

Argentina och Bolivia – Ett bokslut

av Hugo Blanco, Peter Camejo, Joseph Hansen, Anibal Lorenzo och Nahuel Moreno.

Inledning

Vid 4:e Internationalens 9:e världskongress 1969 antogs en inriktning mot gerillakrigföring i Latinamerika (se [Den revolutionära vägen för Latinamerika](#) som förutom resolutionen om Latinamerika innehåller ytterligare texter om detta). Denna inriktning innebar att man övergav den traditionella trotskistiska strategin som byggde på masskamp i stället för gerillakamp. Det är därför inte så underligt att denna fråga blev mycket debatterad i 4:e Internationalen.

”Argentina och Bolivia – Ett bokslut” (från december 1972) är ett av de viktigaste inläggen i denna diskussion. Kring detta dokument samlades oppositionen, ”minoriteten”, mot den förda linjen. Debatten i 4:e Internationalen slutade med att oppositionen mot gerillalinjen i det stora hela vann, åtminstone såtillvida att gerillainriktningen övergavs. Idag torde de flesta ”trotskister” vara överens om att oppositionen i det stora hela hade rätt.

Samtidigt med detta dokument publicerar vi E. Germains (= Ernest Mandel) försvar av majoritetslinjen [Till leninismens försvar – Till Fjärde internationalens försvar](#).

6 maj 2007 *Martin Fahlgren*

Innehåll

I. Två inriktningar	1
1. Arbetets huvudaxel.....	1
2. ”Tekniska förberedelser” kontra tillämpning av Övergångsprogrammet	2
3. Ohämmad reaktion kontra möjliga eftergifter.....	3
4. Resultatet av trenden mot ”klassiska” normer	4
5. Castrism kontra leninism.....	4
6. Två åsikter om gerillakrigets plats	6
7. Faran för ett återupplivande av stalinismen	8
8. Rätt arbetsområde.....	8
9. Kampen för demokratiska krav	9
10. Den felaktiga linjens utvidgning och fördjupning.....	10
11. En skörd av nederlag	10
12. Anpassning till ultravänsterism	11
II. Lärdomarna från Bolivia	12
1. Från Barrientos till Banzer	13
2. En desorienterande linje	17
3. Frågan om föreningen med massorna	20
4. Vilken axel för kampen om makten?	21
5. Beväpning av massorna.....	24
6. Efter Torres kommer gerillakriget.....	26
7. Den Antiimperialistiska Revolutionära Fronten	27
III. Lärdomarna från Argentina.....	29
1. Vändpunkten	30
2. Arbetarrörelsen.....	32
3. Den annalkande stormen	33
4. Rosariazon och Cordobazon.....	33
5. Vänsterutmaning mot CGT-byråkratin	35

6. Uppkomsten av en militant opposition.....	36
7. SITRAC-SITRAM:s plenarmöten.....	39
8. Omfattande massmobiliseringar	40
9. Provet för de två linjerna i Argentina	41
10. Kravet på en ny International	42
11. Två synsätt på Cordobazon	45
12. Två synpunkter på generalstrejken.....	46
13. Den dagliga klasskampen	48
14. Lite avslöjande statistik.....	49
15. Om folkfronteri	51
16. Frågan om peronismen	53
17. Kampen för legalitet.....	55
18. Frågan om väpnad kamp	56
19. Kidnappningarna och morderna	59
20. Castro om ”avrättningen” av en hatad borgerlig individ.....	61
21. Majoritetens försvar av linjen	63
22. Våra argentinska martyrer	65
IV. Krisen inom 4:e internationalen	66
1. Gevär i stället för politik	67
2. Det fördjupade engagemanget.....	69
3. Värre och värre.....	70
4. Den ”demokratiska centralismen” släpas in.....	71
5. Blindheten inför ”vändningens” logik.....	72
6. Frankrike – moget för gerillakrig?	73
7. ”Ett kontinentalt revolutionärt krig”	76
8. Varför de har attraherats till ERP:s väg.....	77
9. Gerillakrig för arbetarstaterna?	79
10. Dags att säga stopp!.....	79
Lästips	80

I. Två inriktningar

De meningsskiljaktigheter angående inriktningen, vilka ledde en minoritet av delegaterna att rösta mot "resolutionen om Latinamerika" på förra världskongressen, har inte minskat under de tre åren sedan dess. Dispyten har tvärtom utvidgats utöver denna kontingents ramar. Meningsskillnader har dessutom uppstått på en del andra, men besläktade frågor. I huvudsak centreras dessa meningsskillnader kring frågan om hur man skall bygga revolutionära masspartier i den situation 4:e Internationalen nu står inför.

Det är idag uppenbart att två tendenser har bildats kring frågor av yttersta vikt för den trotskistiska världsrörelsens framtid. Den ena tendensen fortsätter på linjen som formulerades i [Resolution om Latinamerika](#), dvs "vändningen" som antogs av majoriteten på 9:e världskongressen (den 3:e Världskongressen efter återföreningen) och har bundit sig för strategin att ge sig in i gerillakrig eller att påbörja denna typ av kamp, utan speciell hänsyn till våra styrkors storlek eller deras verkliga läge. Den andra tendensen håller fast vid linjen som den försvarade på förra världskongressen, dvs. den linje 4:e Internationalen fört fram alltsedan dess bildande, att försöka förena sig med massorna genom konsekvent tillämpning av den i Övergångsprogrammet framförda metoden.

I detta bidrag till diskussionen tänker vi undersöka hur de två linjerna har bestått den bolivianska och den argentinska verklighetens prov och vad utvidgningen av majoritetens gerillakrigslinje till andra kontinenter innebär för 4:e Internationalen.

Innan vi börjar med detta tänker vi emellertid för bekvämlighetens skull sammanfatta de två positionerna.

1. Arbetets huvudaxel

Enligt majoriteten var det grundläggande perspektivet för Latinamerika ett långvarigt gerillakrig på landsbygden. "Resolutionen om Latinamerika" uttryckte detta mycket klart:

Även i länder där massmobiliseringar och klasskonflikter kan börja i städerna, kommer inbördeskriget att anta många olika former av väpnad kamp, med tyngdpunkten under en hel period på gerillakriget på landsbygden. Denna term har först och främst en geografisk-militär betydelse och innebär inte nödvändigtvis att de stridande förbanden uteslutande (eller ens i övervägande grad) består av bönder. I denna mening betyder väpnad kamp i Latinamerika huvudsakligen gerillakrig. (*Fjärde Internationalen* nr 2, sid, 37),

Kamrat Livio Maitan ansåg detta så grundläggande att han ett år senare citerade det i en offentlig artikel och slog fast att han delade den stora majoriteten av de latinamerikanska revolutionärernas slutsats, nämligen att under en hel fas av revolutionen – vars längd man naturligtvis inte kan bestämma på förhand, men som troligen i allmänhet kommer att bli lång den väpnade kampen till största delen kommer att bestå i gerillakrigföring." Han tillade: "Om man tänker på de geografiska förhållandena, befolkningsstrukturen i allmänhet och de av Che själv betonade tekniska och militära övervägandena, leder detta till att landsbygdsgerillan är den troligaste varianten för kontinenten som helhet." (Livio Maitan: Kuba, militär reformism och väpnad kamp i Latinamerika i [Den revolutionära vägen för Latinamerika](#), Röda Häftet 13/14, sid. 29.)

I motsats till denna åsikt förutsade minoriteten att den revolutionära kampen skulle tendera att förskjutas till städerna. Minoriteten pekade på två betydelsefulla tecken på detta – revolten i Santo Domingo 1965 och de massiva studentdemonstrationerna i Mexico City 1968, året innan världskongressen. Minoriteten ansåg att dessa händelser, tillsammans med de som utspelats i Frankrike i maj – juni 1968, visade på det korrekta i förutsägelsen att de kommande

omvälvningarna i hela världen skulle komma mycket närmare den leninistiska normen för proletära revolutioner än vad fallet hade varit från andra världskrigets slut fram till den kubanska revolutionens seger.

Majoriteten har delvis ändrat ståndpunkt sedan förra världskongressen. Ändringen har emellertid bestått i att nedtona gerillakriget på landsbygden och i stället betona gerillakriget i städerna.

2. "Tekniska förberedelser" kontra tillämpning av Övergångsprogrammet

Den grundläggande uppgiften för vår rörelse i Latinamerika var, enligt majoriteten, att tekniskt förbereda sig för igångsättandet av gerillakrig. Det uttrycktes i "Resolutionen om Latinamerika" på följande sätt: "Det fundamentala, det enda realistiska perspektivet för Latinamerika är en väpnad kamp som kan fortgå under många, långa år. Därför är de tekniska förberedelserna icke bara en aspekt utan den fundamentala aspekten av det revolutionära arbetet i kontinental skala, och en av de fundamentala aspekterna i de länder där minimum-förutsättningarna ännu inte föreligger." (*Fjärde Internationalen 2*, sid. 36.)

Att påbörja tekniska förberedelser är naturligtvis bara en nödvändig fas i den praktiska tillämpningen av gerillakrigets teori. Om man håller med om teorin, så måste man genomföra den i praktiken.

Minoriteten försvarade en annan teori och pekade färd därför på ett praktiskt arbete som motsvarade denna teori:

Den viktigaste uppgiften av avantgardet står inför i Latinamerika, liksom på andra håll, är fortfarande uppbygget av ett revolutionärt marxistiskt parti. Detta har prioritet över alla frågor om taktik och strategi i den meningen att dessa måste inriktas på att uppnå detta mål som den avgörande länken i den revolutionära processen. Det räcker inte att säga, som resolutionen gör i punkt 19, att "förefintligheten av ett fungerande revolutionärt parti är långtifrån ett utnött schema för urmodiga marxister utan motsvarar konkreta och ofrånkomliga behov vid utvecklingen av den väpnade kampen själv...

Partiet är inte ett medel för den väpnade kampen, vilket denna mening tycks innebära; den väpnade kampen är en metod att föra proletariatet till makten under partiets ledning. Partibygget måste betraktas och framställas som den centrala uppgiften och huvudinriktningen, som det nästan enda intresset för avantgardet. Och den explosiva situationen i Latinamerika minskar inte detta behov; den förstärker det. (Joseph Hansen, "Värdering av förslaget till resolution om Latinamerika", *International Information Bulletin*, [Discussion on Latin America \(1968-1971\)](#), sid. 23.)

Minoriteten kritiserade Latinamerikaresolutionen, eftersom den lade för liten vikt vid den radikaliserade ungdomen som rekryteringskälla, och föreslog att detta skulle korrigeras:

Vad gäller vår rörelses strategi, så är de viktigaste kännetecknen för ungdomens framträngande i revolutionär riktning (1) att det försiggår i städerna, (2) att det berör betydande massor och (3) dess tendens att försöka förena sig med arbetarna eller andra sektorer av massorna och dra dem med sig i handling.

Därför följer att problemet att utveckla övergångsparoller och -åtgärder för att attrahera dessa krafter till 4:e Internationalen är ett akut problem. På vilket sätt bidrar utkastet till resolution om Latinamerika till lösningen av detta problem i denna del av världen? Svaret är: på intet sätt. (*Ibid.*, sid. 25.)

Minoriteten lade stor vikt vid resolutionens undanträngande av Övergångsprogrammet, dess metoder och de praktiska uppgifter det skisserar.

3. Ohämmad reaktion kontra möjliga eftergifter

Enligt majoritetens åsikter 1969 rasade inbördeskriget i hela Latinamerika. ”Latinamerika har således inte bara i historisk mening utan även på ett mer direkt och omedelbart sätt inträtt i en period av revolutionära explosioner och konflikter, en period av väpnad kamp på olika nivåer mot de inhemska härskande klasserna och mot imperialismen, ett utdraget inbördeskrig i kontinental skala.” (”Resolution om Latinamerika”, *Fjärde Internationalen* 2, sid. 34.)

Majoriteten mildrade detta genom att säga att förekomsten av ett inbördeskrig i kontinental skala inte ”skulle tolkas som om systemet oundvikligen kommer bryta samman”. Om revolutionärerna inte handlar i tid ”kommer imperialismen och den inhemska kapitalismen att åter organisera sig, om än vacklande, genom att alternera mellan ”nya” och traditionella lösningar”, sid.34)

Trots denna brasklapp lämnade resolutionens författare mycket lite manöverutrymme åt både imperialismen och den inhemska bourgeoisin. ”... bourgeoisin, som konfronteras med den kubanska arbetarstaten, kan inte undvika att sluta upp på imperialismens sida (om man bortser från eventuella tillfälliga, diplomatiska manövrer) och visar sig totalt oförmögen att åstadkomma ett program för ens de mest blygsamma demokratiska reformer.” Ännu kraftigare: ”De skikt inom den nationella bourgeoisin som är förbundna med den moderna industrin uppkommer och utvecklas under total sammanflätning med den imperialistiska strukturen och i strikt beroendeställning till denna. De har ingen möjlighet att agera självständigt inom det ekonomiska eller politiska fältet.” (Ibid., sid. 35.)

När verkliga demokratiska reformer var ”absolut” uteslutna och den nationella bourgeoisin i sig själv oförmögen till något som helst självständigt agerande, såg majoriteten inte endast gerillakriget som det enda alternativet, utan ansåg också att gerillan hade en ljus framtid. Den kunde mycket väl utlösa en rad revolutionära situationer, precis som Che Guevara trodde.

I en förrevolutionär kris av det slag som Latinamerika nu genomgår i kontinental skala, kan gerillan faktiskt stimulera en revolutionär dynamik, även om försöket i början tycks komma utifrån eller vara ensidigt (detta var fallet med Ches bolivianska gerilla). (Ibid., sid. 37)

Minoriteten höll med om att den s.k. nationella bourgeoisin i Latinamerika, liksom i den övriga koloniala eller halvkoloniala världen, är oförmögen att göra eftergifter till massorna i den utsträckning som krävs för att påbörja en längre period av borgerlig demokrati. Det var emellertid farligt, ansåg minoriteten, att ha en så snäv syn på de begränsningar den nationella bourgeoisin och dess imperialistiska uppbackare stod inför, att man kontinental skala uteslöt varje förmåga från deras sida att göra några som helst mera betydande eftergifter.

Majoriteten erkände naturligtvis att vissa svängningar skulle inträffa, men de ansåg att dessa inte skulle vara av stor betydelse. ”Resolutionen om Latinamerika konstaterar på denna punkt.

Detta utesluter inte eventuella pendelrörelser, i de mest skilda riktningar, inklusive nya försök till kortlivade pseudoreformer, riskabla politiska operationer eller t. o. m. distinkta varianter inom militärregimernas ram (en del officersgrupper flera länder har ett konstant intresse för ”nasserismen”, och den omedelbara innebörden av militärkupper är inte nödvändigtvis densamma i varje given situation).

Denna förutsägelse, om den kallas så, upphävdes av de följande meningarna:

Men detta kommer inte att ändra den allmänna, djupt grundade tendensen: i en kronisk krissituation med förrevolutionära spänningar kommer de härskande klasserna oundvikligen att drivas till brutala undertryckningsåtgärder och ett despotiskt terrorstyre. Eftersom de socialt sett vanligen inte är särskilt solida och ej realistiskt kan räkna med att lösa sina problem medelst folkligt baserade reaktionära regimer av fascistisk typ förblir militärregimen den mest sannolika varianten. (Ibid, sid. 34.)

Minoriteten hävdade att klasskampen har upp- och nedgångar som utmärks av framsteg och tillbakagångar för de kämpande klasserna, vilka kan vara av avsevärd – om inte avgörande – betydelse för 4:e Internationals sektioner i Latinamerika i deras nuvarande utvecklingsstadium. Därför var det felaktigt och schematiskt att framställa situationen i alla latinamerikanska länder som förrevolutionär, utan att ta hänsyn till skillnaden mellan dess länder och de olika situationer de stod inför. Vid tiden för 9:e Världskongressen befann sig klasskampen i några länder i ett uppsving (Chile, Bolivia, Uruguay, Argentina), medan den i andra var på tillbakagång. Det viktigaste landet av dem alla, Brasilien, led fortfarande av sviterna efter den kontrarevolutionära kuppen 1964. Gerillarörelserna hade å sin sida lidit en rad demoraliserande nederlag i land efter land.

Värst av allt var majoritetens misstag att slå fast ett taktiskt recept (gerillakrig) för hela kontinenten. På detta sätt bestämde man i förväg ”den taktik som skulle följas av alla nationella sektioner och lämnade dem bara uppgiften att tillämpa den taktiska formeln på det lokala fältet”. (Hansen, ”Värdering av förslaget till resolution”, *Discussion on Latin America*, sid. 24.)

Majoritetens inriktning gav upphov till stelhet just på det område, där de nationella sektionerna skulle uppmuntras att hålla olika möjligheter öppna för att bättre kunna få omedelbar fördel av varje eftergift, hur begränsad, partiell eller tillfällig den än kunde vara, som bourgeoisin kunde tvingas göra under klasskampens tryck.

4. Resultatet av trenden mot ”klassiska” normer

Även om majoriteten inte fullständigt uteslöt andra varianter så som faser av ”militär reformism”, så betonade den ett perspektiv av ”ständigt ökande brutalt förtryck genom de inhemska härskande klasserna och imperialismen”. ”Resolutionen om Latinamerika” slog kategoriskt fast:

Erfarenheterna från Bolivia, där alla former för normal organisatorisk aktivitet kontinuerligt kvävs, liksom erfarenheterna från Peru, där förtrycket (särskilt på landsbygden) härjat sedan 1962, är otvetydiga. Samma sak gäller för Mexiko där den härskande klassen återföll i sina mest barbariska traditioner och utan att tveka iscensatte en veritabel massaker på studenterna (den brasilianska regimens officiella och halvofficiella reaktion följde samma logik). (*Fjärde Internationalen 2*, sid. 36.)

Minoriteten överraskades inte av revolterna i städerna, som ledde till att bourgeoisien i Peru, Bolivia, och Chile satte upp reformistiska regimer och i Bolivia gav upphov till ”folkförsamlingen”:

Vi förutsåg i vår argumentering att den revolutionära kampen i Latinamerika skulle tendera att förskjutas till städerna och vi nämnde händelserna i Santo Domingo som ett av de första exemplen på denna trend. (Hansen, ”Rapport om världskongressen” *Discussion on Latin America*, sid. 44.)

Utvecklingen i Bolivia bekräftade minoritetens ställningstagande på 9:e Världskongressen, nämligen att mönstret för den revolutionära kampen i världsskala tenderade mot de normer som exemplifieras av den ryska revolutionen 1917.

5. Castrism kontra leninism

I försvaret av sin gerillakrigsteori ansåg majoriteten att förklaringen till den långa rad nederlag, som de som försökt tillämpa den i Latinamerika efter den kubanska revolutionens seger råkat ut för, kunde återfinnas i praktiska misstag – inte i själva grunduppfattningen.

Vissa gerillaexperiment misslyckande (t.ex. i Peru) berodde i stor utsträckning snarare på felbedömning av situationen samt av tendenser och styrkeförhållanden bland massorna, än på en felaktig konception. (”Resolutionen om Latinamerika”, *Fjärde Internationalen 2*, sid. 36.)

Minoriteten hävdade att denna åsikt utgjorde en anpassning till Fidel Castros och Che Guevaras ståndpunkt att det är möjligt att upprepa den kubanska revolutionens särskilda mönster på andra håll i Latinamerika. Minoriteten underkastade såväl denna felaktiga ståndpunkt som Guevaras speciella misstag i Bolivia en detaljerad analys på 9:e Världskongressen.

Om vi summerar alla dessa fel, kan vi dra följande allmänna slutsats av dem, nämligen att Che Guevara satte gerillatekniken – den väpnade kampens teknik – före politiken. Han satte den militära handlingen före partibygget...

Slutsatsen vi kan dra av detta... är först och främst att gerillakriget inte håller måttet som allmän strategi, hur bra det än kan passa som taktik i givna situationer när det används av ett välorganiserat kampparti.

En andra slutsats vi kan dra av denna erfarenhet är att den på nytt bevisade att kampen i Latinamerika har blivit svårare och kräver ett bättre instrument än tidigare – den kräver uppbygget av ett kampparti i mycket högre grad än den gjorde ex.vis 1958 eller 1959. (Hansen, "Rapport om världskongressen", *Discussion on Latin America*, sid. 49.)

Precis som majoriteten på 9:e Världskongressen inte förmådde tillämpa Övergångsprogrammets metod på den givna situationen i Latinamerika, så förmådde den inte heller underkasta den guevaristiska gerillakrigsteorin en kritisk analys.

Sanningen är att resolutionen är en ganska trogen avspegling av det kubanska ledarskapets öppet uttalade åsikter i denna fråga...

Den föreslagna taktiken kan knappast bedömas på ett riktigt sätt utan hänvisning till dess sammanhang med den kubanska revolutionens seger och till sättet på vilket den sedan dess av det kubanska ledarskapet överförts till Latinamerika och andra länder. Resolutionen gör inte detta på ens det mest kortfattade sätt. (Ibid., sid. 21.)

En av majoritetens ledare, kamrat Hugo González Moscoso, pekade på ursprunget till sina åsikter i denna fråga två år före 9:e världskongressen:

Under de nuvarande förhållandena i Latinamerika kan resultaten som uppnåddes av den kubanska gerillan förverkligas i vilket land som helst. Därför säger jag att gerillakriget obestriddligen är den väg som revolutionärerna måste gå, för att befria sina folk från den kapitalistiska och imperialistiska utsugningen. ("Den kubanska revolutionen och dess lärdomar" i *Fifty Years of World Revolution*, Pathfinder Press, sid. 193.)

Kamrat Peng Shu-tse kommenterade detta uttalande:

Kamrat Moscosos' idéer är en direkt avspegling av de idéer som finns i OLAS:s allmänna deklaration. ("Vänd åter till trotskismens väg", *Discussion on Latin America*, sid. 29.)

Kamrat Peng sade som ytterligare kommentar till detta:

Antagandet av gerillakrigsstrategin av de latinamerikanska sektionerna och t.o.m. av den internationella ledningen är en direkt avspegling av castrismens inflytande över Internationalen. Situationen ställer den logiska frågan om förhållandet och skillnaderna mellan castrismen och trotskismen. (Ibid., sid. 31.)

Hur riktigt kamrat Peng satte fingret på källan till de uppfattningar som låg bakom 9:e Världskongressens "vändpunkt", visades när det sedan blev känt (det rapporterades inte på kongressen) att PRT (Combatiente) öppet hade uttalat sig för ett antagande av den castristiska strategin och taktiken så tidigt som 1968: "Vi anser att vårt parti bör uttala sig klart till förmån för den av castrismen formulerade strategin för världsrevolutionen." ("Den enda vägen till arbetarmakt och socialism", *International Information Bulletin* 4, oktober 1972, sid. 18.)

Kamrat Peng tillade:

Vi stöder naturligtvis den kubanska arbetarstaten mot imperialismen liksom varje annan arbetarstat och vi kan till och med ge kritiskt stöd åt det kubanska ledarskapet mot den ena eller andra tendensen i vissa specifika fall, som ex.vis kritiskt stöd åt deras angrepp på Moskvas linje för fredlig samexistens och den fredliga vägen till socialismen. Å andra sidan måste vi ingående kritisera det kubanska ledarskapets alla svagheter. Vi måste kritisera sådana saker som deras stöd till gerillakrigsstrategin och visa att det inte är en alternativ strategi till den av stalinisterna framförda 'fredliga vägens' strategi, utan att gerillakrigsstrategin i längden bara kommer att bli en objektiv hjälp till såväl stalinisternas opportunism som den amerikanska imperialismen. ("Vänd åter till trotskismens väg", *Discussion on Latin America*, sid. 32.)

6. Två åsikter om gerillakrigets plats

Minoriteten betonade att den inte motsatte sig gerillakriget som sådant. Den hävdade att gerillakrig i vissa situationer kunde vara fördelaktigt som ett hjälpmedel i masskampen. Användningen av gerillakrig var en taktisk fråga som borde avgöras av de enskilda sektionerna. Vad minoriteten motsatte sig var gerillakrigets omvandling till en strategisk inriktning, som oundvikligen försvårade och undanträngde den strategiska inriktningen att bygga ett revolutionärt massparti.

Minoriteten påpekade att den trotskistiska rörelsen inte saknade färsk erfarenhet av gerillakrigets problem, eftersom den prövat på det sedan den kubanska revolutionens seger och fått en del viktiga lärdomar, i vissa fall den hårda vägen.

Minoriteten betonade särskilt betydelsen av vad man lärt sig i Peru under den stora bonde-revolten, som leddes av Hugo Blanco, i början av 60-talet.

Ända till vändpunkten på den 9:e Världskongressen hade detta betraktats som en erövring för den trotskistiska världsrörelsen som helhet. Vi bör komma ihåg hur kamrat Maitan en gång talade om detta. I en polemik mot Regis Debray 1967 påpekade kamrat Maitan:

Den peruanska erfarenheten har otvivelaktigt varit en av de viktigaste under de senaste fem åren, en rik och mångsidig erfarenhet, enastående i rörelsernas mångfald, tillämpningen av markant olika linjer, de tillfälliga framgångarna följda av förkrossande repression och av tragiska bakslag. Inga allvarliga försök att göra generaliseringar som är giltiga för hela Latinamerika kan göras utan en detaljerad och djupgående analys av det som har hänt i Peru. ("Den latinamerikanska revolutionens viktigaste problem – ett svar till Regis Debray" i *International Socialist Review*, september-oktober 1967, sid. 7.)

Kamrat Maitan anförde mot Debray vad som hade uppnåtts under Hugo Blancos ledning och sade att "för att nå ens den minsta förståelse av Hugo Blancos arbete, måste man utgå från det sammanhang i vilket det utfördes och fatta dess objektiva innebörd under de givna förutsättningarna. Blanco började sitt arbete bland bönderna å ena sidan som en reaktion mot äventyrliga och putschistiska tendenser, som hade utvecklats inom hans egen organisation; å andra sidan bröt han med traditionen inom ett visst slag av vänstern i städerna, som dels var bunden till föråldrade scheman och dels ständigt redo att *diskutera* nya vägar, men förmögen att ta praktiska steg för att upprätta kontakt med bondemassorna. Blancos erfarenhet utvecklades inte på något sätt i enlighet med abstrakta modeller, utan i allt närmare förening med den verkliga massrörelsen. Nu, efter det som skett, kan bara en blind undgå att se den verkligt stora historiska betydelse detta arbete har haft för böndernas revolutionära fostran, även fränsett det faktum att det fortfarande är för tidigt att uppskatta den betydelse för den revolutionära rörelsens framtid, som Tacna-rättegången och de följande händelserna haft, där Hugo Blanco framstod som det peruanska och latinamerikanska folkets hjälte."(Ibid., sid. 7-8)

Det gemensamma ställningstagandet från 4:e Internationalens ledning på den tiden framgår av det sätt på vilket kamrat Maitan gillande citerade Hugo Blancos åsikter, så som de uttrycktes i några brev skrivna strax efter att hans fängslades:

För det första. De som har pådyvlat Blanco reformistiska tendenser (kanske för att han använde uppbygget av fackföreningar som ett medel och även sysslade med böndernas blygsammaste behov och inte förbisåg det faktum att partiella vinster kunde visa sig vara värdefulla för stärkandet av böndernas självförtroende) bör lägga märke till följande avsnitt ”Vi har upptäckt en bred och säker väg och vi gör framsteg. Varför skulle vi tappa fattningen nu? De kamrater som sitter i fängelse måste förstå att partiet inte kan mobiliseras i överensstämmelse med deras leda vid fångenskapen utan endast i överensstämmelse med det peruanska folkets behov och möjligheter. Om det finns några som är fria och har brått och som känner att de kan bli gerillakämpar, så är det utmärkt! Låt dem visa det genom att ägna sig åt en bondeförening, ex.vis den i Chumbivilcas, där de får ta sig fram till fots. Sedan kan de tala med oss om gerillakrigföring, om de fortfarande orkar. Tränar inte organiseringen av bondeföreningar militanterna i ett kringflackande liv? Och detta arbete ger det viktigaste resultatet – de breda massornas medvetna förening med kampen. Vi måste vinna så mycket terräng som möjligt innan den väpnade sammanstötningen kommer för att kunna vara säkra på segern. (Ibid., sid. 9.)

Kamrat Maitan valde ut ett annat avsnitt att citera och kallade det ”mycket viktigt”:

Vad gäller gerillakrigets taktik är jag helt överens med att det bör läras ut till försvarskommittéerna. Det får inte vara empiriskt och i detta avseende har det avantgardistiska partiet en roll att spela. Vi måste dra nytta av all kunskap om gerillataktik *som kan anpassas* till vår strategi för milisen.

Manco II ex.vis, som hade omringat Cuzco och var redo att krossa det, övergavs av sina trupper eftersom tiden för potatisens plantering eller skörd – jag minns inte vilket det var – hade kommit.

Inget av detta står i vägen för organiseringen av gerilla. Några enheter kan organiseras för att hjälpa milisen. Men det grundläggande organet för den öppna kampen i Peru kommer att vara bondeföreningarnas milis, ledd av partiet. Låt oss dra nytta av alla särdragen i vår situation.

Vi tänker inte avstå från något, efter att ha gjort så stora framsteg.

Ni säger att ’det är sittande gränslösa över *campesino*-rörelsen som FIR (Frente de la Izquierda Revolucionaria, den peruanska sektionen av 4:e Internationalen) bör ge sig i kast med den öppna kampen om makten.’ Jag håller med om att det var så på Kuba. Skillnaden är att de först grep efter vapnen och sedan satt upp på hästen. Vi sitter på hästen men saknar vapnen. Varför skulle vi stiga av hästen? (Ibid., sid. 9-10. Kursiveringar i originalet.)

Hugo Blanco ändrade inte åsikt under de följande åren, som han tillbringade i fängelse, vilket vi kan se av det material som finns i hans bok *Land or Death – the Peasant Struggle in Peru* (på svenska: [Jord eller död – bondekampen i Peru](#)). I sin kritik av vad som gjordes eller inte gjordes av de peruanska trotskisterna pekade han bara på två svagheter: man lade inte tillräckligt stor vikt vid partibygget och vid hans rättegång i Tacna betonade man alltför mycket det trotskistiska ingripandets gerilla-aspekter. I sitt brev till Joseph Hansen, skrivet i januari 1970 medan han fortfarande satt i fängelse, säger han exempelvis:

En ytterligare sak där Moreno hade rätt gentemot oss: Mitt försvar och försvaret av händelserna i Chaupimayo skulle inte ha varit ett försvar av en ”trotskistisk gerilla” (vilket det i allmänhet var), utan ett försvar av ett exempel på tillämpningen av Övergångsprogrammet i motsats till gerillaismen. Jämfört med andra exempel framstod det som en väpnad kamp, uppkommen som resultat av ett arbete bland massorna. (*Discussion on Latin America*, sid. 55. Kursiverat i originalet)

På 9:e Världskongressen värdjade minoritetens delegater och observatörer till de församlade att inte ignorera 4:e Internationalens egen erfarenhet av gerillakrigföring, i synnerhet den man fått under Hugo Blancos ledning av bondekampen i Peru, under vilken vår rörelse hade äran att mobilisera den största och mest dynamiska bonderörelsen i Latinamerikas senaste historia. De visade särskilt på det konkreta mönster som hade utarbetats för hur man skulle vinna ledningen över bönderna.

Majoriteten lyssnade inte. Den ignorerade lärdomarna från den trotskistiska rörelsens eget ingripande i bondekampen i Latinamerika.

7. **Faran för ett återupplivande av stalinismen**

Majoriteten ansåg att de latinamerikanska massornas medvetenhet, inklusive böndernas, befann sig på en så hög nivå att den gjort slut på debatten om det var möjligt att nå socialismen på den fredliga vägen.

I Latinamerika är polemiken mellan den ”demokratiska” och ”fredliga” vägens och den revolutionära vägens anhängare passerad... (Resolution om Latinamerika från 9:e världskongressen (1969): *Fjärde Internationalen 2*, sid. 36.)

Påverkad av majoritetens argument på denna punkt förklarade den mexikanska delegationen:

Som resolutionsförslaget klart erkänner, är debatten om den fredliga eller våldsamma vägen till revolutionen i Latinamerika avslutad. (”Den mexikanska delegationens på 4:e Internationalens 9:e Världskongress ställningstagande till Förenade Sekretariatets resolution om Latinamerika”, *Discussion on Latin America*, sid. 35.)

Dessa uttalanden gjordes, naturligtvis, innan erfarenheterna från Peru och Bolivia och framför allt innan Unidad Populares framgång i Chile gav nytt liv åt den borgerliga nationalismen och därigenom åt stalinisternas och socialdemokraternas folkfronteri i stor skala i Latinamerika, vilket ryckte undan marken under åtskilliga gerillakämpars fötter.

Castrismens bidragande roll som vägröjare för denna utveckling förklarades detaljerat av minoriteten på 9:e Världskongressen:

Men genom att begränsa dispyten med stalinisterna nästan uteslutande till frågan om den väpnade kampen, och genom att ytterligare begränsa denna till frågan om gerillakriget på landsbygden, skänkte kubanerna genom egen försummelse sina motståndare Värdefull politisk grund. Den revolutionära kampens stalinistiska förrädare i Venezuela kunde därigenom föra fram slående argument om varför arbetarna behövde ett revolutionärt parti. För stalinisterna i Venezuela, som citerade Lenin på ett fullständigt abstrakt sätt, var detta bara en rökråd; men kubanerna kunde inte bemöta dem effektivt och detta kunde inte undgå att påverka åtminstone några goda, revolutionärt sinnade militanter. På samma sätt lyckades kubanerna inte utmana stalinisterna i städerna, vilket gjorde det lättare för dessa att bevara en ganska bred krets av anhängare, som de nu – givetvis – försöker utnyttja i sitt köpsläende på den borgerliga valkampens arena.

Kubanerna överlämnade också det teoretiska området till stalinisterna...

Stalinisterna utnyttjade tillfullo kubanernas oförmåga, eller deras tvekan att tala ut på grund av möjliga ekonomiska påtryckningar från Moskva, till att ytterligare fördunkla och dölja frågan.

Resultatet av dessa misstag blev att även i en så gynnsam situation som den i Venezuela slutade kubanernas fraktions kamp mot stalinisterna med att de befann sig i en liten minoritet, trots att de hade den kubanska revolutionens prestige och statsmaktens materiella fördelar bakom sig. (Hansen, ”Värdering av förslaget till resolution om Latinamerika”, *Discussion on Latin America*, sid. 22)

Händelserna har rå det mest slående sätt bekräftat riktigheten av den analys minoriteten förde fram på 9:e Världskongressen i denna fråga.

8. **Rätt arbetsområde**

Majoriteten avstod från proletariatet som ett omedelbart arbetsområde.

I själva verket är det mest sannolika att i de flesta länder bönderna under en ganska lång tid kommer att få bära den tyngsta bördan i kampen, och att de revolutionära Småborgarna i stor utsträckning kommer att förse rörelsen med kadrer. (”Resolutionen om Latinamerika”, *Fjärde Internationalen 2*, sid 35.).

Detta påstående sköts visserligen in mellan en ny bekräftelse av arbetarklassens ledande roll i det långa loppet och en modifiering angående möjligheten av att proletariatets ledande roll

kunde utövas i olika former. Det bör tilläggas att majoriteten på 9:e Världskongressen inte någonstans förnekade proletarietets revolutionära roll – tvärtom, de betonade noga denna roll.

Inte desto mindre angavs i resolutionen klart att arbetsområdena för den omedelbara framtiden skulle vara bönderna, vilka skulle ”bära den tyngsta bördan i kampen”, och de revolutionära småborgarna som skulle ”förse rörelsen med kader”. Denna slutsats följde naturligtvis logiskt av majoritetens gerillakrigsteori och kanske av deras observation av erfarenheterna från olika gerillaförsök i Latinamerika.

Minoriteten talade för den i Övergångsprogrammet utstakade proletära inriktningen, och för att man skulle följa vad bolsjevikerna lärt i fråga om kaderuppbygge att inte ens under den mest brutala repression har revolutionärerna ”något annat val än att fortsätta sitt tålmodiga politiska och organisatoriska arbete – underjordiskt eller i exil.” (Hansen, ”Värdering av förslaget till resolution om Latinamerika”, *Discussion on Latin America*, sid. 19:)

Kamrat Peng sade:

Genom att ersätta Övergångsprogrammet med gerillakrigsstrategin, ignorera det viktigaste arbetet i arbetarklassen och dess klasskampsorganisationer, dvs. fackföreningarna, och fortsätta att anpassa sig till olika småborgerliga strömningar och ledarskap, kan man inte bygga upp en International, det kommer också att leda in vår rörelse i en återvändsgränd. (”Vänd åter till trotskismens väg” *Discussion on Latin America*, sid.34.)

Som vi visat ovan, betonade minoriteten vikten av att vända sig mot den radikaliserade ungdomen, pekade på ungdomens betydelse i städerna, dess förmåga att i stort antal delta i demonstrationer och dess tendens att försöka förena sig med arbetarna och andra sektorer av massorna och dra dessa med sig i aktionerna. Minoriteten intog denna åsikt inte bara på grund av de uppenbara öppningar som visat sig genom erfarenheterna i Frankrike, USA och många andra länder, utan också för att den trotskistiska världsrörelsen har fäst stor vikt vid ungdomen alltsedan den bildades, ett förkroppsligande av Övergångsprogrammens inriktning.

9. Kampen för demokratiska krav

”Resolutionen om Latinamerika” lyckades inte behandla kampen för demokratiska krav, av vilka jordreformen är det viktigaste, på ett riktigt sätt.

Jordreformen är en viktig fråga över hela kontinenten och spelar en politisk nyckelroll i länder som Brasilien, Peru, Colombia samt i Centralamerika.

”Resolutionen om Latinamerika” innehåller en paragraf om bönderna, där man nämner deras ”jordhunger” och andra motiv som leder till att de radikaliseras. I stället för att betona den centrala vikten av demokratiska krav kring jordfrågan för att mobilisera bönderna, avslutas resolutionen med en överdriven syn på böndernas politiska nivå i kontinental skala. Enligt resolutionen har bönderna ”anammade den kubanska revolutionens lärdomar, de har lärt en hel del genom gerillaerfarenheter och de är inte avskurna från de revolutionära studentrörelserna, vilkas inflytande når dem genom tusentals kanaler.” (”Resolutionen om Latinamerika”, *Fjärde Internationalen 2*, sid. 31.)

Bonderörelsen är intimt förknippad med de förtryckta nationaliteternas kamp. ”Resolutionen om Latinamerika” omnämner detta korrekt (sid. 31), men endast i förbigående. Man drar inga lärdomar om betydelsen av detta för 4:e Internationals sektioner i Latinamerika. Inget sägs om hur man konkret skall gripa sig an detta arbete.

På basis av lärdomarna från Lenin och Trotskij och den revolutionära rörelsens erfarenheter i de koloniala och halvkoloniala länderna, särskilt Kina, betonade kamrat Peng vikten av att klargöra den latinamerikanska revolutionens demokratiska aspekt. Han uppfordrade

kamraterna från majoriteten att förklara varför de hade utelämnat kampen för demokratiska krav i sin ”kontinentala strategi”. Hans uppfordran förblev obesvarad.

Faktum är att majoriteten bortsåg från den latinamerikanska revolutionens demokratiska sida. Medan de medgav möjligheten att revolutionen kunde börja ”som en demokratisk anti-imperialistisk revolution vad beträffar dess målsättning och de deltagande massornas medvetenhet”, ansåg de att denna möjlighet ”inte berör processens inneboende logik med alla dess oundvikliga implikationer för de sociala klassernas ställning och roll.” (sid. 34.)

Processen de syftade på var den permanenta revolutionens dynamik. Som ett abstrakt uttalande har resolutionen rätt i vad den säger om detta. Men i frånvaro av varje konkret förslag, används den permanenta revolutionens teori inte som en vägvisare till handling.

Detta är ett resultat av majoritetens misstag att överskatta böndernas medvetenhetsnivå. Ett konkret program med demokratiska krav är knappast nödvändigt, om bönderna i sitt tänkande redan har passerat detta stadium av revolutionen. Genom att inte ägna uppmärksamhet åt detta, kan våra kamrater komma att befinna sig vid sidan av händelserna, när revolutionens demokratiska inledningsskede bryter in över dem.

10. Den felaktiga linjens utvidgning och fördjupning

Minoriteten på 9:e Världskongressen hävdade att den majoriteten antagna gerillainriktning en inte kunde begränsas till Latinamerika.

Om resolutionsförslaget om Latinamerika antas av den kommande Världskongressen i sin nuvarande form, kommer vår rörelse att ha svårt att förklara varför inriktningen man ansåg vara bra för Latinamerika skulle anses vara dålig för den övriga koloniala och halvkoloniala Världen. Det skulle säkerligen hävdas att en sådan inställning är inkonsekvent och att man rimligtvis inte kan göra en så skarp geografisk avgränsning. (Hansen, ”Värdering av förslaget till resolution om Latinamerika”, *Discussion on Latin America*, sid. 26.)

Majoritetens ledare gjorde inte något gemensamt ställningstagande i denna mycket viktiga fråga. Några slingrade sig och sade att resolutionen enbart behandlade Latinamerika och att det var fel aktigt att resa en sådan fråga i sammanhanget. Kamrat Germain sade bestämt att inriktningen endast avsåg Latinamerika. Senare sade kamraterna Germain och Knoeller, när de argumenterade för nödvändigheten av väpnade aktioner av ”små förband ur arbetarpartiernas och fackföreningarnas avantgarde” under vissa omständigheter, följande:

För att undvika missförstånd, låt oss återigen upprepa att dessa synpunkter endast hänför sig till förrevolutionära förhållanden och till ett givet politiskt sammanhang (frånvaron av demokratiska friheter, omöjligheten av ett gradvist framåtskridande i massrörelsen, etc.). Det är *inte frågan* om att mekaniskt utsträcka detta resonemang till världens alla länder, minst av allt till USA, Japan, Storbritannien, Tyskland, etc. (”Revolutionärernas strategiska inriktning i Latinamerika”, *Discussion on Latin America*, sid. 94. Kursiveringar i originalet.)

Majoritetens resonemang i denna fråga utsträcktes naturligtvis av vissa kamrater i andra länder, inklusive Frankrike, som knappast tillhör den koloniala eller halvkoloniala sektorn. Vi återkommer till detta senare.

11. En skörd av nederlag

På 9:e Världskongressen talade inte Majoriteten om i praktiska termer vad de tänkte göra. Mot den hänförelse majoritetens ledare piskade upp angående möjligheten till ett snabbt ”genombrott” med hjälp av gerilla-aktivitet i utvalda delar av världen, uttryckte minoriteten de allvarligaste farhågor angående slutresultatet av den planerade handlingslinjen.

Dessa slutresultat omfattade ett förlamande nederlag i Bolivia och gerillagruppens politiska urartning i Argentina. Vi tänker behandla dessa ämnen i detalj Senare.

12. Anpassning till ultravänsterism

Majoriteten på 9:e Världskongressen ägnade inte mycket uppmärksamhet åt argumenten från de som motsatte sig antagandet av gerillakriget som en strategisk huvudinriktning. I stället höll de fast vid och fördjupade sitt misstag. Minoriteten började därför värdera innebörden av denna utveckling och kom till slutsatsen att den *politiskt* måste karakteriseras som en anpassning till ultravänsterismen.

På detta sätt antyddes två uppfattningar om revolutionens huvudväg på kongressen.

Källan till trycket att upphöja 'gerillakrigföringen på landsbygden' till en princip är tydlig. Det är gerillakämparna, särskilt i Latinamerika... och betydande delar av den radikaliserade ungdomen, dvs, de som ännu inte har vunnit politisk erfarenhet och som mystifierar Che Guevaras öde och inte vet mycket om Hugo Blancos exempel.

Kursen som anvisades av kamrat Maitan och gjordes officiell i Latinamerika-resolutionen utgör en eftergift till ultravänsterismen. Det är som en sådan den objektivt måste karakteriseras...

En konsekvent tillämpning av den av kamrat Maitan utstakade kursen skulle bli katastrofal för 4:e Internationalen. Linjen skulle knappast kunna begränsas till Latinamerika eller ens den koloniala världen i allmänhet, ty samma ultravänstertendenser, som anpassningen skett till, är verksamma i de imperialistiska metropolerna. Gynnandet av en ultravänsterlinje i Latinamerika skulle säkerligen åtföljas av undfallenhet inför ultravänsterismen, om inte värre, i de imperialistiska metropolerna. Det finns faktiskt tecken på att detta redan har skett i England med dess helt skilda förhållanden.

Världskongressens antagande av en resolution som upphöjer "gerillakriget på landsbygden" till en huvudstrategi bör därför betraktas som en allvarlig utveckling. Efter en fullständig diskussion av frågorna i 4:e Internationalens alla sektioner, måste varje ansträngning göras för att korrigera detta misstag på nästa världskongress." (Hansen, "Ett bidrag till diskussionen om den revolutionära strategin i Latinamerika", *Discussion on Latin America*, sid. 65.)

I den följande diskussionen har majoriteten försökt visa att "vändningen" till gerillakrigföring som antogs av 9:e Världskongressen faller inom Marx', Engels', Lenins och Trotskijs tradition. De enda citat med något som helst innehåll de lyckats anföra till skenbart stöd för sitt påstående utgörs av några notiser av Lenin, skrivna under en förbigående fas av 1905 års revolution i Ryssland. Trots det mest ihärdiga sökande har de inte lyckats hitta något som talar för deras inställning i de volymer Lenin skrev *efter* denna episodiska erfarenhet. Majoritetens kamrater bortsåg från att Lenin aldrig återvände till frågan. Det saknade betydelse för dem.

Vad gäller Trotskij, den största militära expert och utövare av väpnad kamp den marxistiska rörelsen hittills frambringat, så tycks majoriteten nu – efter några av minoriteten framgångsrikt besvarade försök att utnyttja honom – ha gett upp. När allt kommer omkring är Trotskijs inställning till gerillakriget – om vilken han skrev under de sista åren av sitt liv alltför välkänd för att kunna missbrukas lättvindigt.

Ett annat trick majoriteten försökt sig på har varit att använda termerna "gerillakrig" och "väpnad kamp" som synonymer. Fördelen med detta är att gerillakämparna i många delar av världen använder termerna på samma sätt. När majoriteten skriver eller talar om "väpnad kamp" innebär det alltså "gerillakrig" för anhängarna av denna strategi, medan det för marxister, inklusive vår egen rörelse – åtminstone tidigare – har inneburit proletariats och böndernas väpnade masskamp i ett verkligt uppror eller i ett inbördeskrig. Genom detta semantiska taskspeleri försöker majoriteten framställa "vändningen" till gerillakrigföring som

om den befann sig inom den väpnade kampens tradition, sådan denna lärdes och praktiserades av Lenin och Trotskij.

Det kan förefalla naturligt att det skulle hjälpa till att klargöra skillnaderna om majoriteten gav upp dessa svaga argument och öppet medgav att deras inriktning inte är en enkel vidareutveckling av trotskismen, utan ett försök att i trotskismen införa en strategi som har sitt ursprung på annat håll. Det är hög tid att föra diskussionen vidare. Detta kan vi endast göra genom att vända oss till den levande verkligheten och värdera den i ljuset av en marxistisk analys.

Under de tre år som förflutit sedan debatten på 9:e Världskongressen, har de två linjerna underkastats erfarenhetens test. Det är nu möjligt att göra ett bokslut över resultaten i Bolivia och Argentina, de två områden där beslutet att omvandla gerillakriget till en strategisk inriktning genomförts i verkligheten. Detta är vad vi nu ämnar göra.

II. Lärdomarna från Bolivia

Kamraterna från majoriteten försäkrade delegaterna på 9:e Världskongressen att värdet i ”vändningen” till gerillakrigföring snart skulle bekräftas i Bolivia. Majoritetskamraterna var ytterst säkra på att reformistiska mellanspel var uteslutna i detta utfattiga och av den inhemska härskande klassen och imperialismen rovgirigt utsugna land. Det omedelbara perspektivet pekade, enligt majoriteten, endast mot gerillakrig. Förutsättningarna för att öppna en front var utomordentliga. En överenskommelse hade uppnåtts med ledarna för Ejército de Liberación Nacional. Även om man inte vann en snabb seger, skulle det återuppblossande gerillakriget få viktiga internationella återverkningar. Med trotskister i ledningen kunde det innebära ett snabbt ”genombrott” för 4:e Internationalen av det slag, som kamrat Maitan ansåg var absolut nödvändigt. Med enorm entusiasm antog majoriteten ”resolutionen om Latinamerika” och återvände hem för att påbörja en kampanj till stöd för den nya trotskistleda gerillafronten i Bolivia, trots att den ännu inte hade öppnats.

Det är viktigt att förstå hur majoritetsledningen såg på den bolivianska verkligheten. De uteslöt både ett reformistiskt mellanspel och en resning i städerna. Långt före 9:e världskongressen hade detta klargjorts offentligt av kamrat González (ex.vis i hans bidrag i *Fifty Years of World Revolution*). Ett typiskt uttalande var detta i en rapport från La Paz:

Det är inte möjligt med en reformistisk period av legal kamp, med ett återvändande till den traditionella verksamheten i fackföreningarna. Detta är en lyx som militärregimen inte kan kosta på sig.

Det perspektiv som öppnas för det bolivianska folket är därför den direkta kampen i syfte att driva bort militären från makten och bilda en arbetar- och bonderegering, som påbörjar landets omorganisering på socialistisk grundval. Denna kamp kan bara genomföras med vapenmakt – gerillakrigföring på landsbygden, i gruvorna och städerna. Detta är det verkliga, konkreta perspektivet. Alla andra är utopiska och kan endast leda till massornas nederlag, även i det hypotetiska fallet av ett härskarskifte. (”Ny revolutionär jäsning i Bolivia”, *Intercontinental Press*, 10 juni 1968, sid. 546.)

Kamrat Maitan hade i huvudsak samma åsikt om perspektivet i Bolivia. Även han framlade det offentligt före 9:e Världskongressen. När han talade om nederlaget för Che Guevaras gerillafront i Bolivia, sade han:

Händelserna som följt på gerillans nederlag har också, när allt kommer omkring, bekräftat Guevaras grundläggande alternativ...

... de bolivianska revolutionärerna inte bara försvarar de uppfattningar som låg bakom Ches agerande mot alla slags opportunisterna, utan de anser också att det grundläggande perspektivet i Bolivia fortfarande är nya väpnade sammanstötningar.

På grund av den ekonomiska och sociala situationen i landet kommer den kapitalistiska regimen – vare sig den leds av Barrientos eller någon av hans möjliga efterträdare – endast att kunna överleva genom att tillgripa våld av det mest systematiska slag. Detta innebär att mer eller mindre legalt förberedande och organisatoriskt arbete kommer att vara omöjligt för arbetar- och bonderörelsen. Och det utesluter också i det nuvarande sammanhanget varje perspektiv av att kampen från början tar formen av ett uppror i städerna. De explosiva motsättningarna finns kvar i landet och dramatiska konflikter är fortfarande möjliga.

I själva verket måste vi utgå från det faktum att en situation av inbördeskrig råder i Bolivia...

Mera konkret betyder detta att metoden med gerillakrigföring som börjar på landsbygden fortfarande är den riktiga metoden. När gerillakriget väl har påbörjats, även under förutsättningar som på många sätt är mindre gynnsamma än fallet var i fjol, kom mer möjligheterna för politiska och militära initiativ att öka mycket snabbt. ("Den väpnade kampens erfarenheter och perspektiv i Bolivi", *Intercontinental Press*, 2 september 1968, sid. 706-07.)

Kamrat Maitan uttryckte detta ännu tydligare i sitt brev från samma tid, där han skisserar möjligheten att bygga upp 4:e Internationalen via ett "genombrott" i Bolivia. "... det är att förstå och att förklara att Internationalen i det nuvarande stadiet kommer att byggas upp kring Bolivia." ("Ett otillräckligt dokument", 15 maj 1968, *Discussion on Latin America*, sid. 16.)

Detta var de perspektiv och uppfattningar, godkända av majoriteten på 9:e Världskongressen, med vilka våra bolivianska kamrater sökte uppnå ett snabbt "genombrott" i den bolivianska verkligheten.

1. Från Barrientos till Banzer

Till och med när de utvecklade sin teori om repressionen som skulle vara så hård att den inte möjliggjorde någon annan utväg än gerillakrig i kampen mot general Rene Barrientos, den ledande figuren i militärjuntan som störtade Paz Estenssoros regim den 4 november 1964, rapporterade våra kamrater i Partido Obrero Revolucionario händelser som faktiskt pekade på andra möjligheter. Här är ett exempel:

Första Maj (1968) hölls ett militant, antiimperialistiskt och antimilitaristiskt massmöte under kraftfulla radikala paroller. Det fördömde öppet Barrientos' diktatur. I de större städerna – Oruro, Cochabamba, Potosí, Santa Cruz – förekom liknande demonstrationer. I Cochabamba dök distriktsprefekten, general Reque Terán, upp på demonstrationen, med maktmedel bakom sig. Han försökte tala till massan, men de lät honom inte göra det. Arbetarna reagerade våldsamt och ropade "Du mördade Che!". "Imperialistlakej!" "Gorilla!". Han tvingades dra sig tillbaka inför det allmänna larmet.

Förutom de omnämnda militanta parollerna, förekom bifallsrop för Che och gerillan i demonstrationerna i städerna. Regeringen samlade ihop, alla sina styrkor, polis, nationalgardet, armén, flygvapnet (Mustanger visslade över demonstrationerna i La Paz för att skrämja demonstranterna), men den vågade inte upplösa dem. *Juntan skrämdes och retirerade*. Det är uppenbart att Första Maj-demonstrationerna inte bara uttryckte massornas nya framåtskridande och militans. De var en seger mot regeringen.

Även utan ledning gick massorna ut på gatorna, redo för kamp. Det är tydligt att massornas mening var att införliva de av gerillan efterlämnade lärdomarna i sin rörelse. Massorna placerade sin kamp inom ramen för den väpnade kampens linje. I alla städerna var gerillan närvarande: i parollerna, på fanorna och i massornas stämning. Första Maj gick massorna ut uppmuntrade och med större självförtroende. ("Ny revolutionär jäsning i Bolivia", *Intercontinental Press*, 2 september 1968, sid. 544-45.)

Det är alldeles riktigt att martyren Ches namn dök upp överallt, som våra kamrater i La Paz rapporterade. Men det var inte något öppnande av en ny gerillafront. Det var något helt annat. Det var en aktion som genomfördes av massorna på gatan i alla större städer. Ännu mera betecknande: Juntan skrämdes och retirerade.

Liknande betydelse hade naturen hos den kamp massorna förde. Rapporten fortsätter:

En allmän rörelse för ökade löner är på framväxt. Gruvarbetarna kräver återställande av de gamla lönerna och återlämnande av all fackföreningsegendom. Den omedelbara konflikten gäller lärarnas krav på en löneökning från 470 till 900 pesos. Regeringen avslog detta krav. Lärarna samlades till ett nationellt möte och godkände olika taktiker för en kamp, som etappvis ledde till en generalstrejk. Bland dessa var arbetsinställelser gradvis utvidgade till olika områden, blixtmöten, blockering av gator, m.m. (Ibid, sid. 545.)

Rapportens författare gjorde sitt bästa för att passa in uppsvinget i gerillakrigets schema. Men fakta talar trots det för en annan tolkning. Två saker bör särskilt noteras: 1) Barrientos-regimens förmåga att trots sin repressiva natur retirera inför ett massuppsving. 2) Den bolivianska masskampens tendens att följa det "klassiska" mönstret – den proletära revolutionens leninistiska normer.

Barrientos, som dödades i en flygolycka den 27 april 1969, efterträddes av vicepresidenten Adolfo Siles Salinas. Siles var knappast mer än en galjonsfigur för juntan och störtades i en statskupp, som förde general Alfredo Ovando till makten den 26 september 1969.

Ovando tillät fackföreningarnas verksamhet. Den traditionella fackföreningsverksamheten återupptogs och Central Obrera Boliviana började återuppbygga sin struktur. Under hela april, maj och juni 1970 drog proletariatet fördel av den halvlegala öppning Ovando medgivit och genomförde ständiga massmobiliseringar. Andra sektorer drogs in – studenter, lärare, delar av småbourgeoisin i städerna och t.o.m. enstaka sektorer av bönderna. Dessa massaktioner var tillräckliga för att COB skulle kunna återuppta sin öppna aktivitet. I universitetsdemonstrationer gick studenterna så långt, att de tog över universiteten.

Den härskande klassen stod inför en växande kris, eftersom den varken kunde undertrycka massrörelsens tillfälligt eller göra ekonomiska eftergifter tillräckligt stor skala för att dämpa klasskampen.

De ökande klyftorna återspeglades inom armén. En flygel med general Rogelio Miranda i spetsen lutade åt att försöka genomföra ett hårt repressivt slag och knyta banden till imperialismen hårdare. Den andra flygeln med general Juan José Torres i spetsen lutade åt att utnyttja massorna till att avkräva eftergifter från imperialismen, för att på så sätt tillfälligt kunna blidka massorna och uppskjuta den slutliga uppgörelsen till ett lämpligare ögonblick. Tvisten inom armén följde t.o.m. i viss utsträckning geografiska linjer. Miranda stöddes av de härskande kretsarna i Santa Cruz och Torres av de i Altiplano (La Paz-området).

Den 13 juni 1970 upptäcktes liken efter två unga vänstermänniskor, Jenny Koeller och hennes man Elmo Catalán Aviles, en journalist från Chile, nära Cochabamba. De hade torterats fruktansvärt och sedan dödat med elektricitet av regeringens agenter. Massdemonstrationer bröt ut i protest över hela landet. Sammanstötningar med armén resulterade i döda och sårade. Ovandoregimen var allvarligt skakad.

Just i detta ögonblick, när massprotesterna växte och sammanstötningar ägde rum på gatorna, öppnade ELN sin sista gerillafront. Under Osvaldo "Chato" Peredos ledning lämnade omkring sjuttiofem unga revolutionärer skådeplatsen för massornas aktivitet och gav sig iväg till gruvbyn Teoposte, ungefär 160 km norr om La Paz. Hur giltig deras "uppfattning" om gerillakriget än var, så gjorde de ett misstag när de kom fram – 19 juli 1970 – i "värderingen av situationen". De öppnade fientligheterna genom att spränga en USA-ägd guldvasknings-

anläggning i luften. För armén betydde gerillans utmaning billig antiupprors-träning. I mitten av oktober var endast sex av dessa unga revolutionärer fortfarande i livet.

Under tiden fortsatte den verkliga klasskampen i Bolivia. Ovando vände och vred sig under augusti och september, när massorna tryckte på för eftergifter och en sektor av den härskande klassen som svar insisterade på att man skulle slå till. En kamp om kontrollen över San Marcos-universitetet i augusti påskyndade den nationella krisen. Den 6 oktober avgick Ovando och överlämnade regeringstyglarna till Miranda.

Resultatet blev en ögonblicklig massexplosion av den klassiska varianten. Studenter och arbetare strömmade ut på gatorna för att förhindra ultrahögerns försök till maktövertagande.

Armén splittrades fullständigt. General Torres förklarade sig vara motståndare till den av Miranda utsedda nya juntan och sammanträffade med Juan Lechín, ledaren för gruvarbetarnas fackförening, och Siles Suazo, ex-president och en av de viktigaste ledarna för Movimiento Nacionalista Revolucionario (MNR).

”Studenterna började resa barrikader på huvudstadens gator för att förhindra de till general Rogelio Miranda vänligt sinnade styrkornas rörelser”, rapporterade *Le Monde* den 8 oktober.

I Catavi fördömde tenngruvearbetarnas mäktiga fackföreningar ’högerofficerarnas fascistiska statskupp’ och beslöt att ge general Juan José Torres ’villkorligt stöd’.

Gruvarbetarförbundet bad om vapen ’för att försvara våra sociala erövringar’ och gjorde sitt stöd avhängigt av ’upprättandet av demokratiska friheter och frigivningen av de politiska fångarna, upphävande av dekreten mot strejker, nationalisering av utländska banker och alla amerikanska intressen, utvisning av alla imperialistiska organisationer och upprättandet av en folklig regering’. COB har redan utfärdat en uppmaning till generalstrejk över hela landet.

COB uppmanade också sina medlemmar att blockera gatorna och hindra trupprörelser i La Paz.

Väpnade bondeförband anslöt sig till aktionen. Beväpnade civilister befriade politiska fångar. Högerextremistiska militärens och civilisters hem angreps. De tre ledande tidningarna ockuperades. Triumferande tenngruvearbetare intog polisstationer och tillkännagav att de skulle kräva snabba löneökningar.

New York Times rapporterade den 8 oktober att ’beväpnade studenter tog över den nationella polisens kriminalroteln högkvarter. Tydligt utan att möta något motstånd, sades de plundra kontoren och förstöra arkiven...

Studenter har också börjat angripa amerikansk egendom. De gick in i det boliviansk-amerikanska binationella centra, American Binational Center) igår, halade en amerikansk flagga och tillkännagav att de anslöt byggnaden till universitetet.

Medan denna omfattande massrörelse som utvecklades längs den proletära revolutionens klassiska linjer – skakade regeringen, och splittrade armén, jagades fortfarande de insnärjda resterna av Teoponte-gerillan. Till slut gav de sista överlevande upp. ’Chato’ Peredo och hans fem följeslagare deporterades till Chile av Torres.

Kan man kräva mer dramatiska (och tragiska) bevis på det felaktiga i uppfattningen att vägen till massorna går via gerillakrigföring på landsbygden?

Torresrégimens uppkomst, en direkt produkt av ett massuppror i städerna, speglade en situation i vilken varken proletariatet eller bourgeoisin kunde ta överhanden för tillfället. Proletariatet saknade det revolutionärt-marxistiska ledarskapet, som var nödvändigt för att föra revolutionen till seger. Den svaga och splittrade bourgeoisin kunde inte samla de styrkor som krävdes för att framtvunga en kontrarevolutionär lösning. Torres balanserade mellan de

två sidorna. Detta var naturligtvis inte en stabil situation; antingen måste revolutionen drivas framåt till upprättandet av en arbetarstat, eller så skulle kontrarevolutionen få nya krafter, välja ett lämpligt ögonblick att slå till och sedan upprätta en stark militär-polisiär diktatur.

Torres stod mellan två läger. Han gjorde eftergifter till proletariatet, medan han hindrade arbetarna från att slutgiltigt slå till mot de högerextremistiska krafterna. Han skyddade den yttersta högern, samtidigt som han försökte hålla dem i schack. När allt kommer omkring utförde han en uppehållande manöver till bourgeoisins fördel i en föreevolutionär situation.

Ur den proletära ståndpunkten var Torres' eftergifter varken långtgående eller varaktiga, men för ögonblicket var de mycket betydelsefulla. De omfattade frigivningen av politiska fångar och nationalisering av vissa imperialistiska företag. Arbetarklassen och bönderna kunde verka i nästan fullständig legalitet. Det var ett ovärderligt tillfälle för de revolutionära marxisterna att komma fram ur illegaliteten och med all sin energi arbeta för att bygga upp sitt revolutionära parti och fördjupa och utvidga sina band med massorna.

Den 10 januari 1971 försökte de kontrarevolutionära krafterna göra en ny kupp. Ännu en gång slogs de tillbaka av massmobiliseringarna. Denna gång var massorna bättre organiserade, på grund av framstegen de gjort sedan de mobiliseringar som besegrat general Miranda tre månader tidigare. Tusentals beväpnade gruvarbetare marscherade genom La Paz. Massrörelsen började öppet uttala sitt mål: Bolivias socialistiska omvandling.

Under det ökande trycket gjorde Torres-regimen ytterligare eftergifter. International Metal Processing Corporation nationaliserades. I februari gav Torres gruvarbetarna deras löneökningar.

Vid tiden för oktoberkampen mot general Miranda bildade COB och alla politiska partier på vänsterkanten ett "Politiskt Kommando" för att samordna sin kamp. I mitten av februari beslöt man att omvandla denna organisation till en "Folkförsamling". Detta var ett mycket betecknande steg. I sin egenskap av ett arbetarparlament hade Folkförsamlingen möjlighet att bli en sovjet. Utvecklingen gav obestridliga bevis på att den bolivianska revolutionen i huvudsak följde det "klassiska" mönstret från den ryska revolutionen.

Planen visade på arbetarklassens djupa strävan att bilda en gemensam kampfront i vilken dess allierade – studenterna, bönderna och städernas småbourgeois – kunde delta. Inte desto mindre pekade frånvaron av representanter för arméns meniga och framför allt bönderna på en allvarlig svaghet, som ett revolutionärt parti skulle ha satt högt på sin lista för avhjälpande verksamhet. En annan allvarlig svaghet, som krävde liknande åtgärder, var frånvaron av lokala stödorganisationer. Dessa började bildas först strax innan kuppen, som störtade Torres.

Under de följande månaderna stod proletariatet och stampade på samma fläck. Vad som saknades var ett revolutionärt ledarskap, som kunde slå fast målen och uppgifterna och staka ut en handlingslinje. De bolivianska arbetarna stad alltså inför en kris i ledarskapet. Att inte erbjuda massorna något annat alternativ än att stödja Torres innebar bristande politisk ledning. Detta ledde till en försvagning av de krafter som kunde ha mobiliserats bakom arbetarklassen i en kamp om makten. Som en följd därav började kontrarevolutionen återfå självförtroendet och smidde nya ränker med ökande djärvhet.

Under täckmantel av en religiös tilldragelse genomförde de kontrarevolutionära krafterna en demonstration med 15.000 personer i Santa Cruz den 15 augusti. Den ständigt vacklande Torres försökte fånga högergeneralerna, inklusive Hugo Banzer Suárez. Detta utlöste ett försök från ultrahögern att gripa makten fyra dagar senare.

Till att börja med fanns endast relativt små – men beslutsamma – styrkor i Banzers läger. Arbetarnas ledning, som bestod av sådana bedragare och skrävlare som Juan Lechín och det

Moskvatrogna kommunistpartiet, var emellertid paralyserad. De väntade på att Torres skulle göra något. Torres i sin tur väntade för att se om konflikten skulle kunna undvikas. Dessa få timmars ödesdiga obeslutsamhet inför det förestående inbördeskriget avspeglade i sig själv en snabb förändring av styrkeförhållandet mellan klasserna.

Armén började gå över till kontrarevolutionens sida. Demoraliserade av vad som pågick vägrade inom kort sektorer av den obeväpnade arbetarklassen att svara på sina ledares desperata vädjanden om motstånd mot den tungt beväpnade fienden. Den förberedande perioden hade gått till spillo, det lämpliga ögonblicket hade missats. Till slut gjorde bara ett litet avantgarde och en mycket liten del av massorna ett heroiskt försök att förhindra kuppen. Det var för lite och för sent. Torres flydde och sökte skydd på Perus ambassad den 22 augusti.

När han väl hade makten, satte Banzer igång en mordisk repression mot de revolutionära organisationerna. Men eftersom han behövde tid för att befästa sig regim, uppsköt han försöken att krossa fackföreningsrörelsen.

Trots de repressiva åtgärderna lyckades Banzer inte stabilisera förhållandet mellan klasserna i Bolivia. En återspeglings av olösta meningsbrytningar inom den härskande klassen kan man se i den instabila enheten mellan Falangen och MNR, vilka båda ingick i regimen. Den fortsatta uppkomsten av sprickor har visat sig i ett hoppande mellan ”höger”- och ”vänster”figurer i regeringsapparaten.

Arbetarklassens avantgarde led ett allvarligt nederlag; det är demoraliserat och framför allt förvirrat. Men klasskampen i Bolivia förblir explosiv. Den härskande klassen är oförmögen att dämpa Bolivias permanenta socio-ekonomiska kris på något hållbart sätt; den är oförmögen att upprätta en verklig fascistisk regim genom att mobilisera småbourgeoisin; och den är oförmögen att sätta upp en varaktig reformistisk regim, som skulle kunna få brett stöd.

Man kan räkna med att arbetarklassen, som åter börja föra fram sina omedelbara krav, kommer att återuppta kampen för demokratiska övergångsåtgärder och underminera Banzer liksom den underminerade Barrientos och Ovando.

2. En desorienterande linje

”Resolutionen om Latinamerika” som antogs på 9:e Världskongressen ansåg att den nationella bourgeoisin i Latinamerika ”till sin natur är oförmögen till minsta självständiga handling på både det ekonomiska och politiska området”. Detta är en grov överdrift, vilket händelserna i Bolivia har visat.

Det är sant att den nationella bourgeoisin är oförmögen att föra en konsekvent kamp mot imperialismen och att den i sista hand aldrig kommer att bryta sitt förbund med imperialismen. Det är också sant att den nationella bourgeoisin är oförmögen att göra några mera betydande varaktiga eftergifter till massorna. Men den nationella bourgeoisin har inte desto mindre ett visst manöverutrymme både i förhållande till imperialismen och massorna, beroende på klasskampens konjunkturella utveckling.

Den överdrivna uppfattningen om den nationella bourgeoisins begränsningar passade logiskt ihop med majoritetskamraternas övertygelse att det i Bolivia – särskilt i Bolivia – var uteslutet att annat än repressiva regimer kunde gripa makten. Detta synsätt desorienterade den bolivianska sektionen av 4:e Internationals. Dess ledarskap såg ingen väsentlig skillnad mellan Barrientos- och Ovandoregimerna. Till och med Torresregimen tycktes dem – åtminstone i början – vara nästan likadana. När allt kommer omkring var detta den linje som antogs av majoriteten på 9:e Världskongressen.

Majoritetens ledande kamrater i Europa klängde sig fast vid linjen på liknande sätt. Kamrat Maitan kunde exempelvis inte urskilja någon väsentlig skillnad mellan Barrientos- och Ovandoregimerna i Bolivia:

Och ingen kan blunda för Ovandoregimens bedrägliga karaktär. Den har inte gjort något för att ersätta den totala repressionen med en mera selektiv repression och den är fortfarande redo att fängsla, utvisa och döda de som inte accepterar dess spelregler. ("Ännu en gång om de revolutionära perspektiven i Latinamerika – försvar av en inriktning och metod", *Discussion on Latin America*, sid. 74.)

Kamraterna Germain och Knoeller gjorde ett liknande misstag i sin värdering av Torresregimen:

Vad gäller Bolivia så framkallade det första tecknet på ett uppsving i masskampen en statskupp, följd av en blodig väpnad sammanstötning. De som tror att general Torres kommer att visa sig mer "fördragsam" för att han kom till makten "med vänsterns stöd" kan vänta sig en del obehagliga överraskningar, så snart har återupprättat arméns enhet, vilket är hans första mål. ("Revolutionärernas strategiska inriktning i Latinamerika", *Discussion on Latin America*, sid. 89.)

I Torresregimens fall var felbedömningen särskilt påfallande. Låt oss som kontrast se vilken uppfattning en kamrat från minoriteten, Hugo Blanco, hade:

Detta proletariat visar oss att det inte har besegrats – långtifrån. Torres' maktövertagande är en produkt av rädslan inför arbetarklassen. De följande veckorna och månaderna kommer att bli av avgörande betydelse för Bolivia. Därför är det mycket tråkigt att just nu se värdefulla revolutionärer tvingas ge sig iväg för att föra gerillakrig och skilja sig från arbetar- och studentmassorna, som tar upp kampen. Det vore inte konstigt om de får skulden, ifall massorna besegras, eller så kommer det kanske att utnyttjas för att demonstrera "omöjligheten av ett maktövertagande genom massrörelsen". Om det beklagliga skulle inträffa, så ligger en stor del av skulden hos dem som berövade massorna en del av deras värdefulla avantgarde. Som om det fanns ett överskott på revolutionära kadrer för att leda massorna i dessa tider!

Leninistiskt arbete är alltså inte bara nödvändigt i Peru, där vi för ögonblicket måste avvakta, utan också Bolivia och Chile, som står eller kunde stå på randen av väpnad kamp...

Det är riktigt att i Bolivia diskutera vilken form den väpnade kampen kommer att anta i massuppsvingets process, men den bästa läraren är Bolivia av år 1952, vilken inte rekommenderar att man skall ge sig iväg till bergen och isolera sig eller något dylikt. Arbete bland bönderna som ett *komplement* till arbetarnas och stadsbornas rörelse i allmänhet är en sak; ett sådant arbete kommer nästan alltid att leda till bondegerillor. ELN-gerillan är något helt annat, eftersom de har en mer eller mindre modifierad guevaristisk – inte leninistisk – uppfattning. ("Brev från Hugo Blanco till Livio Maitan", *Discussion on Latin America*, sid. 71.)

Man skulle kunna tro att Hugo Blanco skrev i efterklokhetens sken. Så förhåller det sig inte. Han uttryckte denna åsikt i ett brev från El Frontón, daterat den 17 oktober 1970. Kamraterna Germain och Knoellers artikel är daterad november 1970.

Torres kom till makten just för att klasskampens uppsving hade splittrat armén. Armén kunde inte enas igen utan en framgångsrik konfrontation med massorna; för att förbereda denna krävdes tid och följaktligen eftergifter till massorna.

På grund av 9:e Världskongressens linje såg kamraterna i POR (González) inte detta. Därför stod de totalt oförberedda inför det reformistiska mellanspelet och öppningen, som möjliggjorde brett massarbete på mer eller mindre legal grundval.

Kamraterna i minoriteten, som hade sett att den revolutionära kampen i världsskala åter närmade sig det "klassiska" mönstret och att därför andra taktiska möjligheter än gerillakrig på landsbygden måste hållas öppna, överraskades inte av utveckling en i Bolivia. Deras förutsägelse fick välkommen bekräftelse. De hoppades att kamraterna i majoriteten skulle

göra de nödvändiga korrigeringsarna, så att den felaktiga linjen skulle leda till så små förluster som möjligt.

Desorienteringen var emellertid djupgående. Majoriteten ansåg det ytterst osannolikt att massuppror skulle äga rum i städerna, och även om sådana explosioner skulle inträffa, hävdade de att huvudlinjen skulle vara inriktningen mot gerillakrig på landsbygden. ”Man kan inte kategoriskt utesluta den exceptionella varianten: en explosionsartad kris, statsapparaten paralysering, en massmobilisering så våldsam att den skulle kunna hindra en undertryckningsaktion eller neutralisera den såsom avgörande åtgärd”, sade Latinamerika-resolutionen, ”men en strategi i kontinental skala kan inte baseras på exceptionella fenomen, och dessutom skulle i detta fall imperialismen sannolikt intervensera militärt (vilket redan skett i Santo Dominos fall).” (”Resolutionen om Latinamerika; *Fjärde Internationalen* 2, sid. 36-37.)

Ett år senare, under Ovandoregimen, mildrade kamrat Maitan detta något genom att rikta uppmärksamheten på faran att inte starkare betona behovet av ett dugligt revolutionärt parti.

Man riskerar också att glömma bort att det finns perioder då utvecklingen av ett massarbete och skapandet av instrumenten för detta måste komma i absolut första hand. Exempelvis vore det i Peru absurdt att idag lägga tonvikten på förberedandet av nya gerillastrider, utan att förstå behovet av en djupgående politisk upplysningskampanj och utan att utnytt4a alla de möjligheter den nya situationen trots allt ger för att stimulera massrörelsens mognad och etablera kontakt med denna rörelse. Det gäller också – med hänsyn tagen till alla proportioner och troligen för en mycket kortare period för Bolivia. (”Kuba, militär reformism och väpnad kamp i Latinamerika” i *Den revolutionära vägen för Latinamerika*, Röda Häftet 13/14, sid. 26-27.)

I en artikel som på nytt energiskt slog fast inriktningen mot gerillakrig på landsbygden vägde sådana brasklappar angående risken att glömma bort grundläggande saker mycket lätt. Trots att de bolivianska trotskisterna genomlevde den revolutionära utvecklingen i oktober 1970 och januari 1971 och beskrev den korrekt, så förblev de lika övertygade som någonsin om det korrekta i inriktningen mot gerillakrigföring i Bolivia. De såg inte hur denna inriktning fick dem att missa tåget. Våra kamrater skrev:

I oktober förlamade kampen mellan de militära ledarna arméns repressiva styrka; under två dagar existerade ett maktvakuum. Regeringspalatset och ministerierna var övergivna.” De fortsatte: ”Det var nödvändigt att gå ut på gatorna tillsammans med massorna; det var nödvändigt att krossa Mirandas anhängare genom direkt handling och kamp. (”La Universidad y el Comando Político) de la COB.” *Revista de Orientación Teórico-Doctrinal*, 3a Epoca. Återgivet i *Revista de América*, juli-oktober 1971, sid. 50.)

POR (González) anklagade det Politiska Kommandot för att inte ha utnyttjat situationen. ”COB:s Politiska Kommando visste inte hur de skulle dra fördel av regeringskrisen som uppkom i oktober och är därför skyldiga till att ha förött arbetarnas kraft och lurat dem på en seger.” (Ibid, sid. 50.)

Med andra ord, POR (González):s ledarskap såg att ett maktvakuum plötsligt hade uppkommit i Bolivia och att det Politiska Kommandot inte hade lyckats fylla detta vakuum. Enligt marxistiskt språkbruk var det Politiska Kommandot skyldigt till att inte ha utnyttjat dessa två avgörande dagar för att leda arbetarnas uppror i städerna fram till makterövringen.

Kritiken av det Politiska Kommandot var fullständigt riktig. Några frågor dyker emellertid upp. På vilket sätt hade våra egna kamrater förberett denna händelseutveckling? Hur passade deras planer om gerillakrigföring på landsbygden ihop med vad som verkligen hade hänt i klasskampen? Hade det inte varit bättre att ge sig in i ett tålmodigt arbete i massrörelsen under Barrientos' och Ovandos tid, för att utifrån en bättre position kunna leda det kommande upproret i städerna, till seger, i stället för att ansluta sig till ELN:s fortsatta gerillakrig på landsbygden? Hur motsvarade planerna på att öppna en gerillafront på landsbygden

tillsammans med ELN klasskampens verkliga mönster, dvs, ett massuppsving, en kris i den härskande klassen, regeringens förlamning, en djup klyfta i armén och den plötsligt framträdande möjligheten för arbetarna att ta makten genom ett uppror i städerna.

3. Frågan om föreningen med massorna

Våra kamrater i Bolivia, som var desorienterade av majoritetens godkännande av den castristiska strategin för gerillakrigföring, misslyckades vid varje nytt steg med utarbetandet av en riktig politisk linje för den framväxande massrörelsen. I stället klängde de sig fast vid abstrakta ultravänster-formuleringar.

Vad som krävdes var en rad övergångskrav, utvecklade på ett konkret sätt, dvs. i överensstämmelse med klasskampens levande dynamik och i harmoni med syftet att vrida de av masskampen skapade organisationerna mot den centrala frågan om makten.

Sättet på vilket Torresregimen kom till makten – genom massornas aktiva ingripande mot ultrahögerns kupp försök – och framför allt sättet på vilket idén om Folkförsamlingen växte fram ur själva kampen visade att den bolivianska revolutionen hade nått en kritisk punkt. Proletariatets erövring av statsmakten var en realistisk möjlighet. Att förvandla möjligheten till verklighet krävde ett utnyttjande av framstegen som gjorts av den upproriska massrörelsen i syfte att beväpna massorna. Det fanns ett skriande behov av ett politiskt program i nivå med massornas medvetenhet, men som dessutom uppmanade dem att gå vidare utan paus och skapa egna självständiga klassorgan samt stakade ut en rad praktiska åtgärder för detta.

Arbetarna insåg att de hade vunnit vissa demokratiska rättigheter under Torres. De fruktade en kupp från höger. Men denna kupp förbereddes nästan öppet. Lösningen bestod följaktligen i intensiva angrepp mot den *förestående högerkuppen* och i en uppmaning till *väpnat försvar av de demokratiska rättigheter* arbetarna vunnit. En sådan kampanj skulle ha bidragit till att tvinga över de reaktionära generalerna på defensiven och skulle ha underlättat arbetet bland de meniga trupperna.

Skapandet av arbetarmiliser för att försvara Folkförsamlingen och massornas erövringar mot en högerkupp var en fullständigt logisk fortsättning på denna kurs. Den vore emellertid meningslös, om den inte kopplades samman med uppmaningar till massmobiliseringar för att stötta upp Folkförsamlingen mot varje försök från Torres' sida att hindra dess fria utveckling.

En annan förutsättning var naturligtvis en riktig regeringsparoll, så att man undvek att sprida illusioner om Torresregimen. Man skulle alltså rikta in sig mot uppkomsten av en dubbelmaktssituation, något som bara kunde göras öppet som en process i vilken massorna själva deltog.

Vår paroll om en arbetar- och bonderegering måste konkretiseras och anpassas till situationen i Bolivia. Under Ovando utgjorde COB den viktigaste massorganisationen inom arbetarrörelsen. Parollen om en COB-regering var alltså en möjlighet som borde ha undersökts noga som ett realistiskt sätt att fylla den abstrakta formeln om en arbetar- och bonderegering med innehåll.

Under Torres uppkom en högre form av arbetarenhetsfront – det Politiska Kommandot. Det var helt nödvändigt för det revolutionära partiet att kräva att det Politiska Kommandot skulle ta över regeringsmakten.

När det Politiska Kommandot omvandlades till Folkförsamlingen, framstod det riktiga i ett sådant krav ännu tydligare. Folkförsamlingen var en mycket avancerad enhetsfrontsbildning, som åtnjöt arbetarklassens fulla förtroende. De riktiga åtgärder som var nödvändiga för att stärka den och göra den till något mer än en *början till* en sovjet, var att demokratisera den

och organisera lokala stöddepunkter för den över hela landet. Folkförsamlingar i alla städer! För val med rätt till återkallande av delegaterna i alla fabriker, bonderegioner och kaserner! För all makt åt Folkförsamlingen!

En energisk ansträngning för att utvidga Folkförsamlingens inflytande bland bönderna och särskilt inom armén krävdes. Det revolutionära partiet borde ha gått i spetsen för en sådan kampanj. Även om den först bara var propagandistisk, så var en offensiv längs denna linje nödvändig för att hjälpa proletariatet att bryta med den reformistiska ledningen, som dominerade Folkförsamlingen i den första fasen.

Allt detta förutsatte en klar inriktning mot massorna, framför allt mot arbetarna i städerna och gruvarbetarna.

Ännu värre än tragedin att missa ett mycket gynnsamt tillfälle för proletariatet att ta makten var det faktum att *inget parti, inklusive 4:e Internationalens sektion i Bolivia, förde fram ett korrekt revolutionärt program för makterövringen.*

Det bolivianska proletariatets dominerande ledarskap var fångna i reformismens snaror; den revolutionära flygeln – som var förklarad av ”vändpunkten” på 9:e Världskongressen till den ”korrekta uppfattningen” att påbörja tekniska förberedelser för ett långvarigt gerillakrig på landsbygden i kontinental skala ville inte gärna låta sig distraheras av ”exceptionella fenomen” i Bolivia. Den strategiska linjen att förbereda sig för och ge sig in i gerillakrig hade redan blivit en förklarande sekteristisk dogm.

4. Vilken axel för kampen om makten?

Reformisterna inriktade sig inte alls mot arbetarmakt, vilket var väntat. De förde inte fram några paroller i denna riktning. I stället stödde de Torres. De gjorde allt utom att förbereda massorna på den kommande sammanstötningen med kontrarevolutionen. Bolivias Kommunistparti, som bundit sig för Moskvas ”fredliga samexistens”-linje, och POR(Lora), en filial till Healys ”Internationella Kommitté”, var de främsta drivkrafterna bakom det historiska förräderiet.

Mot dem stod en ultravänsteristisk strömning, som bundit sig för gerillakrigföring och organiseringen av en ”Arbetarnas och Folkets Revolutionära Armé”. Inom denna strömning återfanns maoisterna, det castristiska ELN och våra egna kamrater i den bolivianska sektionen av 4:e Internationalen.

Kamraterna i POR (González) genomförde 9:e Världskongressens linje så gott de kunde och var intensivt engagerade i tekniska förberedelser för gerillakrigföring på landsbygden, när den revolutionära utvecklingen förde Torres till makten i oktober 1970. Deras aktiviteter isolerade dem från scenen där handlingen utspelades.

Det är mycket svårt för en liten avantgardistisk grupp att kombinera förberedelser för gerillakrigföring med massarbete. Förklaringen är ganska enkel. Att underjordiskt genomföra transporter och lagring av vapen m.m. begränsar de få tillgängliga kadrens möjligheter att utnyttja de legala eller halvlegala öppningar, som är avgörande för en relativt snabb expansion av massarbetet. Kamrat González erkände själv detta.

Att fullfölja dessa två uppgifter samtidigt, att kombinera dem, är en ytterst svår sak. Under Ovandoregeringen verkade partiet under fullständigt underjordiska förhållanden och var helt upptaget av väpnat arbete. Sedan november förra året, efter att Torres kom till makten, har vi lyckats återuppbygga vårt legala arbete, riktat mot fackföreningarna men också mot bönderna och universiteten, där vi hade gjort mycket lite tidigare. (”Den aktuella situationen i Bolivia”, *Intercontinental Press*, 14 juni 1971, sid. 545.)

Under ”fullständigt underjordiska förhållanden” är det naturligtvis svårt att göra snabba framsteg i massarbetet. Inte desto mindre är det möjligt att göra *vissa* framsteg, vilket bolsjevikerna visade på sin tid och trotskisterna idag visar i länder som Spanien och Brasilien. Men POR(González) var upptagna av andra uppgifter under Barrientos- och Ovando-regimerna och fann sig därför stå utanför massrörelsen vid tiden för oktober-resningen. Som ett resultat av detta var våra kamrater inte närvarande i enhetsfronten som ledde massmobiliseringarna och skapade det Politiska Kommandot.

I stället för att erkänna sitt misstag och försöka förbättra sin ställning genom att kämpa för deltagande i det Politiska Kommandot som en av massorna stödd enhetsfrontsbildning, spred våra kamrater propaganda för uppgifter och organisatoriska former som vår skilda från och oberoende av klasskampens utveckling. Dvs. i stället för att acceptera organisationerna som skapats i masskampens process och inifrån dessa bekämpa de reformistiska ”ledarna”, propagerade POR (González) för alternativa organisatoriska former, som – hur utmärkta de än tycktes vara på papperet – under de rådande förhållandena var abstrakta och sekteristiska. POR:s Exekutivkommitté utfärdade ex.vis den 11 -oktober 1970 en deklARATION till massorna, där de föreslog följande målsättningar:

- a) *Organisera ett Revolutionärt Kommando*, omfattande alla politiska tendenser som är för en socialistisk lösning av landets nuvarande situation och som stöder den väpnade kampen om makten. Detta kommandos målsättning bör vara att övervinna reformismen och ekonomismen, kapitulationismen och klassarbetet, som har orsakat det bolivianska folket den långa raden av nederlag och missräkningar.
- b) *Skapa en Arbetarnas och Folkets Revolutionära Armé*. Detta är det nödvändiga instrumentet för maktövertagandet. Den kommer att integrera breda sektorer av folket, arbetarna och bönderna i den väpnade kampen. I denna nya armé finns det plats för officerare och soldater från den borgerliga armén, som bryter med denna organisation och verkligen vill kämpa för att befria Bolivia från imperialistiskt förtryck och hjälpa det ut ur underutvecklingen.
- c) *Utveckla en församling som är representativ för massorna*, genom vilken de kan uttrycka all sin revolutionära kraft, sina initiativ, bekymmer och sin beslutsamhet att förändra samhället. (”Den politiska krisen i Bolivia och Torresregimen”, *Intercontinental Press*, 23 november 1970, sid. 1024. Kursiveringar i originalet.)

Dessa tre förslag var inte sammanbundna med den levande klasskampen. De hängde inte samman med omedelbara, demokratiska krav eller övergångskrav, framvuxna ur massornas aktuella politiska medvetenhetsnivå. Man förklarade inte hur det föreslagna ”Revolutionära Kommandot”, ”Arbetarnas och Folkets Revolutionära Armé” eller ”den för massorna representativa församlingens skulle organiseras.

I stället för att framställa krav som syftade till att mobilisera massorna genom enhetsfrontsaktioner vilka skulle ställa reformisterna inför oövervinneliga svårigheter, förde POR (González) fram ett eget schema, som helt enkelt gick ut på gerillakrigslinjen, framställd i propagandistiska termer som föreföll anpassade till den nya situationen. I stället för att uppmana till gerillakrig på landsbygden i förbund med ELN, som då var engagerade i Teoponte-äventyret, uppmanade deklARATIONEN massorna att bilda en ”Arbetarnas och Folkets Revolutionära Armé”. Den uppmanade de ultravänsteristiska gerillaanhängarna att bilda ett ”Revolutionärt Kommando”. Och den uppmanade i allmänhet, och därför inte någon, till skapandet av en ”för massorna representativ församling”. Vägen till en sådan församling gick via det Politiska Kommandot, men POR (González) såg inte denna möjlighet eller förkastade den. De gjorde en försenad vändning i denna riktning få först sedan det Politiska Kommandot hade utvecklats till Folkförsamlingen.

Våra bolivianska kamraters bedrägliga resonemang framgår av följande bedömning:

COB:s Politiska Kommando visade sin brist på förståelse av situationen. Det bröt ut i entusiasm över Torres-regeringen utan att se dess begränsningar och demobiliserade massorna i förtid. Därför är det nu nödvändigt att antingen inifrån eller utifrån bilda ett Revolutionärt Politiskt Kommando, som i ljuset av de tidigare erfarenheterna kan leda massorna till makten och socialismen. ("La Universidad y el Comande Politico de la COB", *Revista de America*, juli-oktober 1971, sid. 50.)

Naturligtvis bildades aldrig en sådan organisation. Massorna accepterade fortfarande Juan Lechins, COB:s, det bolivianska kommunistpartiets och POR (Lora):s ledarskap i det existerande Politiska Kommandot, som uppkommit i spetsen för massupproret. Att rent propagandistiskt föreslå att de som uttalat sig för socialism och gerillakrig skulle bilda ett eget "Revolutionärt Politiskt Kommando" i motsats till det existerande Politiska Kommandot innebar att ge reformisterna möjlighet att bevara kontrollen över massorna utan att bekämpa deras förräderi.

Till och med efter den upproriska vågen i januari 1971, som var ett svar på högergeneralernas första allvarliga försök att störta Torres-regeringen och ledde till Folkförsamlingens uppkomst, bevarade våra bolivianska kamrater en likgiltig hållning, innan de slutligen beslöt sig för att göra en kursändring.

Efter att ha besökt Bolivia skrev två militanter från IMG, 4:e Internationalens brittiska sektion:

Dessutom har de revolutionära politiska partierna, i synnerhet POR (González), bestämt sig för att Församlingen är värd att tas på allvar. Först tenderade de mot en avvaktande inställning till Församlingen för att se hur den utvecklades, snarare än att verkligen delta i den. ("Folkförsamlingens möte", *International*, september-oktober 1971, sid. 59.)

När de slutligen genomförde kursändringen, såg våra bolivianska kamrater tyvärr sitt deltagande som begränsat till att först och främst hålla tal. Detta var ett resultat av deras åsikt att Folkförsamlingen "knappast var mer än ett slags nationellt parlament" och att den så småningom skulle lämna plats åt något mer realistiskt – gerillakrig.

I en intervju från april 1971, publicerad i *Rouge* den 17 maj, sade kamrat González:

Vänsterflygeln, till vilken POR hör, har utvecklat tanken att Folkförsamlingen bör vara en församling som diskuterar nationella problem och lösningar på dessa, men som lämnar makten i massorganisationernas händer (fackföreningar och folkmilis eller en folkarmé)...

POR-kamraterna i Folkförsamlingen hyser inga illusioner, vare sig de representerar partiet direkt eller någon fackförening. De använder Folkförsamlingen som ett forum, som en plattform. Det är allt. ("Den aktuella situationen i Bolivia", *Intercontinental Press*, 14 juni 1971, sid. 545.)

Man bör i detta ställningstagande särskilt lägga märke till kamrat González' motstånd mot att kräva alla makt åt Folkförsamlingen. Vad han i stället föreslog var att lämna makten i massorganisationernas händer – fackföreningarna, folkmilis och en folkarmé. Listan är besynnerlig; varken en folkmilis eller en folkarmé existerade. De återstod fortfarande att skapa. Det enda som för ögonblicket blev kvar var alltså fackföreningarna, dvs. COB. Men COB utgjorde Folkförsamlingens massbas. Och det var just Folkförsamlingen som utgjorde en enhetsfrontsbildning genom vilken arbetarna kunde dra in bönderna och städernas massor i en kamp för en konkret form av arbetar- och bonderegering.

Det är tydligt att våra bolivianska kamrater inte tänkte igenom frågan om vägen till makten sådan den ställdes av den aktuella klasskampen. De led av illusionen att de kunde uppnå ett snabbt "genombrott" genom att ge sig in i gerillakrig på landsbygden.

Slutligen bestämde de sig för att ta Folkförsamlingen på allvar. Under det växande trycket från massrörelsen (50.000 arbetare demonstrerade Första Maj och krävde öppet socialism)

ändrade POR (González) sin inställning och krävde att Folkförsamlingen skulle utgöra grundvalen för en arbetar- och bonderegering.

I en artikel i 1-15 maj-numret av *Combate* tillkännagav POR (González) sin nya åsikt:

Asamblea Popular kan inte spela någon annan roll än den som ett dubbelmaktsorgan. Dvs. den kan inte bara debattera och övervaka regeringsfunktioner; den måste – som ett uttryck för makten hos vårt folks breda massor – besluta om de grundläggande frågor landet och arbetarna står inför. Asamblea Popular måste bli en arbetar- och bonderegering och vi måste kämpa både innanför och utanför den för att uppnå detta. Under denna process kommer ett politiskt-militärt instrument att växa upp vid sidan av församlingen, ett instrument som kan tjäna som den makt den fortfarande saknar för att genomdriva sina beslut. ("Sätt Folkförsamlingen på socialismens väg!", *Intercontinental Press*, 21 juni 1971, sid. 575.)

Vändningen var välkommen. Men den kom för sent och var fortfarande alltför förvirrad för att ge verkliga resultat.

Vad innebar det "politiskt-militära instrumentet" som skulle "växa upp vid sidan av församlingen"? Folkförsamlingen kunde inte genomdriva sina beslut utan att erövra makten. Övergångsparollen och övergångsåtgärder var nödvändiga, som vi redan visat, för att beväpna massorna. Dessa borde ha förts fram på det mest kraftfulla sätt av våra kamrater åtminstone sex månader tidigare (när Torres kom till makten). Det ständiga pratet om en "Folkets och Arbetarnas Revolutionära Armé", som skulle skapas med okända metoder (gerillakrig på landsbygden?) och av icke angivna ledare (POR eller ELN?), var abstrakt och därför sekteristiskt och irrelevant i den snabbt föränderliga situationen.

5. Beväpning av massorna

När massorna griper till vapen, gör de det huvudsakligen på två sätt, som förenas mer och mer. Det första är att arbetarna organiserar egna förband för att skydda sin kamp och sina baser (fackföreningarnas högkvarter, etc.) mot angrepp. Denna självorganiserings mest elementära nivå är som bekant upporganiserandet av strejkvakter. Övergångsprogrammet pekar på de åtgärder som går utöver denna nivå. Det andra sättet består i att sprida sympati för revolutionens målsättning bland den borgerliga arméns trupper och vinna över dem på sin sida i det kritiska ögonblicket. Båda processernas framgång är beroende av ett riktigt politiskt angreppssätt, vilket demonstrerades av bolsjevikerna.

Allt tal om väpnad kamp i Bolivia, utan en konkret regeringsparoll som all makt åt Folkförsamlingen och utan en kraftfull kampanj för att mobilisera försvarsstyrkorna mot den förestående högerkuppen, var inget annat än frasmakeri och ultravänsteristisk äventyrspolitik. En konsekvent politisk ansträngning bland arméns menige och de lägre officerarna var särskilt nödvändig som en del i processen av massornas beväpning. Den bolivianska armén kunde inte vinnas över enbart genom propaganda, hur viktig denna än var. Det var av avgörande vikt att öppet organisera arbetarmiliser, för att visa de meniga soldaterna att arbetarna menade allvar med att försvara sina rättigheter och förhindra de högerextremistiska generalernas komplotter.

Folkförsamlingen röstade för ett förslag att organisera arbetarmiliser underjordiskt. Det var både absurt och opportunistiskt. Absurt därför att vad situationen krävde var en brett driven kampanj om behovet att öppet bilda arbetarmiliser under massorganisationernas beskydd; opportunistiskt därför att förslaget verkliga innebörd var att massorna inte skulle beväpnas. Både reformisterna och ultravänstern stödde förslaget. Opportunisternas skäl var uppenbara, bl.a. för att inför massorna framstå som revolutionärer. Ultravänstern stödde det därför att det passade utmärkt ihop med deras "riktiga uppfattning" om gerillakriget och massornas

beväpning på underjordisk väg, eftersom de innerst inne inte tror att någon annan väg är möjlig.

Armén kan bara vinnas över genom att ställas öga mot öga med massorna. Massorna måste lära sig hur de skall göra detta – hur de skall gå till soldaternas kaserner, tala med dem och kraftfullt vädja till dem på gatorna, om de skickas ut för att slå ner arbetarna eller avvärja en enhet av arbetarmilisen.

Om några citat är behövliga, så är Leo Trotskij en källa att rekommendera. Vi har valt ut några som borde vara mera övertygande för majoriteten, eftersom Trotskij visar på vilket sätt gerillakrig kan spela en positiv roll... taktiskt.

De politiska stämningarna i armén, denna stora okända faktor under varje revolution, går bara att avgöra när soldaterna och folket drabbar samman. När armén går över till revolutionens läger rör det sig om en moralisk process, men den går inte att få till stånd med hjälp av enbart moraliska medel. I armén förenas och korsas olika motiv och inställningar. Bara en minoritet är medvetet revolutionär medan majoriteten tvekar och inväntar impulser utifrån. Majoriteten lägger bara ner vapnen eller vänder bajonetterna mot reaktionen om den tror på möjligheten att folket ska segra. En sådan tro skapas inte enbart med hjälp av politisk agitation. Först när soldaterna blir övertygade om att folket har kommit ut på gatorna för att kämpa på liv och död – inte för att demonstrera mot regeringen utan för att störta den – först då blir det psykologiskt möjligt för dem att ”gå över till folkets sida”. ([Året 1905](#), sid. 135)

Låt oss inte glömma bort att Trotskij beskriver situationen i Ryssland under 1905 års revolution, inte situationen 1917 med en stor tvångsrekryterad armé, demoraliserad av ett nederlag i det imperialistiska kriget. Han talade om en armé som var om möjligt *mer* reaktionär än den bolivianska. Trotskij fortsätter:

I grund och botten är alltså upproret inte så mycket en kamp mot armén som en kamp *om* armén. Ju mer envist, långtgående och framgångsrikt upproret är, ju mer sannolikt – faktiskt oundvikligt – är det med en grundläggande förändring av truppernas attityd. Som vi såg i Moskva kan gerillakamp på grundval av en politisk strejk i sig själv inte leda till seger. Men den skapar möjligheter att slå an stämningar i armén, och efter en första viktig seger – det vill säga så fort en del av garnisonen har anslutit sig till upproret – kan gerillakampen omvandlas till masskamp där en del av trupperna, med stöd från den beväpnade och obehäpnade delen av befolkningen, kommer att kämpa mot andra delar av trupperna som kommer att omges av ett utbredd hat. När arméns olikheter vad gäller klass, moral och politik får trupper att gå över till folkets sida, så har vi i Svarta havsflottan, i Kronstadt, Sibirien, regionen Kuban och senare i Sveaborg och på många andra ställen sett att det först och främst kommer att innebära en kamp mellan två läger inom armén. I alla dessa fall fanns militarismens mest moderna vapen – gevär, maskingevär, befästningar och fältartilleri, slagskepp – inte bara i regeringens händer utan också i revolutionens tjänst. (Ibid.)

Trotskijs inriktning på den tiden var – liksom senare – naturligtvis inte mot ett långvarigt gerillakrig i kontinental skala. Som marxismens överlägsna gestalt i militära frågor förstod han klart att revolutionärt arbete bland trupperna, för att vara effektivt, måste baseras på att mobilisera massorna och få dem, att verka som ett kraftigt lösningsmedel på armén.

POR (González):s linje var tvärtom att uppmuntra individuella deserteringar, dvs. att avlägsna alla element som blev övertygade revolutionärer från armén. Vi har sett att när Torres kom till makten, försökte våra kamrater möta stundens krav genom bjuda den borgerliga arméns medlemmar välkomna till den icke-existerande Arbetarnas och Folkets Revolutionära Armé, om de beslutade sig för att desertera:

I denna nya armé finns det plats för officerare och soldater från den borgerliga armén, som bryter med denna organisation och verkligen vill kämpa för att befria Bolivia från imperialistiskt förtryck och hjälpa det ut ur underutvecklingen. (”Den politiska krisen i Bolivia och Torresregimen”, *Intercontinental Press*, 23 november 1970, sid. 1024.)

Uppmaningen till individuella deserteringar följde automatiskt ur schemat för ett långvarigt gerillakrig i kontinental skala.

Vad som krävdes var emellertid en uppsättning krav kring vilka de mest militanta meniga soldaterna kunde påbörja ett arbete för att polarisera de meniga mot officerskassen. Detta vore säkerligen möjligt med tanke på förhållandena inom armén under Torresregimen.

Frånvaron av en effektiv politik med syftet att utnyttja ringen inom armén för att vinna över delar av de meniga vissa lägre officerare var er av de allvarligaste brister, som visades av ledningen för den bolivianska sektionen av 4:e Internationalen. "Vändpunkten" på 9:e Världskongressen hade vänt deras uppmärksamhet bort från förberedandet av väpnad kamp i enlighet med den modell, som utarbetats av Lenin och Trotskij under den ryska revolutionen.

6. Efter Torres kommer gerillakriget

Trots klasskampens utveckling i Bolivia, höll POR (González) envist fast vid sin ståndpunkt att en socialistisk revolution endast kunde ske via gerillakrig på landsbygden. Våra bolivianska kamrater ignorerade alla bevis som låg framför deras ögon och förblev fasta anhängare till den av 9:e Världskongressen antagna linjen, en linje som hade uteslutit nästan allt som hände kring dem (ett uppror i städerna, en reformistisk regim, öppet fackföreningsarbete, möjligheter till legala förberedelser, arbete inom armén, m.m.).

Var det en "dödsdrift", som kamraterna Germain och Knoeller skulle ha formulerat det, som ledde till ett så envist fasthållande vid en felaktig linje? Nej, de hyste helt enkelt fortfarande förtroende för visdomen hos 4:e Internationalens majoritetsledare. Enligt deras syn på den kommande utvecklingen skulle Torres störtas och sedan skulle den verkliga kampen om makten följa, dvs. gerillakrigföring på landsbygden på ett nytt och högre plan, eftersom Torres' efterträdare skulle bli landets hittills mest brutala diktator. Detta var deras verkliga perspektiv. Det var därför de var så upptagna med att bygga något slags militär apparat, skild från och vid sidan av massorganisationerna. Det var också därför de under sådana svårigheter höll fast vid försöken att skapa en enhetsfront med de andra grupperna som var anhängare av gerillakrigets schema – ELN, maoisterna och Movimiento de Izquierda Revolucionaria.

I intervjun med *Rouges* korrespondent sade kamrat González följande, när han förklarade arbetet de utförde:

Men detta arbete kan uppenbarligen inte kapitaliseras, eller vara meningsfullt i det långa loppet, annat än i samband med att vi förbereder vår organisation inför den väpnade kampen. I den nuvarande instabila situationen betraktar vi allt som tillfälligt. Den kommande repressionen kommer att inleda början till ett nytt stadium i den väpnade kampen i en här hittills okänd skala. ("Den aktuella situationen i Bolivia", *Intercontinental Press*, 14 juni 1971, sid. 545.)

I en intervju med två militanter från IMG förklarade kamrat González helt riktigt varför bourgeoisin behövde en högerkupp. Han fortsatte

... Om det blev en kupp nu, så skulle det vara en militär seger för högern och armén. Men det skulle inte göra det möjligt för dem att kontrollera mer än vissa städer. Den väpnade kampen skulle återuppstå på en mycket högre nivå än vid tiden för Nacahuazu och Teopontegerillan. ("Intervju med Hugo González Moscoso", *International*, september-oktober 1971, sid. 64.)

Kamrat González fortsatte samma tankegång längre fram och sade:

Om arbetarnas beväpning inte organiseras, om den folkliga armén inte utvecklas, så tror vi att kuppen lätt kommer att kunna återupprätta arméns kontroll. Men kontrollen kommer inte att bli långvarig. Denna situation kommer att bli inledningen till kriget. Vi tänker inte i termer av någon fastslagen modell. Det kommer att bli ett inbördeskrig i nationell skala med olika fronter. Det kommer att bli början på ett långt krig, som vi nu förbereder oss inför. (Ibid., sid. 65.)

Kamrat González' åsikt var alltså att när styrkeförhållandet mellan klasserna hade förskjutits till odiskutabel nackdel för arbetarklassen, när bourgeoisin hade lyckats återförena armén och satt igång en vild repression mot avantgardet och när massorna hade drivits tillbaka och demobiliserats, då skulle den väpnade kampen börja på allvar.

Denna totala felbedömning av vad som skulle hända efter att Bolivias Kornilov störtat Torres följde logiskt ur den tidigare raden av felbedömningar, som fått våra bolivianska kamrater att missa tåget. Det var inte ensamma om att begå så enorma misstag. Majoritetens ledare på andra håll delar ansvaret. När allt kommer omkring utgjorde händelserna som föregick Banzers triumf en "exceptionell variant" enligt deras teori. Det permanenta var schemat för ett långvarigt gerillakrig på landsbygden i kontinental Skala, inklusive Bolivia.

Under Torresregimens sista tid kämpade våra bolivianska kamrater tappert mot den kontra-revolutionära statskuppen och led svåra förluster, även stupade. Den trotskistiska världsrörelsen hedrar dem för detta och kommer alltid att minnas de som offrade sina liv.

Inte desto mindre led de ett svårt nederlag tillsammans med hela det bolivianska proletariatet. Deras led decimerades. Åratal hårt arbete gick till spillo. En del kamrater demoraliserade. Bittra meningsskiljaktigheter och beskyllningar bröt fram. Allt detta måste vi ha i minnet, när vi värderar de enorma svårigheter vår bolivianska sektion nu står inför.

Men detta är en ännu större orsak att tala ut om den katastrofala linje de anslutit sig till. Att förbli tyst eller att dämpa den politiska kritik som måste göras, skulle betyda att våra bolivianska martyrer verkligen dog förgäves. Behovet av att kritisera denna linje har blivit alltmer trängande, eftersom den fortfarande följs i Bolivia.

I själva verket har inte mycket förändrats. Under Barrientos var POR (González) för gerilla-aktioner hellre än att koncentrera arbetet på massrörelsen. De allvarligaste bakslag, inklusive Che Guevaras nederlag, ändrade inte deras beslutsamhet. Sak samma under Ovando. Under Torres gjorde de en del korrigeringar; men det var inte fråga om någon verklig vändning. Korrigeringarna syftade bara till att lägga en grund för gerillakrigföringen, när massmobiliseringarna upphörde. Idag fortsätter de under Banzer – med ett viktigt undantag – som om hela den tidigare erfarenheten inte betydde någonting.

7. Den Antiimperialistiska Revolutionära Fronten

Undantaget är följande. Under Torresregimen höll våra kamrater envist fast vid den sektaristiska inställningen att inte delta i det Politiska Kommandot och att hålla sig borta från Folkförsamlingen, tills det var för sent att ändra dess kurs på något mera betydelsefullt sätt. Le gjorde det trots att det Politiska Kommandot och Folkförsamlingen var enhetsfrontsbildningar baserade på ett masstöd. Nu, efter Torres' fall och efter Folkförsamlingens upplösning, har de slutit sig samman med just de ledare, som stod i spetsen för det Politiska Kommandot och Folkförsamlingen och som bar ansvaret för förräderiet mot den bolivianska revolutionen genom att följa en reformistisk kurs. De slöt sig samman med dessa föraktliga g figurer i "Frente Revolucionario Antiimperialista" under ett gemensamt borgerligt program. I början omfattade FRA t.o.m. general Torres!

Efter att 4:e Internationalens Förenade Sekretariat offentligt kritiserat den bolivianska sektionen för att ha satt POR (González):s signatur under FRA:s manifest som kräver en "folklig och nationell regering", gjorde visserligen våra kamrater ett självkritiskt uttalande i vilket de sade

FRA skapades efter kuppen den 21 augusti (1971) och omfattar alla politiska organisationer och massorganisationer som är mot Banzers fascistiska regim. Manifestet från december 1971 är ett oklart dokument, som inte definierar de bolivianska revolutionärernas uppgifter klart och ger

intryck av att man kan tänka sig former av regeringar för nationell enhet. POR accepterar inte en sådan formulering, som motsäger dess uppfattning om revolutionens socialistiska dynamik och om en arbetar- och bonderegering.

Att underteckna ett sådant dokument utan att samtidigt publicera en kritik och klart formulerade avgränsningar var ett misstag, för vilket vi för självkritik.

POR:s deltagande i FRA var bara en taktisk fråga, fortsätter de:

POR står kvar i FRA, men avgränsar sig från reformisterna och bekräftar sin strategiska inriktning mot väpnad kamp och revolutionärt krig för att störta fascismen, krossa den kapitalistiska regimen och bygga upp det socialistiska samhället under proletariats diktatur. I denna mening har dess deltagande i FRA taktisk karaktär under den bolivianska vänsterns nuvarande förhållanden och gör inte avkall på den politiska, organiska eller militära självständigheten.

I samma uttalande lovade den "Kollektiva Ledningen" offentliggöra sina meningsskiljaktigheter med FRA:

POR ämnar genom ett offentligt dokument fastslå sina politiska och programmatiska uppfattningar, klargöra partiernas skuld augustihändelserna och avslöja de tendenser som bar ansvaret för massornas nederlag. Även om POR står kvar i FRA, kommer vi inte att ge efter på våra revolutionära plikter inför massorna. (Se *Quatrième Internationale* 3, 15 juli 1972, sid. 21.)

Vi har ännu inte sett den utlovade offentliga avgränsningen från reformistiska förrädarna och borgerliga lakejerna som samlats i FRA. Under tiden fortsätter våra kamrater lugnt sin smekmånad med dem, av "taktiska" skäl.

FRA:s viktigaste roll är att dölja de reformistiska partiernas förräderi mot den bolivianska revolutionen under Torres. I "enhetens" namn försöker denna bedrägliga front tysta varje kritik genom att brännmärka den som "sektarism", för att ännu en gång kunna leda massorna fel under samma katastrofala program som stöddes av Bolivias Kommunistparti och POR (Lura).

I mars 1972 fastslog FRA vissa regler och stadgar, som är bindande för de som tillhör fronten. Dessa stadgar är lärorik läsning:

1. Ingen politisk organisation eller parti får gå emot den grundläggande linje som slagits fast i FRA:s viktigaste grundningsdokument, vilka undertecknats av representanter för de olika tillhöriga grupperna.
2. De politiska partierna behåller sin ideologiska och organisatoriska självständighet, men deras hållning är bunden av överenskommelserna de undertecknat.
3. FRA skall agera som en enhet på det sociala livets alla områden (fackföreningar, universitet, läroverk, folkliga organisationer, etc.). I alla slags val kommer Fronten att presentera gemensamma listor efter fullständiga interna diskussioner.
4. En fackförenings- och studentkommission skall bildas för att samordna arbetet i fackföreningarna och bland universitetsstudenterna. Den högsta politisk-fackliga-studentkommissionen utgör FRA:s ledning och de politiska partierna och organisationerna måste underordna sig denna och genomföra den av Fronten beslutade linjen.
5. I fackförenings-, universitetsstudents- och andra sorters församlingar kommer FRA att presentera en i förväg studerad och överkommen linje och det rekommenderas att de officiella talarna utses i förväg.
6. De som gör sig till tolk för FRA:s propaganda måste presentera dess gemensamma åsikter och inte bara en eller ett par medlemmars partiella linje. (*Revista de América*, nr 8/9, maj-aug. 1972, sid. 21.)

Dessa stadgar syftar tydligt till att dölja kritiska åsikter, som kan finnas hos en eller annan av FRA:s medlemmar. Att stanna kvar i en sådan front innebär att delta i ett principiöst politiskt block med revolutionens reformistiska förrädare och att binda det revolutionära partiet till händer och fötter.

I stället för att ansluta sig till ett block med Juan Lechin, det bolivianska kommunistpartiet, POR (Lora) och annat politiskt slödder, borde våra kamrater göra sitt yttersta för att visa hur och varför dessa figurer och grupperingar förrådde den bolivianska revolutionen. Detta är en absolut förutsättning, när man startar från början igen i Bolivia och samlar de kadrer, som är nödvändiga för att bygga ett revolutionärt parti förmöget att utgöra ett livsdugligt alternativ till reformisternas program.

Men det är förståeligt – om inte ursäktligt – att våra bolivianska kamrater beslöt sig för att praktisera en unik entrism i FRA. Logiken i den av 9:e Världskongressens majoritet antagna gerillakrigslinjen har fått dem att underordna politiska hänsyn under vad de anser vara av primär nödvändighet – tekniska förberedelser för gerillakrigföring på landsbygden. De deltar i den principiösa fronten oberoende av dess politiska nyanser och oberoende av dess ideologiska munkavlar, eftersom de tror att ett FRA-märke kan vara till nytta vid igångsättandet av ”väpnad kamp”.

Dessutom påverkas de av den nuvarande stämningen i det bolivianska avantgardet för ”enhet” till varje pris. Denna stämning är en reaktion på reformisternas småaktiga, meningslösa munhuggning, när de slogs om Torres’ gunst och inflytandet över massorna.

Att ge efter för denna stämning är ytterst farligt, eftersom den står i vägen för uppbygget av ett klart tänkande och klart talande parti av leninistisk typ, förmöget att använda den i övergångsprogrammet utstakade metoden för att nå de bolivianska massorna.

I stället för FRA:s första regel, som slår fast att ”ingen politisk organisation eller parti får gå emot den grundläggande linje som slagits fast i de viktigaste grundningsdokumenten” för denna principiösa front, borde våra bolivianska kamrater slå fast som sin första regel att genast gå emot denna grundläggande linje. Den bolivianska sektionen måste ta sig ur tvångströjan och föra fram sin egen linje till massorna genom allvarligt, tålmodigt, dagligt arbete bland proletariatet, studenterna, bönderna och de fattiga skikten i städerna. Dess attityd gentemot FRA borde vara att konfrontera den med frågor som till sist splittrar den politiskt, dvs. genom förslag om enhetsfronter i specifika frågor.

Nya masskampen kommer oundvikligen att bryta ut i Bolivia – kanske tidigare än väntat. Men för att vinna ledningen över denna kamp, måste våra kamrater bli djupt förankrade i massorna. De måste definitivt vända bort från den guevaristiska gerillakrigsstrategin”, som visat sig vara en så dödlig fälla för den latinamerikanska revolutionära rörelsen. ”Tekniska” hänsyn måste underordnas – men verkligen underordnas – den politiska nödvändigheten att vinna ledningen över masskampen.

Detta innebär en politik – under en ”långvarig period” och i ”kontinental skala” – som går ut på att undvika aktioner, som leder till onödiga offer av kadrens liv och ger kontrarevolutionen bekväma förevändningar för vilda repressalier. Detta innebär en ändring av 9:e världskongressens linje att kräva en gerilla”strategi” i Latinamerika. Det innebär kort sagt ett återvändande till den leninistiska strategin för partibygget.

III. Lärdomarna från Argentina

Sedan maj 1969 har situationen i Argentina varit förrevolutionär.

Den månaden skakades landet av en masskamp som utlösts av studentprotester. En generalstrejk förlamade Rosario, Argentinas näst största stad. Större utbrott följde i olika städer, det största och våldsammaste i Córdoba; därav namnet ”Cordobazo” för denna historiska kamp. De två stora fackliga federationerna uppmanade till en nationell solidaritetsstrejk. Detta omfattande uppsving i maj var faktiskt ett halvt uppror.

Vi använder med vilje termen ”halvt uppror” i stället för ”spontan revolt” eller ”resning”. Den beskriver kampens natur på ett riktigt sätt – på gatorna där massorna stötte samman med armén och polisen, och målet som föresvävade massorna – den nationella regeringen. Vad som gav det karaktären av ett halvt uppror var mobiliseringarnas och sammanstötningarnas klara politiska syfte – att störta regeringen.

Detta är den grundläggande skillnaden i förhållande till resningarna i de svarta gettona i USA, vilka var spontana revolter, utan några uttalade eller underförstådda klara politiska krav.

Men inte ens de argentinska utbrotten var uppror. Därtill krävdes en revolutionär ledning, som tillämpade ett klart program för makterövrigen. Ingen av arbetarklassens mobiliseringar i Argentina har uppvisat detta drag.

Vi betecknade situationen i Argentina sedan maj 1969 som ”förrevolutionär” av flera skäl:

1. Förvirringen i regeringskretsarna – och bland de borgerliga krafterna i allmänhet – har blivit allt häftigare i takt med deras sprattlande försök att finna en lösning på den kritiska ekonomiska situationen och avlänka eller knäcka den växande massrörelsen.
2. Småbourgeoisin förlorar allt förtroende för det kapitalistiska systemet och betydande delar av den tenderar mot revolutionära eller prosocialistiska positioner.
3. Arbetarklassen vill ha en revolutionär förändring av regeringen. Den har förlorat allt förtroende för regeringen i takt med att de olika regimerna avlöst varandra, utan att ha förbättrat utan endast förvärrat krisen som söndersliter landet.

Visserligen hyser större delen av arbetarklassen fortfarande politiskt förtroende för peronismen, men det är för att de, med orätt, tror att peronismen kan vara ett sätt att förändra systemet. Med andra ord är de ännu inte medvetna om att peronistpartiet är borgerligt. Detta är ett av resultaten av att Perón framtogs sina demokratiska rättigheter och utvisades från landet i sju år.

De huvudsakliga hindren på arbetarnas väg mot statsmakten består i den nuvarande situationen av den byråkratiska ledningens grepp över fackföreningarna, proletariats enda existerande massorganisationer, och av general Perón, de arbetande massornas obestridliga ledare.

Den argentinska revolutionära rörelsens stora problem är att omvandla den förrevolutionära situationen till en revolutionär, dvs till en direkt kamp om statsmakten.

1. Vändpunkten

Den borgerliga parlamentariska regim som upprättats efter Peróns fall 1955 fick sitt slut genom en militär statskupp 1966, som förde general Juan Carlos Onganía till makten. Kuppen avspeglar en tillfällig nedgång i klasskampen. USA-imperialismens inträngande tog ett språng framåt och utvidgades till nya sektorer, så som bankväsendet.

Onganía inordnade sig i det världsomspännande korståget mot kommunismen tillsammans med den brasilianska diktaturen. Även om han inte satte upp specialdomstolar eller ändrade den traditionella juridiska strukturen i allmänhet, eftersom han föredrog att ge sin regim en ”legal” fasad, så genomdrev han repressiva åtgärder mot arbetarklassen på både den

ekonomiska och politiska nivån. Men han vågade inte försöka upplösa fackföreningarna all fabrikskommittéernas basstruktur. Ett sådant försök hade gjorts ett årtionde tidigare utan framgång. Fackföreningarna fortsatte som underjordiska organisationer, tills den borgerliga regimen erkände sitt nederlag och legaliserade dem i slutet av 50-talet Onganías försök till personligt bonapartistiskt styre, som han hade lovat skulle vara i tio år, avslutades i och med majhändelserna 1969.

Resningarna Rosario och Córdoba ändrade styrkeförhållandet mellan klasserna. Arbetarklassens reträtt avslutades. Redan tidigare hade man gjort viktiga försök att göra motstånd, men dessa hade slagits ned. Nu började arbetarklassen to till offensiven. Massorna tilldelade de på varandra följande borgerliga regimerna en serie hårda slag och tillkämpade sig eftergifter i denna process.

Den härskande klassen har vacklat mellan förtryck och eftergift. Detta manövrerande har emellertid hållit sig inom ramarna för den allmänna kris som skakat Argentina. Landets halvkoloniala tillstånd har gjort att bourgeoisin inte kunnat göra viktigare eftergifter utom under perioden omedelbart efter 2:a världskriget. De gjorda eftergifterna, vare sig de är av minimal ekonomisk natur eller mera typiskt på de demokratiska rättigheternas område, har endast tjänat till att uppmuntra arbetarna och fått dem att utvidga sin offensiv.

De första ”halva upproren” besvarades med selektiv repression. Under hela perioden från 1966 har den härskande klassen inte genomfört en enda massaker av massrörelsen. Även om exakta siffror inte finns tillgängliga, så är det mycket möjligt att det förekom fler offer i oktobermassakern 1968 i Mexico City än under alla sex åren av militärt styre i Argentina, under vilka en rad massresningar ägt rum. Inte för att den härskande Klassen i Argentina är mindre brutal eller blodtörstig än den härskande klassen i Mexiko, utan därför att de förstår den argentinska klasskampens explosiva kraft och proletariats inneboende styrka.

Under trycket från den första Cordobazon lovade regeringen dämpa förtrycket. Så snart den insåg att situationen var någorlunda säker åsidosatte den sitt löfte och återupptog den hårda linjen Svaret från arbetarna blev ett återupptagande av massaktionerna förlamande strejker drabbade städerna och spreds ibland till provinsial eller nationell nivå. I flera mindre städer åtföljdes generalstrejkerna av militanta gatudemonstrationer. (Vi bör emellertid lägga märke till att liknande massdemonstrationer på gatorna med barrikader och sammanstötningar med polisen inte har ägt rum i Buenos Aires med en befolkning på 8.000.000. Rosario och Córdoba, de andra och tredje största städerna, där demonstrationerna gav upphov till rubriker i världspressen, har bara 672.000 resp. 589.000 invånare.)

Masskampens långsamt stigande kurva avspeglades i flera kabinettskiftningar. Den härskande klassen kände sig tvingad att förändra sin inriktning under Onganías diktatur och avlägsnade slutligen generalen själv i en statskupp i juni 1970. Hans ersättare, general Roberto Marcelo Levingston, störtades i sin tur genom en kupp nio dagar efter den andra Cordobazon i mars 1971.

Varje förändring av regeringen utgjorde ett försök att undvika en direkt sammanstötning med massorna och att avlänka dem från gatustriderna, som pekade i riktning mot en revolutionär generalstrejk i nationell skala. Avledningsförsöken har bestått av erbjudanden om legala, men relativt harmlösa, möjligheter att uttrycka missnöjet. General Alejandro Lanusse, som ersatte Levingston i mars 1971, följde logiskt upp det hela genom att kräva en återgång till en parlamentarisk regim.

Denna vändning utgör ett försök från militärkastens sida att bevara enheten i de egna leden, upprätta en fast front med den härskande klassen, hjälpa fackföreningsbyråkratin att avlänka massorna och vinna tid, i syfte att skaffa sig ett bättre utgångsläge för att kunna krossa

arbetarrörelsen i det lämpliga ögonblicket. Tanken är att ännu en gång dra in massorna i den borgerliga parlamentarismens svindel. Härtill behöver de hjälp från den peronistiska rörelsen och dess ledare, den enda borgerliga figuren med viss popularitet bland massorna. Planen kan emellertid inte uppskjutas alltför länge. Två generalstrejker har påmint den härskande klassen om det.

Inom ramen för klasskampens allmänna intensifiering inträdde en vågdal i industriarbetarnas aktioner mot slutet av 1971. Denna kan tillskrivas parlamentsvalen och den fackliga byråkratins roll. Det finns inte någon militant vänsterledning i fackförbunden som är tillräckligt stor för att effektivt kunna utmana detta politiska spel. Men 1972 utbröt nya folkliga resningar (Mendoza, Tucumán, general Roca). Dessa tvingade peroniströrelsen att inta en självständigare hållning och angripa Lanusses Gran Acuerdo Nacional (GAN), borgarnas klassfront. Dessutom har den fortsatta radikaliseringsprocessen, genom att dra in allt bredare skikt av oorganiserade arbetare, manschettarbetare och längre småbourgeoisi, gjort sitt för att hålla kvar den härskande klassen på defensiven.

2. Arbetarrörelsen

Även om den nuvarande Confederación General del Trabajo (CGT) bildades på 1930-talet i en rad strejker ledda av kommunistpartiet, så var det inte förrän under den peronistiska rörelsens uppsving som industriförbundet upprättades. Under samma period upprättades Cuerpos de Delegados (delegatförsamlingar) och Comisiones Internas (inre kommissioner) som fackföreningarnas basstrukturer. Cuerpo de Delegados är en fabrikskommitté, som väljs antingen av delar av varje fabrik eller av hela fabriken. Comisión Interna är en ledningskommitté, som för det mesta väljs av Cuerpo de Delegados men ibland genom direkta val.

Medan denna positiva utveckling innebar uppkomsten av en av de bäst organiserade arbetarklasstrukturerna i världen, så konsoliderades också en konservativ byråkrati, sammanbunden med den peronistiska staten. Motsättningen mellan de militanta medlemmarna och en byråkrati som tjänstgör som den härskande klassens agent är ett centralt drag i den argentinska arbetarrörelsen.

Vid Peróns fall 1955 upplöste regeringen fackföreningarna. Vid det laget hade emellertid CGT samlat 90% av de organiserade arbetarna i en enhetlig facklig struktur.

Motståndet mot regeringen koncentrerades till Cuerpos de Delegados och Comisiones Internas. Den nya regimen fann det omöjligt att krossa denna mäktiga bas för den fackliga rörelsen. Den landsförvisade förvisade Perón gav sin rörelse order att övergå till terrorism. En våg av bombdåd och andra terroristiska handlingar utan motstycke i Latinamerikas historia svepte över landet. Men dessa kunde inte förändra regeringens kurs på något meningsfullt sätt. De ständiga strejkerna som leddes av fabrikskommittéerna gav däremot resultat och tvingade regeringen till reträtt. Den härskande klassen fann det omöjligt att undertrycka arbetarklassen på fabriksnivån och beslöt att legalisera fackföreningsrörelsens toppstruktur i hopp om att kunna utnyttja byråkratin till att tygla fabrikskommittéerna och hålla tillbaka massornas allmänna militans. En speciell åtgärd, "Ley de Asociaciones Profesionales", förordnades, vilken erkände den fackliga strukturen men syftade till att placera fackföreningarna under regeringens kontroll.

Nyckeln till den argentinska politiken under den senaste period är liknande den i Bolivia fram till Banzers statskupp. Försöken att tygla massrörelsen genom diktatorers direkta kontroll misslyckades, den härskande klassen har tvingats använda förfinade metoder.

1968 resulterade en splittring inom bourgeoisins led i ett försök att stöta Onganía genom en kupp. Försöket stöddes av två större politiska partier, Peronisterna och Radikalerna. Men

arbetarna rörde sig fortfarande inte och byråkraterna i toppen kring Vandor, CGT:s viktigaste ledare, utövade ”medinflytande” under Onganías diktatur, fast de fortfarande kallade sig peronister. Meningsskillnaderna ledde till att CGT splittrades. De större industriförbunden – textil-, bil-, byggnads-, kött-, ljus- och kraftindustrin, etc. – följde Vandor. Mindre mäktiga förbund följde Ongaro som bildade ”Argentinas CGT”.

Den planerade kuppen ägde aldrig rum och förbunden som var anslutna till CGT(A) började gå tillbaka till CGT, tills Ongaro bara hade kvar några mycket små förband – tryckarna, apotekarna etc. 1971 återvände slutligen Ongaro själv till CGT-fållan. Ännu en gång var hela fackföreningsrörelsen i Argentina förenad.

3. Den annalkande stormen

Klasskampen ökade gradvis i styrka innan Cordobazon, men den ena strejken efter den andra slutade i nederlag. I september 1968 strejkade ex.vis arbetarna på det största oljeraffinaderiet i Buenos Aires-området i femtio dagar i en försvarsaktion mot försämrade förhållanden, men bara för att till sist förlora.

En annan militant strejk i det viktiga tryckeriet Fabril Financiera i januari 1969 varade tre månader, för att slutligen förråda av byråkratin. I februari strejkade bilarbetarna på Citroen-fabriken i solidaritet med tolv avskedade arbetare. De var ledare för Comisión Interna och en av dem var en högt uppskattad proletär ledare och medlem av Centralkommittén i Partido Revolucionario de los Trabajadores (La Verdad). Strejkvakterna innehöll beväpnade avdelningar. Under ett slagsmål sårades en av arbetsköparnas mest hatade representanter till döds. Byråkratin i bilarbetarförbundet SMATA (Sindicato de Mecánicos y Afines del Transporte Automotor del Automóvil) tog denna incident som förevändning för ett tjugo dagars avbrott i strejken. Moralen bröts och byråkratin fullföljde det hela och konsoliderade sitt grepp över Citroenfabriken.

I det inre av Argentina, särskilt den norra delen, ägde en rad militanta strider rum innan uppsvinget i maj 1969. Dessa orsakades delvis av sockerindustrins dåliga läge och av den allmänna ekonomiska misären i området. De viktigaste striderna bröt ut i Villa Ocampo och Villa Quinteros. I den senare staden undertrycktes en fredlig massdemonstration brutalt av polisen. Massorna svarade genom att resa barrikader på gatorna. Regeringen slog till med ett allmänt förtryck mot hela befolkningen.

I Córdoba flammade en rad strider upp strax före maj-händelserna. Den 24 februari röstade metallarbetarna för en uppmaning till strejk. Fyra dagar senare höll arbetarna på Luz y Fuerza (ljus och kraft) möten. Kampen åtföljdes under denna period ibland av marscher. Följande månad gick alla metallarbetarna ut i strejk och i april började lärarna mobiliseras och röstade för en kampplan.

4. Rosariazon och Cordobazon

Jäsningen började på Corrientes-universitetet den 11 maj. Anledningen var en godtycklig pris-höjning på studentcafeterian. Den 15 maj dödade polisen en student. Universitetsoroligheterna spreds till Rosario den 16 maj. Två dagar senare dödade polisen ytterligare en ungdom.

Arbetarna besvarade studenternas uppmaningar och startade en solidaritetsstrejk. CGT-byråkraterna kände uppsvinget och godkände strejken. Den 21 maj dödade polisen en ung metallarbetare. Detta ledde till gatudemonstrationer och sammanstötningar med polisen. Barrikader restes och massorna tog på ett fullständigt spontant sätt över ett område på tjugo kvarter.

Under trycket från händelserna i Rosario exploderade Córdoba.

Missnöjet bakom ett sådant utbrott hade byggts upp i detta viktiga proletära centrum, sätet för Argentinas bil- och flygindustrier. Den 5 maj gick transport- och metallarbetarna ut i strejk. Som en solidaritetsgest röstade Córdobas CGT för en tjugofyrtimmars allmän sympatiststrejk. Detta resulterade i en sammanstötning med polisen den 14 maj i vilken en arbetare skadades.

Nu steg studenterna fram. Upphetsade av händelserna i Corrientes och entusiasmerade av arbetarnas aktioner organiserade de en marsch. Denna slogs ned. Medicine-studenterna svarade polisen med att organisera motstånd i sitt eget område. Studenterna röstade sedan för en kampvecka. Inför den ökande spänningen arresterade polisen Tosco, ledaren för ljus- och krafftöbundet. Läroverksstudenter började dyka upp på demonstrationer organiserade av universitetsstudenterna. De katolska universitetsstudenterna anslöt sig till kampen och studentdemonstrationerna spreds från Rosario och Córdoba till Tucumán och andra städer.

Fabrikskommittéerna brydde sig inte om CGT-byråkraternas önskemål och började uppmana till generalstrejk. Studenterna uttalade sitt fulla stöd till aktionen.

Den 30 och 31 maj förlamades Córdoba av en trettiosextimmars generalstrejk. Den genomgick tre stadier.

1. Under en 98-procentig frånvaro i de större fabrikena, marscherade arbetarna mot stadens centrum. Polisen kastade in hela sin styrka på gatorna i en desperat strid. Kampen rasade över ett stort område och omfattade tusentals arbetare och studenter.

Förutom stenar och andra projektiler började arbetarna och studenterna använda Molotov-cocktails. Ett litet antal krypskyttar irriterade polisen från hustaken.

Resultatet blev ett nederlag för polisen. Det markerade upprorets höjdpunkt.

2. Armén gick in i staden kl. 5 på eftermiddagen. Trupperna ockuperade nyckelpunkterna och spred sedan ut sig. Gående till fots och under beskjutning av taken drev trupperna tillbaka de demonstrerande arbetarna och studenterna och återerövrade byggnaderna som dessa ockuperat.

Arbetarna och studenterna drog sig tillbaka till sina barrios (områdena där de bodde).

3. Åtskilliga polisstationer attackerades och stacks i brand under natten. Dessa aktioner fortsatte följande dag i större skala. Arbetar- och studentkommittéer började dyka upp. De diskuterade hur man skulle göra motstånd mot armén och organisera och samordna rörelsen från kvarteren. Propaganda riktades mot trupperna. En viktig paroll var ”Soldater, ni är våra bröder. Skjut inte.”

Armén lyckades utvidga sin kontroll. Trupper beväpnade med gevär intog ljus- och kraftarbetarnas och metallarbetarnas fackliga högkvarter. Tre framstående fackliga ledare, Agustín Tosco, Ramón Contreras och Elpidio Torres, arresterades.

Córdobatidskriften Jerónimo uppskattade det totala antalet offer under de två dagarnas strider till sex dödade, femtioen sårade och 300 arresterade. Femton till tjugo större affärsföretag var svårt skadade och ungefär sextio bilar uppbrända.

Cordobazon utgjorde inledningen till ett nytt uppsving i klasskampen. När regeringen beslutade sig för att ge de som arresterats under Cordobazon hårda domar och slå till mot fackföreningarna, svarade massorna med en nationell protestdag den 30 juni 1969. Samma dag mördades Vandor, en reaktionär CGT-ledare. Mördarens identitet och orsaken till hans handling är fortfarande okänd.

Regeringen försökte utnyttja mordet som en förevändning för att utvidga de repressiva åtgärderna mot arbetarna. Svaret på detta blev en nationell generalstrejk på fyrtioåtta timmar i slutet av augusti. I vissa områden fortsatte kampen att öka i styrka till långt in i september.

Mot årets slut retirerade regeringen, förändrade kabinettet och släppte fångarna som arresterats under Cordobazon.

Regeringen växlande mellan skenbara eftergifter och repressiva åtgärder och skapade förutsättningar för en ny rad kommande utbrott.

5. Vänsterutmaning mot CGT-byråkratin

Resningarna i Rosario och Córdoba förändrade vänsterns attityd gentemot arbetarna. Särskilt studentrörelsen blev ”arbetar”inriktad. Vändningen omfattade inte bara de reformistiska strömningarna utan också ultravänstern. Studenternas entusiasm för arbetarna var särskilt märkbar i Córdoba. Partido Comunista Revolucionario, en vänsteristisk utbrytargrupp från kommunistpartiet, och det maoistiska Kommunistiska Avantgardet vann inflytande inom viktiga fackföreningar i Córdoba. De spelade en viktig roll för utvecklingen i två fackföreningar, som bröt med den klassamarbetande byråkratin, SITRAC och SITRAM (fackföreningarna i två bilfabriker, Sindicato de los Trabajadores de Concord och Sindicato de los Trabajadores de Materfer).

I det första stadiet av den antibyråkratiska strömningens uppkomst, dvs. i slutet av 1969 och början av 1970, lyckades byråkratin bromsa upp utmaningen mot sina ledare. Detta gjordes ibland i samarbete med arbetsköparna. Ett exempel på detta var Chocón-strejken.

Under ett dammbygge i Neuquenprovinsen blev tre antibyråkratiska ledare, Olivari, Alac och Torres, som hade valts av byggnadsarbetarnas lokala fackförening, avskedade med byråkratins samtycke. De nästan 3.000 arbetarna startade en solidaritetsstrejk. De reste barrikader och hotade att använda dynamit, om polisen sattes in. De höll ut i tjugo dagar, innan de tvingades erkänna sitt nederlag. De tre delegaterna, av vilka två var medlemmar av kommunistpartiet, arresterades.

En del betydelsefulla strider sattes igång mot byråkratin i fackföreningsval. Ex.vis i Avellaneda utmanades den av den blå listan (Blue slate), en kombination av unga militanter och en gammal oppositionsgrupp i metallarbetarnas fackförening, vilken emellertid förlorade,

I huvudstaden Buenos Aires dök två oppositionslistor upp i metallarbetarnas fackförening. En av dem, den rosa listan, stöddes av kommunistpartiets och PRT (La Verdad):s fraktioner; den andra av vänsterperonisterna. Båda oppositionslistorna utsattes för grova byråkratiska manövrer och tvingades dra sig tillbaka.

Arbetarna inom handeln gav 2.000 röster åt en av PRT(La Verdad) stödd oppositionslista mot byråkratins 4.000.

Bland bankarbetarna fick en oppositionslista majoriteten av rösterna, men med polisens hjälp stal byråkratin valet.

I bilindustrin gick en facklig tendens i PRT(La Verdad) med ledare i Peugeot, Citroen, Mercedes, Benz och chryslerfabrikerna samman med en peronistisk basopposition, ledd av Pérez och med stöd i Ford, DECA och Filtros Fram, och en ledare i Peugeotfabriken, som var ansluten till Posadasgruppen. Byråkratin var rädd för ett möjligt nederlag och hindrade listan från att ställa upp.

Dessa exempel är tillräckliga för att visa på trenden efter Cordobazon, dvs. uppkomsten av oppositionella grupper i fackföreningarna, vilka utvecklades i riktning mot en klasskampslinje, men fortfarande var för svaga för att besegra byråkratin.. Trenden gynnade dessa strömningars tillväxt.

Uppsvinget i klasskampen påverkade också gerillagrupperna. De vid denna tidpunkt mest betydande var de som anslöt sig till peronismen. De ökade sin aktivitet. Det påverkade också

PRT(Combatiente). De gav för tillfället upp sina planer på gerillakrigföring på landsbygden och riktade sin uppmärksamhet mot gerillakrigföring i städerna.

Den mest kända gerillagruppen under 1970 var Montoneros. De kidnappade och mördade Aramburu, en av Argentinas f.d. presidenter. Den 1 juli 1970 intog de den lilla staden La Calera i Córdoba-provinsen.

Den 30 juli ockuperade Fuerzas Armadas Revolucionarias, en annan peronistisk gerillagrupp, staden Garín, en förstad till Buenos Aires. Ejército Revolucionario del Pueblo (ERP), som bildades i juli 1970 av PRT(Combatiente), blev framträdande under 1971.

6. Uppkomsten av en militant opposition

I mitten av 1970 sköt kampen mot den fackliga byråkratin fart. Denna trend växte i styrka nästan till slutet av 1971.

I augusti 1970 höll den i Chocón-strejken inblandade byggnadsfackföreningen nya val. Oppositionen vann lätt.

I San Lorenzo, nära Rosario, bildade en klasskampsströmning en mellanfacklig grupp, som organiserade en generalstrejk. Den krävde bl.a. att de politiska fångarna skulle frigges.

I La Plata, just utanför Buenos Aires, började en oppositionsströmning få vind i seglen i textilfabriken Petroquímica under 1970. Fabriksledningen försökte avskeda några av aktivisterna i Comisión Interna och Cuerpo de Delegados. Detta ledde till en segerrik strejk. Vid slutet av en oundvikligen” svalare period” 1971 avskedade bolaget 105 arbetare, inklusive aktivisterna. Detta besvarades med en sextiosju dagar lång strejk. De 1.100 arbetarna tillkämpade sig en 50-procentig löneökning, men genom ett regeringsbeslut avskedades sjuttiofyra arbetare, inklusive aktivisterna från Comisión Interna och Cuerpo de Delegados. Inom åtta månader lyckades klasskampsströmningen på nytt vinna ett avsevärt inflytande i dessa församlingar.

PRT(Verdad) spelade en viktig roll som en del av ledningen för Petroquímica-strejken. Alla tendenserna på den yttersta vänstern stod eniga i försvaret av denna kritiska strejk. EX.vis ERP och FAR bidrog med medel.

Bilindustrin: I bilindustrin gjorde klasskampstendensen betydelsefulla framsteg i Buenos Aires. I FAE (700 arbetare) lyckades oppositionen under peronisten Pérez' ledning – tillsammans med den hjälp PRT(La Verdad)-tendensen kunde mobilisera i andra fabriker – vinna en viktig strejk, som hade provocerats fram av fabriksledningen.

Den traditionellt konservativa Mercedes Benz-fabriken (3.000 arbetare) började glida åt vänster. I Chrysler (1.500 arbetare) och Citroén (1.100 arbetare) ökade den av PRT(La Verdad) ledda strömningen avsevärt i styrka.

I stället för att förhandla om ett avtal för hela industrin, förhandlar byråkratin för fabrik efter fabrik. I motsättning till denna tradition försökte PRT(Verdad) främja motståndet mot denna en-i-taget politik i åtminstone några fabriker. I kampen mot arbetarnas försök att uppnå enad handling provocerade fabriksledningen fram strejken på Chrysler.

Trots att strejken var föredömligt organiserad, med en daglig strejkbulletin, ordentliga strejkvakter och beslutande massmöten, så lyckades arbetarna inte vinna den. De höll ut i femton dagar, innan de tvingades ge efter. Några av fabriken bästa militanter avskedades, bland dem många PRT(La Verdad)-arbetare.

Efter detta nederlag var oppositionen i Buenos Aires bilfabriker alltför svag för att kunna ge SITRAC-SITRAM effektivt stöd, när dessa attackerades.

Uppmuntrade av Chrysler-strejken resultat beslöt arbetarköparna att försöka använda samma taktik i Citroen. De avskedade klasskampsledarna. Den resulterande strejken leddes återigen av PRT (La Verdad). Denna gång lyckades arbetarna slå tillbaka angreppet, och hejda arbetarköparnas offensiv i Buenos Aires' bilindustri.

Bankarbetarna: Det växande nya arbetaravantgardet vann en av sina viktigaste segrar bland bankarbetarna, traditionellt en mycket militant sektor, med 6.500 arbetare på huvudkontoret för Banco de la Nación Argentina och 2.500 på dess filialer i staden och förstäderna. Efter en rad strider började en klasskampsströmning spela en ledande roll i Comisiones Internas och Cuerpos de Delegados. PRT(La Verdad):s styrka i denna fackförening erkänns av hela den argentinska vänstern. Ett tecken på den uppskattning som visas kamraterna i PRT(LA Verdad) utgörs av gensvaret på ett försök att i februari 1972 misshandla en PRT(La Verdad)- ledare i Banco de la Nación. 6.000 arbetare genomförde en entimmes proteststrejk.

I Buenos Aires har arbetarna på Banco de la Nación spelat en avantgardistisk roll sedan slutet av 1970.

Telefonarbetarna: I motsats till bankarbetarna som höll sig ganska lugna efter att ha lidit ett svårt nederlag 1959 spelade telefonarbetarna, organiserade i Federación de Obreros y Empleados Telefónicos de la República Argentina, en aktiv roll inom den peronistiska rörelsens vänsterflygel under sin viktigaste ledare, Guillán.

Till valen i september 1971 bildade olika oppositionsgrupper en sammanslutning under namnet Frente Clasista de Renovación Telefónico (Klasskampsfronten för telefonförbundets förnyelse), som förde fram kandidater på den rosa listan. Guilláns bruna lista vann med kommunistpartiets hjälp. En lista på högerkanten fick tusen röster, den rosa listan bara 800.

SITRAC-SITRAM: Av alla klasskampsströmningar som utvecklades var den viktigaste delen på de två Fiatfabrikerna i Córdoba, företrädd av SITRAC och SITRAM.

Många av teknikerna på dessa båda fabriker har universitetsutbildning. Radikaliseringen som ägde rum på universiteten avspeglas följaktligen inom fackföreningarna. Två strömningar var särskilt starka i Córdoba's studentrörelse, POR och den maoistiska Vanguardia Comunista. Deras ultravänsteristiska och sekteristiska inflytande gynnade peronisterna och hindrade SITRAC-SITRAM från att spela den verkligt avantgardistiska roll, som låg öppen för dem i nationell skala. På grund av 1968 års splittring i de egna leden, dvs. med kamraterna i PRT(Combatiente), var PRT(La Verdad) mycket försvagat i städer som Rosario, Tucumán och Córdoba. Ända fram till 1972 hade de inte något inflytande i någon av de två Fiatfabrikerna.

Liksom i de ovan omnämnda fallen utvecklades klasskampsströmningen i SITRAC-SITAM genom svåra strider. På liknande sätt sökte fabriksledningen undergräva och krossa varje självständigt ledarskap genom att avskeda nyckelmilitanterna. Även arbetarna svar var samma som de på andra håll.

När sju arbetare avskedades på Concord i januari 1971, to arbetarna över fabriken. ERP deltog genom att avvärja fabriksvakterna. Arbetarna på Materfer och andra fabriker förklarade sig solidariska med Concord. Regeringen hotade att ingripa med våld. Arbetarna stod fast och fabriksledningen kapitulerade.

I kampen mot CGT i Córdoba – som leddes av peronistiska byråkrater, förslagna nog att lägga sig till med en vänsterprofil vid behov – tenderade ledarna för SITRAC-SITRAM emellertid att följa en sekteristisk linje och lyckades därför inte samla tillräckliga styrkor kring sig för att kunna framstå som ett alternativt ledarskap. Hemsökta av ultravänsterismen erbjöd inte klasskampstendensen i SITRAC-SITRAM ett klart program i opposition till CGT-byråkratin,

ett program som verkligen kunde ha attraherat arbetarna i de andra fackföreningarna i Córdoba.

I SITRAC-SITRAM:s aktioner uppmanade ultravänstern, bland andra olämpliga paroller, till ”varken kupp eller val. Revolution”. Denna abstrakta, sekteristiska ultravänsterparoll fördes fram som ett svar på Lanusses valmanöver av studentgrupper och 4:e Internationalens officiella argentinska sektion, PRT(Combatiente)

När byråkraterna i Córdoba CGT i sin rädsla för SITRAC-SITRAM och som ett svar på trycket från basen började planera massaktioner, intog ledarna för SITRAC-SITRAM i vissa fall en sekterist attityd.

I mars 1971 bildade CGT ex.vis en Comisión de Lucha (Kampkommission) och uppmanade till en massiv med fredlig demonstration mot regeringen. I stället för att bilda en enad front med CGT uppmanade ledarna för SITRAC-SITRAM till en separat demonstration. Gensvaret på CGT:s kampkommission blev massivt. Den av SITRAC-SITRAM-arbetarna genomförda marschen slutade med en sammanstötning i vilken en 19-årig arbetare, Adolfo Cepeda, dödades. Detta väckte arbetarklassen till nytt liv.

Under Toscos ledning grep CGT:s kampkommission initiativet och gjorde en vänstergir. Omkring 5.000 personer i deltog i Cepas begravning. Hans kista var svept i ERP:s fana. Tosco var den enda talaren.

En rad aktioner följde, vilka kulminerade i vad vi nu kallar den andra Cordobazon. Ett viktigt resultat var att CGT:s kampkommissions auktoritet stärktes och att SITRAC-SITRAM-ledarnas anseende relativt sett försvagades, eftersom de fortfarande vägrade delta i CGT-organets överläggningar och beslut.

Efter den andra Cordobazon förstod SITRAC-SITRAM-ledningen att den började isoleras, ändrade sin sekteristiska hållning och såg sig om efter bundsförvanter.

T.ex. gjorde man i Buenos Aires ett försök att bilda en kommission, vars uppgift skulle vara att stödja SITRAC-SITRAM. Tillsammans med andra grupper deltog Partido Comunista Revolutionario, Vanguardia Comunista, PRT(Combatiente) och PRT(La Verdad). Kommissionen lamslogs emellertid av ultravänsterns sekteristiska inställning. En av deras första åtgärder var att föreslå uteslutning av kommunistpartiet och Política Obrera (Lambertisterna) ur kommissionen. Därefter motsatte de sig PRT(La Verdad):s deltagande, eftersom dessa var ”reformister” och inte för den ”väpnade kampen”. Oturligt nog för dem var huvuddelen av arbetarrepresentanterna i kommissionen ett resultat av PRT(La Verdad):s inflytande.

I Córdoba utvecklades stödkommissionen under SITRAC-SITRAM-ledningens direkta kontroll i en mer demokratisk atmosfär på grund av trycket från arbetarna.

I sin egenskap av mäktiga fackföreningar i kampens främsta led i Córdoba och med en mycket inflytelserik ställning i det argentinska avantgardet, var det naturligt att SITRAC-SITRAM av regeringen valdes ut som angreppsmål. Myndigheterna avvaktade tills de kände att de två fackföreningarna hade blivit relativt isolerade. Den 26 oktober 1971 ingrep regeringen med en befallning att de skulle upplösas. Hundratals militanta arbetare avskedades av fabriksledningen. Gendarmer ockuperade fabrikerna.

Svaret på dessa åtgärder var mycket begränsat, t.o.m. inom fabrikerna. För att förstå detta, måste vi betrakta två nationella plenarmöten, som sammankallades av SITRAC-SITRAM-ledningen i ett försök att skapa en nationell klasskampstendens.

7. SITRAC-SITRAM:s plenarmöten

3TRAC-SITRAM-ledningen sammankallade en konferens (plenarmöte) till 28-29 augusti 1971. Följande dagordning föreslogs: "a) analys av den ekonomiska, sociala och politiska situationen landet står inför; b) arbetarrörelsens problem, förkastande av den passivitet som visas av José Rucci och hans förrädiska fackliga klick i Azopardos CGT; c) nationell samordning av arbetarklassens och de folkliga skiktens protester mot svältlöner, nationens utlämnande till imperialismen och intensifieringen av regeringens förtryckarpolitik." Alla fackliga organ och basorganisationer inbjöds att delta.

På basis av denna uppmaning sammankallade Banco de la Nacións Comisión Interna en konferens i Buenos Aires för att utse en delegation till Córdoba. Polisen ingrep och förhindrade varje offentligt möte. Trots detta sammanträffade ett antal delegater och aktivister från Comisiones Internas och som röstade genom en deklaration, som skulle överlämnas till konferensen i Córdoba.

Mötet öppnades som planerat, men i några delegaters frånvaro. Trettiofem hade arresterats, bland dem de från den mellanfackliga gruppen i San Lorenzo.

Mellan 800 och 1.000 personer deltog. Flertalet företrädde studentrörelsen och de olika revolutionära organisationerna. Dessa grupper ombads lämna konferensen efter att ha utsett två delegater för varje organisation; de flesta stannade emellertid kvar.

Närvaron av ett stort antal vänstermänniskor, som inte var en direkt del av arbetarrörelsen, fick negativa följder för konferensens verksamhet. Det krävdes en två timmar lång diskussion, för att besluta huruvida delegaterna från Uruguays Convención Nacional de Trabajadores skulle få sitta i hederspresidiet.

De viktigaste närvarande krafterna var läkemedels- och tryckeriarbetarnas fackföreningar under Ongaros inflytande, Corrientes' CGT, Comisión Interna från Escaladas textilfabrik, järnvägsarbetarna från Tafi Viejo, delegationen från Buenos Aires med arbetarna från riksbanken i spetsen (med representanter från fjorton Comisiones Internas) och avskedade ledare från Chrysler och Petroquímica. Ledare för Partido Comunista Revolucionario var närvarande, trots att de knappast representerade några arbetare. Política Obrera var där med några få arbetare. Olika små självständiga arbetargrupper från Córdoba var företrädde. Även ett antal smågrupper som Milicia Obrera, en utbrytning ur PRT (Combatiente), var närvarande.

Trots förvirringen var SITRAC-SITRAM-ledningens förslag i stort sett positiva. Ongaros anhängare hotade lämna konferensen om den allmänna politiska deklarationen kom upp till omröstning, och SITRAC-SITRAM-ledningen gjorde en riktig reträtt på denna fråga och lämnade deklarationen öppen för ytterligare diskussioner med de olika grupperna. SITRAC-SITRAM-ledningen föreslog att en Provisorisk Samordningskommitté, sammansatt av representanter för de närvarande fackföreningarna och tendenserna, skulle bildas för att sköta om verksamheten efter konferensen. Ultravänstern protesterade mot att man skulle ta med arbetarna från riksbanken i Buenos Aires, eftersom detta skulle ge PRT(La Verdad) en röst i kommittén. Detta ledde till att förslaget ändrades till att inte omfatta Comisiones Internas och Cuerpos de Delegados.

Konferensen som helhet avslöjade klasskampstendensernas utomordentliga svaghet. De enda verkliga fackföreningskrafterna som var närvarande bestod av SITRAC-SITRAM, Ongaros små fackföreningar, arbetarna från Riksbanken och andra Comisiones Internas från Buenos Aires och den mellanfackliga gruppen från San Lorenzo, som aldrig lyckades ta sig till mötet på grund av polisen. Många talare behandlade abstrakta principer, och konferensen kom aldrig förbi dagordningens första punkt.

Ett andra plenarmöte hölls den 22 september. Denna gång var endast 300 personer närvarande. I ett visst avseende var detta en förbättring, eftersom det gav arbetarna en förhållandevis större tyngd. Mötet gick smidigare och gjorde större framsteg, bl.a. antogs en motion från balkarbetarna i Buenos Aires, vilken krävde att man skulle bilda en nationell klasskampstendens på nästa konferens. Men mötet representerade bara begränsade krafter. Ongaros fackföreningar deltog inte.

En tredje sammankomst hölls aldrig, eftersom SITRAC-SITRAM upplöstes av regeringen.. Trots de väldiga mobiliseringarna behöll den peronistiska byråkratin fortfarande sitt järngrepp över de viktigaste massorganisationerna, fackföreningarna. Under andra hälften av 1971 inträdde klasskampen i en period av relativ stiltje. Regeringen utnyttjade SITRAC-SITRAM:s isolering till fullo, eftersom den räknade med att de två fackföreningarna inte längre var förmögna att mobilisera ett effektivt försvar mot ett kraftfullt försök att krossa den begynnande nationella klasskampstendensens starkaste fäste.

8. Omfattande massmobiliseringar

Massornas protester mot regeringen upphörde inte under 1972. Men protesternas tyngdpunkt försköts från industriproletariatet till sektorer av manschettarbetarna och småbourgeoisin.

Betydande aktioner som igångsattes av studenterna fick antingen massornas sympati (Tucuman) eller direkt masstöd (Mar del Plata).

Aktionen i Mar del Plata var särskilt viktig som modell för uppbygget av ett enhetsfrontsförsvar mot förtrycket. Demonstrationen var ett resultat av polisens försök att hindra ögonvittnen från att vittna inför en domare om ett mord, begånget av fascistvänliga banditer i maskopi med den lokala CGT-byråkratin.

I slutet av 1971 attackerade banditerna en studentförsamling, dödade en student, Silvia Filler, och sårade en annan, Marcos Chueque. Studenternas omedelbara svar var ultravänsteristiskt. De gick ut på gatorna och krossade rutor.

När mördaren sex månader senare ställdes inför rätta, arresterade polisen fyra studenter i hopp om att rubba förtroendet till huvudvittnenas vittnesmål, sedan de fyra deltagit i ett möte på 1.000 personer som protest mot mordet. Tre av dem var medlemmar i PRT (La Verdad), som vid det laget hade blivit Partido Socialista Argentino.

Att PRT(La Verdad) drogs in gjorde det möjligt att inrikta protesten längs enhetsfrontslinjen. Först bildades en enhetsfrontskommitté på universiteten. Studenterna demonstrerade mot polisen, men under vädjanden till arbetarklassen att ansluta sig till protesterna genom sina fackföreningar. Studenterna kallade till en tyst marsch den 8 juni 1972 under parollen "Befria kamraterna". Stöd började strömma till från alla håll. Många yrkesgrupper förklarade sig solidariska. Universitetets rektor och dess styrande råd skickade telegram till Lanusse. Lärare, assistenter och utexaminerade studenter antog resolutioner.

Olika fackföreningar började uttrycka sitt stöd. Dessa inkluderade ljus och kraft-, tryckeri-, olje-, transport-, kvarn-, och bankarbetarnas fackföreningar.

Under trycket från det växande masstödet och massaktionerna utlyste CGT-byråkraterna, trots sina förbindelser med de skyldiga till brottet, en allmän sympatistrejck till den 14 juni.

Många politiska partiet gav sitt stöd till kampanjen och bildade en bred samordningskommitté.

Generalstrejken var framgångsrik. Massor av gymnasister gick ut och anslöt sig till unga arbetare, som gick från fabrik till fabrik för att se till att hela staden gick ut i strejk.

Armén mobiliserades, men det var omöjligt för trupperna att stoppa demonstranterna, som delade upp sig i grupper på 300 till 1.000 man och drog runt i staden. Folk bredvid jublade åt demonstranterna, vilket visade den regeringsfientliga aktionens överväldigande popularitet.

Regeringen beslöt slå till reträtt. Alla fångar frigavs utom Jorge Sprovieri, medlem i Partido Socialista Argentino, som skickades till ett fångskepp i Buenos Aires. Även han frigavs emellertid femtiosex dagar senare.

I april 1972 bröt demonstrationer ut i Córdoba, Rosario, San Luis, San Juan och Mendoza som svar på höjda elektricitetstaxor.

Höjdpunkten var massmobiliseringen i Mendoza. Hela staden reste sig i protest mot de höjda taxorna, under lärarnas och andra manschettarbetares ledning. Demonstrationerna varade i fyra dagar. Förtryckarnas styrkor dödade fyra personer, men kunde inte slå ner demonstrationerna. Så småningom kapitulerade regeringen och sänkte taxorna till den tidigare nivån i hela området, där den hade försökt genomföra ökningen.

Det folkliga utbrottet var särskilt betydelsefullt i staden General Roca, eftersom det var den första resningen med en klart avgränsad ledning, även om denna ledning var borgerlig. Rocazon uppkom ur en konflikt mellan provinsens härskande klass och den federala regeringen.. Den lokala härskande klassen bildade något som faktiskt var en provisorisk regering i opposition till den officiella Lanusse-regeringen i området.

Massornas försök att påverka trupperna var också en viktig aspekt av Rocazón. Nya kampmetoder användes och mera avancerade organisationsformer framträdde på ett embryonalt sätt. En sympatisör till Partido Socialista Argentino satte upp det "Fria Rocas Radio" och gav den lilla gruppen PSA-medlemmar som bodde där möjlighet att föra fram en linje i opposition till den provisoriska regeringens. De uppmanade till bildandet av arbetar- och kvarterssamordningskommittéer, försvarskommittéer, o.s.v.

Arméns taktik var att arresteras ett stort antal demonstranter, misshandla dem och sedan släppa dem. Ingen dödades. Efter en veckas protester och sammanstötningar med ockupationsstyrkorna släppte armén alla sina fångar.

Efter att regeringen lyckats upplösa SITRAC-SITRAM och en relativ nedgång i arbetarrörelsen gjort sig märkbar, upphörde gerillagrupperna med sådana aktioner som att distribuera Mjölks och kött i fattigkvarteren och övergick alltmer till terrorism. Denna omfattade ett antal mord; bl.a. på en tidigare polischef i Tucumán, en ledare för New Force Party i Buenos Aires, en menig soldat som vägrade lämna ifrån sig sina vapen, direktören för italienska FIAT och en armégeneral.

FRP och Montoneros var de mest aktiva under denna period. Men i allmänhet har gerillagrupperna gått tillbaka, vilket framgår av det sjunkande antalet aktioner.

Detta beror på olika faktorer, bl.a. regeringens mera effektiva förtryck och det sjunkande intresset för terrorism eller underjordiska våldshandlingar mot den härskande klassen inom småbourgeoisins besvikna skikt, med tanke på det av regimen erbjudna lockbetet, valalternativet.

9. Provet för de två linjerna i Argentina

Vi såg hur den på 9:e Världskongressen antagna "vändningen" ledde till en katastrof i Bolivia. Man kan emellertid invända att vilken linje som helst skulle ha slutat på samma sätt. I Argentinas fall är situationen annorlunda. PRT(La Verdad) röstade mot "vändningen" medan PRT(Combatiente) röstade för den och satte igång för att visa vilka resultat som kunde uppnås, om man tillämpade den i praktiken. PRT(Combatiente) tillämpade linjen samvets-

grant, vilket kamraterna Maitan, Mandel och andra i Förenade Sekretariatets majoritet har intygat,

PRT(La Verdad) fortsatte däremot att tillämpa Övergångsprogrammet metod och kan peka på resultatet av sin verksamhet som ett positivt bevis för det riktiga i minoritetens ställningstagande på 9:e Världskongressen. Kärnan i den av PRT(La Verdad) förda politiken har varit att försöka bygga upp ett parti av leninistisk typ genom att bana sig väg till massrörelsen, delta i mässmobiliseringarna och framställa sig som det revolutionära alternativa ledarskapet i de existerande massorganisationerna. Dvs. de har inte försökt gå vid sidan av massornas redan existerande grupperingar eller deras sätt att gå till handling. De har i stället försökt att inom dessa föra fram övergångskrav, som kan hjälpa dem att gå utöver klasskampens nuvarande former och uppnå högre former som pekar framåt mot makterövrigen.

PRT(La Verdad):s uppfattning är att man för att leda massorna behöver ett program, som tar hänsyn till deras mest intensivt kända behov på deras nuvarande medvetenhetsnivå. Frågan om väpnad kamp måste också ställas som en övergångsfråga och inte som ett schema till vilket massorna måste anpassas.

Därför har PRT(La Verdad):s historia sedan 9:e Världskongressen varit direkt förbunden med den argentinska masskampens historia. I allt PRT(La Verdad) gjorde, försökte de gripa tag i den av klasskampen skapade objektiva situationen och delta i massrörelsen för att föra den vidare i enlighet med dess inneboende logik.

Med PRT(Combatiente) hände det rakt motsatta, som vi skall se. De invecklade sig i ett ”långvarigt krig”, som krävde uppbygget av en ”revolutionär armé”. De ignorerade händelserna i klasskampen som drog med sig massorna, utom när dessa kunde utnyttjas för deras trånga schema att bygga upp ett väpnat instrument under deras eget kommando. Detta var en sektaristisk målsättning, som stod i motsättning till PRT(La Verdad):s breda målsättning att bygga upp ett revolutionärt politiskt ledarskap ur själva den pågående kampen.

För att nå en bättre förståelse av PRT(Combatiente):s faktiska kurs., är det nödvändigt att känna till huvudlinjerna i deras politiska inriktning. Av särskild vikt är deras internationella åskådningar och deras syn på 4:e Internationalen.

10. Kravet på en ny International

PRT(Combatiente) tror att 4:e Internationalen är slut som en revolutionär international och att en ny international måste byggas upp. De anser att grundvalen för den nya internationalen finns i Kina, Albanien, Nordkorea, Nordvietnam, Kuba och i vissa organisationer som nu står utanför 4:e Internationalen, plus åtminstone delar av 4:e Internationalen.

Efter den 5:e kongressen (i juli 1970) förtydligade PRT(Combatiente):s Centralkommitté sin inställning till 4:e Internationalen i ett uttalande från en av sina medlemmar under rubriken ”Minuta Sobre Internacional” (Anteckningar om Internationalen). Det publicerades tillsammans med alla övriga beslut från PRT(Combatiente):s 5:e kongress.

Det är nödvändigt att ännu en gång – för att inte lämna rum för misstag, överdrifter och falska illusioner – slå fast den realistiska åsikt jag hävdade på kongressen, nämligen att vi inte tror på 4:e Internationalens möjligheter att omvandlas till ett revolutionärt internationellt parti, vars nödvändighet vi vidhåller. Vi tror att detta nu är historiskt omöjligt, och att Internationalens roll, om vi gör det gynnsamma antagandet att den omvandlas till en proletär revolutionär organisation, böra vara att försöka bygga upp en ny Revolutionär International efter den leninistiska 3:e Internationalens modell och på grundval av de vietnamesiska, kinesiska, kubanska, koreanska och albanska partierna. (*Resoluciones del V Congreso y de los Comité Central y Comité Ejecutivo Posteriores* /Resolutioner från 5:e kongressen och Central- och Exekutivkommitténs följande möten/, s.42.)

PRT(Combatiente) har alltså öppet medgett att de kämpar för grundläggande förändringar i 4:e Internationalens program. För det första vill de omvandla Internationalen till en ”revolutionär” organisation, dvs en organisation som samtycker till och praktiserar deras inriktning mot ett ”långvarigt krig” och uppbygget av ”revolutionära arméer” på alla kontinenter. För det andra kräver de att Internationalen skall överge uppfattningen, som kräver en politisk revolution i Kina och andra deformerade arbetarstater, och i stället politiskt Stödja dessa staliniserade regimer och partier och bara utöva påtryckningar mot dem för att få dem att bilda en ”ny revolutionär international”, öppen för vissa andra grupperingar..

Vi bekräftar vår anslutning med syftet att proletarisera Internationalen, att omvandla den till en revolutionär organisation och att kämpa för att rikta in den mot uppbygget av en ny revolutionär international, baserad på de kinesiska, kubanska, koreanska, vietnamesiska och albanska partierna och andra systerorganisationer, som på ett revolutionärt sätt kämpar mot kapitalismen och imperialismen i varje land. (Ibid. s.42.)

PRT(Combatiente):s ledare hade uttryckt samma åsikter, fast inte lika tydligt, strax innan 9:e Världskongressen. I sin programmatiska broschyr Den enda vägen till arbetarmakt och socialism, skriven 1968, krävde de att 4:e Internationalen skulle anta castrismens världsstrategi och taktik.

Inom 4:e Internationalens ram kan vi ge viktiga bidrag, men för att göra det måste vi definiera vår egen strategi för världsrevolutionens nuvarande stadium.

”Vi anser att vårt parti bör uttala sig klart till förmån för den av castrismen formulerade världsstrategin...

”För det första är vi för ett tillkännagivande av vår enighet med den castristiska strategin och taktiken för världsrevolutionen och den kontinentala revolutionen av följande skäl: a) Vi anser dem i huvudsak riktiga... (International Information Bulletin, nr. 4, oktober 1972, s.18.)

De preciserade också sin värdering av de olika världsomfattande strömningarna, castrismen, maoismen och trotskismen. Enligt deras åsikt är både trotskismen och maoismen en vidareutveckling av leninismen – trotskismen på teorins område och maoismen på handlingens. Den centrala uppgiften i dag, som de ser den, är alltså att uppnå en högre enhet, vilket för dem skulle innebära ett återvändande till leninismen. Detta är, anser de, den huvudsakliga betydelsen av castrismens uppkomst.

De revolutionära marxisternas viktigaste teoretiska uppgift i dag är att sammansmälta trotskismens och maoismens viktigaste bidrag till en högre enhet, som skulle visa sig vara ett verkligt återvändande till leninismen. Världsrevolutionens utveckling leder oundvikligen till detta mål, vilket framgår av maoismens ensidiga framstötningar för att tillägna sig trotskismen (brytningen med sovjetbyråkratin, kulturrevolutionen); trotskismens tendens att införliva maoistiska bidrag (det revolutionära krigets teori) och framför allt den kubanska ledningens försök att uppnå denna enhet på ett högre plan. (Ibid., s.8.)

I sina offentliga uttalanden och publikationer håller PRT(Combatiente) fast vid denna åsikt. De vill inte offentligt definiera sig såsom trotskister.

När de i en intervju som publicerades i Punto Final, en mycket läst tidskrift i Latinamerika, den 29 augusti 1972, fick frågan om PRT(Combatiente) är en trotskistisk organisation, svarade kamraterna Santucho och Gorriarán, framstående ledare i 4:e Internationalens officiella argentinska sektion:

Det Revolutionära Arbetarpartiet /PRT(Combatiente)/, partiet som leder den Revolutionära Folkarmén (ERP), definierar sig ideologiskt såsom marxist-leninister och välkomnar bidragen från olika revolutionärer i andra länder, inklusive vår Comandante, Che Guevara. Det välkomnar också bidragen som Trotskij, Kim Il Sung, Mao Tsetung, Ho Chi Minh och general Giap har lämnat till revolutionen. Vi tror att det är otillräckligt och oändamålsenligt att ideologiskt definiera

organisationen som trotskistisk. Vi anser för visso att Trotskij var en revolutionär och flertalet av våra medlemmar har låst hans bidrag till kritiken av byråkratin och om den permanenta revolutionen. (*Intercontinental Press*, 27 november 1972, s.1317.)

PRT(Combatiente) offentliggör sin egen linje i alla viktigare internationelle händelser, även när den är diametralt motsatt den världstrotskistiska rörelsens linje. Sålunda stödde de offentligt toppkonferensen mellan Mao och Nixon som en seger för världsrevolutionen. (Se artikeln "Una victoria Revolucionaria" i *El Combatiente*, nr. 59, 9 augusti 1971.)

Å andra sidan har de aldrig publicerat ett uttalande eller en resolution från 4:e Internationalen.

Nyligen ändrade de till och med sin inställning till invasionen av Tjeckoslovakien. Ursprungligen hade de accepterat 4:e Internationalens fördömande av invasionen. Nu stöder de invasionen, och intar därmed samma ståndpunkt som det kubanska kommunistpartiet.

PRT(Combatiente) är motståndare till uppbygget av trotskistiska partier i länder, där det finns grupper som motsvarar deras kriterier för uppbygget av en "ny revolutionär internationale", bestående av maoister, castrister och de trotskister som stödde "vändningen" på 9:e Världskongressen. Sålunda motsätter de sig uppbygget av en trotskistisk grupp i Chile, där Movimiento de Izquierda Revolucionaria redan har fotfäste. Detsamma gäller Uruguay, där Tupamaros verkar. Och detsamma gäller naturligtvis Kina, där de anser att det kinesiska kommunistpartiet är en sant marxist-leninistisk organisation.

En gruppering vill förvisso inte inneslutas i den "nya revolutionära internationalen" – PRT(La Verdad). I själva verket utövar kamraterna från PRT(Combatiente) påtryckningar i syfte att utesluta PRT(La Verdad) ur 4:e Internationalen.

Även andra kan komma att gå ån för en summarisk vräkning, om PRT(Combatiente):s åsikter om 4:e Internationalens sammansättning skulle ta överhanden. Intervjun med kamraterna Santucho och Gorriarán i *Punto Final* innehöll följande lögnaktiga uttalande, antaget 1970 på organisationens 5:e kongress:

Vi måste klargöra, att den trotskistiska rörelsen omfattar heterogena sektorer: från kontrarevolutionära äventyrare, som använder dess fana medan de samtidigt prostituerar den, till konsekventa revolutionärer.

Exakt vilka är de "kontrarevolutionära äventyrarna" i den trotskistiska rörelsen? De förblir oidentifierade i detta från den stalinistiska skolan lånade monstruösa påstående.

Det är klart som korvspad att PRT(Combatiente) inte är trotskistiskt. När de krävde bildandet av en "ny revolutionär internationale", väntade PRT(Combatiente):s ledare inte på en diskussion av frågan inom 4:e Internationalen. De talade om det för hela världen och försäkrade sig i synnerhet om att det kom till kubanernas kännedom. Detta är förstäeligt, eftersom de öppet tillstått att de är castrister.

Ur deras synvinkel, kan man förstå att de blev belåtna med 9:e Världskongressens "vändning" i Latinamerika. Såsom castrister såg de det som ett kvalitativt steg i deras riktning. Samtidigt visade de hur korrekt minoriteten på 9:e Världskongressen var, när den bedömde resolutionen om Latinamerika som en anpassning till castrismen.

I Argentina har vi alltså två grupper, som är anslutna till 4:e Internationalen. Den ena, PRT(Combatiente), har öppet tillstått att den är en castristisk organisation. Den stöder majoritetens inriktning mot gerillakrig under en lång period i kontinental skala. Den andra organisationen, PRT(La Verdad), motsätter sig den castristiska linjen. Såsom anhängare av strategin att bygga ett leninistiskt kampparti stöder den minoritetens ställningstagande på 9:e Världskongressen.

Till skillnad från PRT(Combatiente) betraktar PRT(La Verdad) trotskismens tillväxt som absolut nödvändig för världsrevolutionens seger. De ser sig själv som en del i den av den trotskistiska rörelsen ledda internationella kampen mot byråkratierna i de degenererade eller deformerade arbetarstaterna och i de stalinistiska partierna, som står för ”fredlig samexistens” med imperialismen och klassarbetet med den egna bourgeoisin. I alla länder, vars statskontrollerade partier PRT(Combatiente) vill inkludera i en ”ny revolutionär international”, är därför PRT(La Verdad) för en politisk revolution med undantag för Kuba, där de har samma inställning som resten av Internationalen.

PRT(La Verdad) har alltid betraktat sig som ett trotskistiskt parti och som en del av 4:e Internationalen. De följer den i Övergångsprogrammet utstakade metoden i sina försök att vinna ledningen över de argentinska massorna.

Offentliga möten och massiva koncentrationer bör genomföras, där vi har en militär styrka som är förmögen att motstå regimens förtryckarstyrkor. Under tiden bör vi stärka oss genom tusentals skärmytslingar och underjordiska aktioner, som i sin tur kommer att försvaga fienden. Gynnsam terräng och utnyttjandet av överrumpling kommer att vara det medvetna avantgardets bästa vänner, vilket kommer att rota sig alltmer i det arbetande folket och övervinna militärdiktaturens förtryck, de utländska monopolens lakej.” (Våra kursiveringar.)

När PRT(La Verdad) noterade de begynnande massaktionerna på gatorna, så visade de på behovet att utbreda dem och utvidga dem i nationell skala. PRT(Combatiente) däremot varnade för att det var självmord att konfrontera förtryckarstyrkorna, innan man hade samlat ihop en tillräckligt stark militärapparat för att ta itu med dem. Tills dess rådde PRT(Combatiente) avantgardet att ägna sig åt ”slå till-och-spring” våld.

Det som är mest iögonenfallande i PRT(Combatiente):s linje är den totala frånvaron av ett praktiskt program för att dra med sig massorna och hjälpa dem att uppnå högre kampformer. Massorna ska vänta med armarna i kors och tålmodigt uthärda slagen, tills det militära problemet lösts genom gerillakämparnas långsamma tillväxt. Uppfattningen är gradualistisk till sin karaktär.

11. Två synsätt på Cordobazon

Alla organisationer i Argentina som betraktar sig som socialistiska anser att Cordobazon markerade en vändpunkt i landets historia. PRT(La Verdad) anser att Cordobazon öppnade en förrevolutionär period. PRT(Combatiente) ansåg att Argentina hade gått in i en förrevolutionär period redan före Cordobazon och till och med när arbetarklassen fortfarande befann sig i reträtt eller avvaktade. Denna bedömning överensstämde med den ståndpunkt som majoriteten intog vid den nionde världskongressen, att hela kontinenten hade gått in i en förrevolutionär period och stod på randen till ett inbördeskrig av kontinental omfattning. PRT(Combatiente) höll naturligtvis med om att detta gällde för Argentina lika mycket som för alla andra länder, om inte mer. För PRT(Combatiente) markerade Cordobazon således slutet på den förrevolutionära perioden och inledningen på ”inbördeskriget”.

Och det var så de bedömde situationen på sin femte kongress där de uppdaterade sin analys. ”Den fjärde kongressen [1968] visade att Argentina som helhet befann sig i en förrevolutionär situation; verkligheten bekräftade detta dag för dag och idag har vi en ännu mer konkret uppfattning: det revolutionära inbördeskriget har börjat.” (”Resolutioner om dynamiken och relationerna i vårt revolutionära krig”, *Resolutioner från den femte kongressen*, s. 27)

Låt oss nu ta en titt på hur de två organisationerna reagerade på de ökande massmobiliseringarna.

I numret av den 21 april 1969 av sin tidning *La Verdad*, som gavs ut vid tiden för 9:e världskongressen och en månad innan den första Cordobazon, skrev PRT(La Verdad) att ”mobiliseringarna i Villa Quinteros och Villa Campo och studenternas i Tucuman och Rosario visar att uppsvinget i norr håller på att breda ut sig i nationell skala.

”Aktionerna på de tre platserna har visat på några av de *metoder som behövs för att konfrontera regimen: massdemonstrationer, ockupation av skolor och byggnader, motstånd mot de repressiva styrkorna. Det är nödvändigt att utvidga och samordna dessa aktioner.*” (Kursivering tillagd.)

PRT (Combatiente) drog de motsatta slutsatserna. Istället för att se behovet av att genomföra massaktioner på gatorna som ett korrekt och nödvändigt steg för att skola och organisera massorna under kampen mot förtrycket, planerade de hemliga aktioner av små förtrupper-grupper och sköt upp massaktionerna till den tidpunkt då en tillräckligt stor militär styrka kunde samlas för att ta sig an de repressiva styrkorna militärt. Detta innebar i praktiken att man inte försökte mobilisera massorna någonstans någon gång.

Strax före Cordobazon skrev PRT (Combatiente) i sin tidning (21 maj 1969): ”Regimens repressiva organisation och det revolutionära arbetaravangardets medvetenhet, *som lär sig att det är självmord att konfrontera polisen tomhänt*, ledde till att regeringen till synes segrade i och med att det bara blev några få korta strejker och en eller annan åtgärd som godkändes att vidtas i inlandet.... Och sålunda har vi denna första maj sett början till en tillämpning av våld i underjordisk form, som slår mot de imperialistiska företagen, regeringens institutioner, om än bara svagt.... *Offentliga möten och massmöten bör genomföras där vi har militära styrkor som kan stå emot regimen repressiva krafter. Samtidigt bör vi stärka oss själva genom tusentals skärmytslingar och hemliga aktioner som i sin tur kommer att försvaga dem.* Gynnsam terräng, användning av överraskning, kommer att vara den medvetna förtruppens bästa vänner, medan den mer och mer baserar sig på det arbetande folket och övervinner förtrycket från militärdiktaturen, de utländska monopolens tjänare.” (Kursivering tillagd.)

PRT(La Verdad) noterade början på massaktioner på gatorna och fäste uppmärksamheten på behovet att utvidga dem och utöka dem i nationell skala. PRT(Combatiente), däremot, varnade för att det var självmord att konfrontera de repressiva krafterna innan en militär apparat hade byggts upp med tillräcklig styrka för att hantera dem. Fram till dess, menade PRT(Combatiente), borde förtruppen ägna sig åt ”hit-and-run”-våld.

Det mest framträdande i PRT:s (Combatiente) linje är den totala avsaknaden av ett praktiskt program för att mobilisera massorna och hjälpa dem att gå mot högre kampformer. Massorna ska vänta med armarna i kors och tålmodigt uthärda de slag de utsätts för, tills det militära problemet är löst genom en långsam ökning av antalet gerillakrigare. Konceptet är gradualistiskt till sin karaktär.

12. Två synpunkter på generalstrejken

De i citaten ovan avspeglade skillnaderna mellan PRT(La Verdad) och PRT(Combatiente) kan spåras genom hela deras ingripande (eller brist på ingripande) i klasskampen. Detta är inte överraskande, ty de två organisationerna har följt två olika metoder. PRT(La Verdad) utgår från det faktum att den pågående levande klasskampen själv pekar på de former revolutionen kommer att anta. Följaktligen försöker de vid varje steg i kampen finna och föra fram paroller, som bidrar till uppbygget av partiet tills det blir ett revolutionärt massparti, förmöget att framstå som ett realistiskt alternativt ledarskap för klassen som helhet.

PRT(Combatiente) däremot beslöt på förhand, på grundval av den av majoriteten antagna linjen på 9:e Världskongressen, att revolutionens form i Argentina skulle komma att bli

gerillakrigföring på landsbygden i ett långvarigt krig inbördeskrig i kontinental skala. Med schemat oföränderligt fixerat, förutom en förskjutning mot gerillakrigföring i städerna, försökte PRT(Combatiente):s ledare passa in den framväxande massrörelsen i det förutfattade mönstret. För dem utgjorde de pågående händelserna helt enkelt en arena för vad de ansåg våra det verkliga revolutionära arbetet, nämligen förberedelser för gerillakrig och uppbygget av en armé skild från och oberoende av arbetarklassens massorganisationer.

Dessa händelser, först Cordobazon och sedan andra, visade att det mäktigaste vapen proletariatet hade till sitt förfogande kampen för omedelbara krav och i förberedelse för de högre stadierna i kampen mot kapitalisterna, inklusive frågan om makterövringen, var generalstrejken höjd till en politisk nivå. Sådana strejkers tendens att äga rum, också på provins- eller stadsnivån, och att utvecklas mot ett uppror, borde ha varnat alla marxister som inte var fångade i något ultravänsteristiskt schema, att detta var massornas sätt att förbereda makterövringen i Argentina.

Vid varje steg i kampen förde PRT(La Verdad) alltså fram paroller, som syftade till att försvaga den fackliga byråkratin, driva massaktionerna framåt och sänka partiets rötter djupare ned i massorganisationerna.

När en 36-timmars generalstrejk utropades av CGT den 12-13 november 1970, reste PRT(La Verdad) följande krav i arbetarrörelsen, vilka partiet sökte popularisera på bredast möjliga sätt:

Framåt mot 36-timmars-strejken! Låt den hjälpa oss att förbereda en obegränsad generalstrejk för;
En omedelbar löneökning på 26.000 (pesos), inklusive för regeringsarbetare och -tjänstemän.

– Ett omedelbart slut på undantagstillståndet och upphävande av all repressiv lagstiftning, inklusive det monstruösa dödsstraffet,

– Erkännande av arbetarklassens alla partier och personligheter, inklusive general Perón.

Denna 36-timmars strejk måste utnyttjas till att förbereda den avgörande sammanstötningen, som inte kommer att sluta bara med en vunnen lönelikning. Vi måste förstå att denna kamp inte förs mot regeringens ekonomer, utan mot hela den bedrövliga, ödesdigra regeringen i arbetsköparnas sold.

Det bästa sättet att säkra strejkens framgång är att organisera fabriksförsamlingar över hela landet. På alla arbetsplatser måste församlingar skapas, med makt att rösta och organisera möten zonvis, genom att använda de större fabriker som en bas och bilda strejkvakter av aktivister, som kommer att säkra kampens framgång. (Uttalande publicerat i *La Verdad*, nr 243, 10 november 1970.)

Det var för att öka medvetenheten om byråkratins roll, som PRT(La Verdad) förde fram kravet att generalstrejken skulle organiseras genom de existerande fabrikskommittéerna och fabriksförsamlingar. Parollerna som vuxit fram ur den pågående kampen fisk starkt gensvar. Resultatet blev att PRT(La Verdad):s förslag antogs på några fabriker och partiets inflytande ökade där.

PRT(Combatiente) däremot förde fram sitt schema för ett ”revolutionärt krig”. Bara några månader innan generalstrejken 1970, tillkännagav de existensen av en ”armé”, ERP.

PRT(Combatiente) erkände generalstrejkens styrka när den utvecklades, men de föreslog Intet program för strejken, inget sätt att angripa problemet för arbetarna, inga organisatoriska former för att utveckla strejken. När han rapporterade om generalstrejken i *Combatiente* (nr. 50, december 1970), undervisade redaktören i stället arbetaravantgardet om behovet att höja sin medvetenhet till gerillakrigets nivå.

... för dem är det nödvändigt att utveckla ett revolutionärt medvetande, som klart uppställer makterövringen som målet – vår revolutions taktik och strategi: arbetarnas och folkets

revolutionära regering, som kommer att uppnås genom ett långvarigt, revolutionärt masskrig, ett inbördeskrig i början och troligen ett nationellt krig på ett senare stadium, innan imperialismen ingriper.

Inte ett ord sades om att gå vidare mot nya strejker som ett resultat av denna väldiga generalstrejk.

PRT(Combatiente) såg helt enkelt generalstrejken som en mer gynnsam öppning för sina ”revolutionära” aktioner. Detta avspeglades i en rapport i samma nummer av *El Combatiente* angående ett Centralkommittémöte som ägde rum i oktober 1970, efter de stora strejkerna den 9 oktober och den 22 oktober, när generalstrejken i november redan hade proklamerats. Centralkommittén planerade inte någon linje för massorna och föreslog inte heller att man skulle delta i den. De hade annat att tänka på. ”Vi måste vara beredda och organisera våra små styrkor, så att de kan handla effektivt och metodiskt i händelse av massmobiliseringar. Om sådana äger rum, är det tydligt att de revolutionära styrkorna kommer att ha alla möjligheter på sin sida.”

Inte ett ord om den planerade generalstrejken, inte ett enda ord.

13. Den dagliga klasskampen

Klasskampen äger rum i konkreta former. I slutet av 1970 och början av 1971 höll ex.vis de större industrierna på att förhandla om nya antal. Traditionellt sker detta vartannat år i Argentina; men Onganía-regimen hade inställt förhandlingarna i fyra år och drivit igenom sina egna avtalsvillkor under denna period. I samband med den pågående radikaleringen var det dubbelt nödvändigt att föra fram riktiga paroller under denna period och att kämpa i fabrikena om de nya avtalsvillkoren. Betydelsen av detta underströks av de strejker, som ägde rum i bilindustrin.

Även om vi kunde citera mycket från den av PRT(La Verdad) framförda förslagen i fabrikena, så kan ett kort uttalande få visa deras karaktär: ”En löneökning på minst 40 och med 20.000 (pesos) som minimum; ingen bör skriva under på mindre; för en rörlig löneskala; för ett garanterat antal timmar; låt CGT skissera en kampplan för dessa punkter, som man kan rösta om på plenarmöten med delegater och aktivister och i fabriks- eller lokala fackföreningsorgan.” (*La Verdad*, 9 mars 1971.)

Ett exempel på en annan konkret kampform erbjöds av den andra Cordobazon och dess efterspel. PRT(La Verdad) förde fram parollen om en ”24-timmars landsomfattande strejk”. Och de utökade sin plan för kampen med parollerna ”Befria de politiska fångarna” och ”Mot angreppet på Córdoba's fackföreningar”.

PRT(Combatiente) handlade enligt en helt annan uppfattning om hur partiet skulle växa, hur massornas medvetenhet skulle utvecklas och hur kampen om makten skulle växa fram. De offentliggjorde denna sin uppfattning i en intervju, som publicerades i januarifebruari 1971 i *Cristianismo y Revolución*.

På frågan: ”Avstår PRT alltså från legala aktioner och koncentrerar sig på militär aktivitet?” svarade PRT(Combatiente):s ledare hur de tänkte sig vinna massorna:

Den strategiska princip som leder oss är att utvidga kriget, vilket enligt vår mening redan har börjat. Vi vill göra det fullständigt klart att vi inte försöker *vinna* kriget nu, utan utvidga det genom vår roll som avantgardets väpnade förband (för vi påstår inte att vi är avantgardet, vilket i vårt land inte existerar som en färdig organisation). Vi genomför denna utvidgning av folkets inbördeskrig genom politisk och militär verksamhet. Detta förklarar många av våra mindre iögonenfallande och t.o.m. ”obetydliga” aktioner. Det är uppenbarligen enkelt för en revolutionär kommandogrupp att lägga beslag på en billast mjölk eller kött och att distribuera bytet i ett slumområde. Vi försöker

emellertid inte lösa hungerproblemet i slummen, utan visa massorna att en sådan aktion och många liknande är möjliga att genomföra med ett litet antal vapen och deltagare. När denna idé når spridning bland folket, blir massornas krig oövervinneligt. Av samma skäl *undertecknar* vi också våra aktioner, de som går bra och de som går dåligt, eftersom det är nödvändigt att visa att den väpnade kampen inte är en uppgift för några få, för en "elit" av superskickliga, utan att det är en uppgift för folket och att nederlag och misstag kommer att äga rum under kampens gång. (*Intercontinental Press*, 28 juni 1971, s.615. Kursiveringar i originalet.)

Kontrasten kunde knappast vara större. Runt omkring dem stormar masskampen. En bitter kamp pågår om ledarskapet över massorna. I fackföreningarna är de verkliga revolutionärerna invecklade i dagliga skärmytslingar med byråkraterna. Men PRT(Combatiente) är inte intresserade. De har kommit på den verkliga hemligheten med att nå massorna. De visar genom små exemplariska aktioner hur lätt det är att föra gerillakrig. De är ständigt i farten med att befria och distribuera mjölkflaskor, korvar och stekar, för att "visa" massorna hur de också kan följa den av 9:e Världskongressen påbörjade "vändningen". Naturligtvis är de blygsamma och erkänner att det är oundvikligt med tillfälliga misstag i tillgreppen och leveranserna.

Under hela intervjun med *Cristianismo y Revolución* nämner PRT (Combatiente) inte en enda gång CGT eller någon facklig kamp. I stället upprepar de ett antal standardfraser, som alltid finns med i deras uttalanden och resolutioner, och hänvisar till arbete "i fabrikena, affärer, slummen och universiteten, kamp till försvar av specifika intressen och en politisk linje som tar hänsyn till massornas medvetenhetsnivå..." (Ibid., s.615)

Men PRT(Combatiente) talar aldrig om för oss hur den politiska linjen i fabrikena, företagen, slummen och universiteten, som tar hänsyn till massornas nivå konkret ser ut. Inte ett enda konkret exempel erbjuds någonsin på en proletär inriktning i deras massarbete. De talar ingående om sina väpnade aktioner, om förhållandet mellan deras "armé" och partiet. De menar sig också höja sin egen medvetenhet genom att läsa Maos verk och Carlos Marighelas och Tupamaros' bidrag. Men med avseende på klasskampen i Argentina har de nästan ingenting att säga.

I dokumenten från 5:e kongressen diskuteras framtida gerillaaktioner ända ned till sådana detaljer som hur många män den argentinska regeringen kommer att få använda mot varje gerillaförband på landsbygden. Dokumenten innehåller ingenting, absolut ingenting – varken fakta eller analyser – om den konkreta klasskampen som pågår i Argentina. Av de femtiosex sidorna i deras rapport om 5:e kongressens beslut ägnar de mindre än tre sidor (sidorna 31-33) åt massrörelsen. Delen med rubriken "Resolution om arbetet i fackföreningar och massrörelser" nämner inte CGT en enda gång. Inte heller nämner den någon strejk, tendens eller fackförening! I stället upprepar den PRT(Combatiente):s vanliga generaliseringar om att kämpa för alla fackliga krav, kämpa om ledningen för massorganisationerna, få fotfäste bland massorna, o.s.v.

14. Lite avslöjande statistik

Den 5:e kongressens underlåtenhet att ens omnämna händelserna som ägde rum i klasskampen och ännu mindre att erbjuda en politisk linje för ett aktivt ingripande i dem, är inte något undantag för PRT(Combatiente). I de femton nummer av *Combatiente* som publicerades 1971 (vi har inte lyckats få tag på två av dem: nummer 52 och 54) handlar mycket få artiklar om arbetarrörelsen i Argentina. *Combatiente* sysslar inte med analyser av enskilda strider. Vissa, händelser avspeglas i *Combatientes* spalter, men endast svagt. Januarinumret innehöll ett reportage riktat till Fiat-arbetarna i Córdoba. Septemernumret kommenterade SITRAC-SITRAM-konferensen i Córdoba. Decemernumret innehöll en kritik av klasskampstendensen, sådan den avspeglades på SITRAC-SITRAM-konferenserna.

En linje för ingripandet i klasskampen lyser med sin frånvaro. Rapporter eller kommentarer om strejkerna som sveper över hela landet tycks inte nå fram till redaktörerna.

ERP:s organ, *Estrella Roja* (Röda Stjärnan), är fyllt med detaljer om de pågående ”väpnade aktionerna”, som distributionen av mjölk och korv. Utan tvekan tycker en mindre krets att detta är intressant läsning, men det har inte mycket, om ens något, att göra med klasskampen i Argentina.

Om vi undersöker *La Verdad* för samma period under 1971, när även den publicerades underjordiskt, så framträder en helt annan bild av händelserna i Argentina. Under samma period handlade inte mindre än 250 artiklar om arbetarklassens konkreta kamp. Man visar på uppkomsten av olika fackliga strömningar, rapporterar om särskilda aktioner och skisserar omsorgsfullt tänkbara linjer.

Artiklarna i *La Verdad* är inte bara kommentarer. De avspeglar PRT(La Verdad):s verkliga deltagande i klasskampen.

Trots sin begränsade numerära styrka ingrep kamraterna från PRT(La Verdad) i nästan samtliga större klasskonflikter. Medlemmar var aktiva i alla möjliga strejker, inklusive Chrysler, Petroquímica, telefonarbetarna och riksbanken. De var närvarande som en del av massrörelsen på SITRAC-SITRAM-konferenserna, i studentmobiliseringarna i Tucumán, La Plata och i massmobiliseringarna i Mar del Plata. De stod i främsta ledet i organiserandet av hetsfronter mot förtrycket i att visa på klasskampens alternativ i stridens hetta under resningen i General Roca.

Vid varje steg försökte de föra fram de nödvändiga övergångskraven, demokratiska krav och dagskrav, som var anpassade till arbetarnas behov och medvetenhet. De försökte använda enhetsfronttaktiken för att sätta massorna i rörelse på en principiell grundval. De förde fram paroller som var ägnade att hjälpa arbetarna att uppnå klarare förståelse av de politiska uppgifterna och av behovet att organisera försvarsstyrkor såsom ett steg mot väpnad kamp i masskala.

Som svar på Lanusseregeringens manöver för att avlänka massorna med ett parlamentsval, förde PRT(La Verdad) fram ett klassalternativ genom den Socialistiska Arbetarpartiet. Partiet försöker ständigt mobilisera och organisera massorna och bygga partiet genom den i Övergångsprogrammet förkroppsligade metoden. Det är denna politiska verklighet som avspeglas i statistiken över *La Verdads* artiklar.

Kamraterna i PRT(Combatiente) lägger en helt annan betoning på vad som bör göras i Argentina. De stöds i detta naturligtvis av majoritetens ledare i Förenade Sekretariatet. Kamrat Livio Maitan visade det mycket tydligt i sin artikel i *Intercontinental Press* (26 april 1971), ”Politisk kris och revolutionär kamp i Argentina”.

Organisationer som sysslar med väpnad kamp har vunnit avsevärt inflytande och genomfört uppseendeväckande aktioner” skrev han. ”Lärdomarna från maj 1969 och det senaste förtrycket har klargjort för tusentals och tiotusentals arbetare att klasskampen i Argentina nu har nått de väpnade sammanstötningarnas nivå, och att militärdiktaturen endast kan bekämpas med revolutionärt våld. (s.388)

Kamrat Maitan förtydligar vad han menar med ”revolutionärt våld” som det enda sättet att bekämpa militärdiktaturen:

Dessa aktioner, som har skett i snabb följd sedan årets början, särskilt i februari och första halvan av mars, och har gjort ett djupt intryck på borgarnas dags- och veckopress, kan kategorisera på följande sätt:

- a) Aktioner som syftar till att skaffa penningmedel genom expropriationer, genomförda i den gamla bolsjevikiska traditionen (den mest uppseendeväckande kuppen var den i Córdoba, som enligt den argentinska pressen inbringade organisatörerna 121.000.000 pesos /350 gamla pesos = 1 dollar/).
- b) Aktioner som är ägnade att vinna de sämst lottade skiktens sympati genom att dela ut mat (kött, mjölk, m.m.), som man tar från stora distributionsfirmor.
- c) Aktioner som syftar till att skaffa vapen och medicin (den mest uppseendeväckande kuppen gjordes här mot en klinik i Buenos Aires):
- d) Aktioner som är förbundna med arbetarkampen (den viktigaste hittills var den som genomfördes av ett väpnat förband, som trängde in på FIAT-fabriken i Córdoba och höll ett möte där). (s.388)

Dessa aktioner är helt i överensstämmelse med den uppfattning som vägleder PRT(Combatiente). Kamrat Maitan fortsätter:

Alla dessa aktioner har till fullo uppnått sitt mål såsom väpnad propaganda. För närvarande är ERP den mest välkända revolutionära organisationen och har vunnit mycket omfattande sympatier – även i vissa stora fabriker. Till och med fienden har tvingats erkänna att ERP ur teknisk synvinkel har tagit hem några poäng. (s. 388)

För att skingra alla tvivel som fortfarande kan förekomma vad gäller den grundläggande identiteten mellan PRT(Combatiente):s linje och majoritetens linje, klargör kamrat Maitan att det är en k utvidgning, en praktisk tillämpning, av den på 9:e Världskongressen genomröstade ”vändningen”:

De argentinska kamraternas strategiska perspektiv är samma som fastslogs av 4:e Internationalens 9:e Världskongress – bearbetat och preciserat av PRT:s två senaste kongresser – ett perspektiv av långvarig väpnad kamp, ett revolutionärt krig som kan innefatta ett imperialistiskt ingripande och som alltså inte kan föras utan djupa band till massorna och utan deras allt större deltagande. (s. 388)

Huruvida PRT(Combatiente):s ledare skulle hålla med kamrat Maitan om att den ursprungliga källan till deras linje är 9:e Världskongressen kan betvivlas – de ger förtjänsten för de ursprungliga tankarna till Mao Tsetung, general Giap, Kim Il Sung och framför allt Comandante Guevara. Men det är sant att de med kamrat Maitan delar misstaget att räkna sina ”väpnade aktioner” som den viktigaste utvecklingen i klasskampen i Argentina.

15. Om folkfronteri

Hittills har vi behandlat de olika inriktningar som vägleder de båda organisationernas arbete. PRT(La Verdad) för fram trotskismens fana i fackföreningarna och massrörelsen. PRT(Combatiente) bildar underjordiska väpnade grupper under politiska fanor, som sak skall vara tillräckligt breda för att kunna attrahera olika och t.o.m. motsägelsefulla tendenser (alltifrån 4:e Internationalen till maoisterna).

Även om båda grupperna formellt kämpar för arbetarklassens politiska oberoende av bourgeoisin, så har PRT(Combatiente) utvecklats i riktning bort från den trotskistiska positionen i denna fråga. Att underskatta betydelsen av en klar linje för självständigt politiskt handlande är ganska karakteristiskt för alla gerillainriktade grupper i Latinamerika. Det är en av castrismens negativa aspekter.

PRT(La Verdad):s programmatiska ställningstagande i denna fråga är otvetydigt – för arbetarklassens självständighet, mot varje programmatisk eftergift till bourgeoisin, mot varje politiskt block med någon sektor av den härskande klassen eller dess bihang. PRT(La Verdad) motsätter sig kraftfullt och på ett politiskt sätt Allende-regimen i Chile och alla andra borgerliga nationalistiska regimer i Latinamerika eller på annat håll.

Vi tror att det viktigaste är att kämpa för arbetarrörelsens politiska självständighet. I Argentina kan vi inte på allvar tala om vare sig revolution eller socialism, medan arbetarna står kvar under de borgerliga partiernas och ledarnas, särskilt Peróns och peronismens, inflytande. (*La Verdad*, nr 299, 1 november 1971.)

Måtte denna strejk inte utnyttjas av byråkraterna, som bara vill utöva påtryckningar mot regeringen för att hjälpa Frondizi-flygeln. Måtte denna strejk inte heller utnyttjas av Folkets UCR (Radikala Partiet) eller av den peronistiska ledningen, inklusive general Perón, som bär det största ansvaret för arbetarrörelsens nederlag änder de senaste femton åren.

Denna strejk måste utgöra startpunkten för arbetarnas självständiga politiska organisering som kulminerar i arbetarnas och folkets regering. ("PRT:s uttalande om 36-timmars strejken", *La Verdad*, nr 243, 10 november 1971. Våra kursiveringar.)

På frågan om Chile, som har tjänstgjort som ett prov för vissa tendenser på ett ganska avgörande sätt, intog PRT(*La Verdad*) en otvetydig ståndpunkt:

Objektivt sett är Allenderegeringen inte en arbetarregering. I motsats till vad kommunistpartiet och MIR tror, har Allende inte gått utöver nationalismens gränser. Även om de mycket viktiga nationaliseringarna som genomförts i landet utgör de kraftigaste slag mot imperialismen i södra delen av Latinamerika, så har de inte avskaffat det på privategendomen baserade kapitalistiska systemet. (*Avanzada Socialista*, nr 25, 16 augusti 1972.)

PRT(*Combatiente*):s inställning till Allenderegeringen, liksom i allmänhet deras inställning till bildandet av regeringsblock eller programmatiska block med delar av bourgeoisin, är minst sagt förvirrad.

Detta framgår tydligast av deras ställningstagande till Allenderegeringen, och till den Breda Fronten i Uruguay, även om det också framgår av några av deras senaste uttalanden om den politiska utvecklingen i Argentina.

Vad gäller situationen i Chile, så visar PRT(*Combatiente*) var de står genom att politiskt stödja Movimiento de Izquierda Revolucionaria. I intervjun för *Punto Final* fastslog kamraterna Santucho och Gorriarán ex.vis:

Vår blygsamma åsikt om situationen i Chile är att den korrekta linjen och vägen till socialismens seger i Chile är den Revolutionära Vänsterrörelsens linje. (*Intercontinental Press*, 27 november 1972, s.1319)

PRT(*Combatiente*):s ledare har utförligt citerat MIR:s ställningstaganden, utan att ens kommentera deras stöd till Allende.

Vad gäller Uruguay, så övertog PRT(*Combatiente*) sin linje från Tupamaros, som stödde de borgerliga kandidaterna i kampen om listorna inom Frente Amplio. PRT(*Combatiente*):s ledare klargjorde att Tupamaros, enligt deras åsikt, hade gjort ett i huvudsak riktigt ställningstagande.

Vad gäller den kritik av PRT(Uruguay), som Hansen gjorde i *Intercontinental Press* den 13 december 1971, så höll de inte med om den. Vi bör komma ihåg att Hansen solidariserade sig med de uruguayanska kamraternas syften med att gå in i Frente Amplio, nämligen för att inifrån kämpa för självständigt politiskt handlande och att göra det i opposition mot uppställda borgerliga kandidater. Han kritiserade att man fortsatte på denna taktiska kurs, när Frente Amplios ledare som ett krav för deltagande i fronten hade drivit igenom att namnen på de viktigaste borgerliga kandidaterna skulle vara med på alla tendenslistorna. PRT(*Combatiente*):s ledare ansåg att Hansens inställning var sekteristisk

Frågan var inte oviktig. Den inbegrep klasslinjer. Kamraterna i PRT(Uruguay) genomförde en taktik, som syftade till att föra fram det självständiga politiska handlandets princip genom att kräva en arbetarklass-lista. Tupamaros gick med i Frente Amplio, för att det var populärt att

göra det. De anslöt sig inte till kampen för en arbetarklass-lista, trots att deras deltagande skulle ha varit till avsevärd hjälp. I stället spelade de med i spelet och satte upp borgerliga kandidater. PRT(Combatiente):s ledare stod på deras sida och uttalade sitt stöd för Tupamaros' linje.

Nyligen gick Tupamaros ännu längre och erbjöd sitt stöd åt den borgerliga armén som skoningslöst förföljt dem, om generalerna bara kunde bilda en regering för att återuppbygga nationen.

Det står höjt över tvivel att om armén, eller vem som helst, skulle slå in eller hjälpa oss att slå in på vägen mot nationellt återuppbygge, då skulle de finna oss på sin sida villkorlöst. Vi är beredda till varje slags kontakt och kommer att vänta på ett svar på detta meddelande till den 17 juli kl. 6 e.m. ("Rapport om förhandlingar med armén", *Correo Tupamaros*, 5 juli 1972.)

Detta kan naturligtvis vara Tupamaros' föreställning om ett taktiskt konststycke, med syftet att avslöja arméns högsta befälhavare (som om det vore nödvändigt!). Men bakom manövern döljer sig en fullständigt principiös inställning. Tupamaros är beredda att ändra sin gerilla-inriktning. Om en kupp skulle installera en junta av general Velascos peruanska modell, då har Tupamaros' ledare gett förhandsbesked, att de kommer att ändra inställning över en natt, liksom Hector Béjar och andra i Peru.

PRT(Combatiente):s ledare då? Kommer dessa opportunistiska vinkar från Tupamaros att få dem att ändra sin inställning till 4:e Internationals försök att bygga upp en sektion i Uruguay? Det återstår att se.

PRT(Combatiente):s ledare har inte utsträckt sin avvikelse från trotskismen i denna fråga till den politiska scenen i Argentina. Vissa av deras formuleringar är emellertid knappast lugnande. Exempel på dessa finns i ledaren "Revolutionärerna och landets demokratisering", som publicerades i *El Combatientes* majnummer 1972. Ledaren säger helt riktigt att revolutionärer måste dra fördel av legala öppningar, men den diskuterar också allianser med borgerliga krafter. Dessa alliansers natur klargörs aldrig. Att tala om "progressiva borgerliga sektorer" som "kan ha intresse av revolutionen" måste oundvikligen skapa förvirring, om man verkligen inte menar mer:

Som vi kan se, är vårt perspektiv för allianser med reformistiska partier och grupper och andra ickeproletära krafter av vital betydelse för utvecklingen av proletariatets omedelbara kamp.

Lösningen på frågan om allianserna kan ses i det faktum, att dessa partier och grupper (kommunistpartiet, socialister, kristna, PCR, VC, peronistiska basmedlemmar, Radikal Vänster, m.fl.) företräder vissa sektorer av arbetarklassen och i synnerhet delar av småbourgeoisin och progressiva borgerliga sektorer, dvs. sektorer som lider under regimens politiska och ekonomiska förtryck och kan ha intresse av revolutionen, men inte har tillräcklig fasthet för att kunna leda den framåt. ("PRT:s inställning till "demokratiseringen" i Argentina", *Intercontinental Press*, 31 juli 1972, s.903)

16. Frågan om peronismen

Konsolideringen av industriella fackföreningar i Argentina under Perón-regimen för ett kvarts sekel sedan gjorde ett outplånligt intryck på massorna. Perón kom till makten efter en period av relativt välstånd på grund av Argentinas stora avstånd till andra världskrigets slagfält och dess förmåga att utnyttja en gynnsam marknad. Perón hade möjlighet att göra avsevärda eftergifter för massorna. Några av konsekvenserna var en mäktig byråkratis stärkta grepp över arbetarrörelsen och massornas inympning med djupa illusioner angående en borgerlig nationalistisk regims förmåga att tillfredsställa deras mest skriande behov.

I den argentinska kapitalismens intresse försökte Perón manövrera mellan de imperialistiska makterna. För att genomföra detta uppmuntrade han en partiell massmobilisering, men under

en regeringsdominerad byråkratis stränga kontroll och fullt redo att tillgripa repressiva åtgärder, om det skulle behövas.

Peróns politik att göra motstånd mot imperialismen och stödja och stärka den argentinska kapitalismen hamnade i en återvändsgränd, vilket var oundvikligt. Perón motsatte sig en självständig mobilisering och beväpning av arbetarklassen, den enda klass som var villig och förmögen att möta imperialismen i en avgörande drabbning. Han bevarade och byggde upp en officerskast som var lojal mot den nationella bourgeoisin, vilken i sin tur är fjättrad vid imperialismen genom världsmarknaden. Perón beredde på så sätt väg för ett omfattande inträngande av amerikanskt kapital, både ekonomiskt och politiskt, i Argentina. På liknande sätt beredde han väg för sitt eget fall genom sina underordnade i armén.

Eftersom statskuppen 1955 var proimperialistisk, fick massorna inte tillfälle att se Perón eget förhållande till imperialismens avslöjas. Deras tillit till honom förblev orubbad under hans sju-tton år i exil.

Peronismen har naturligtvis undergått en erosionsprocess. Men denna har mätts i den svagare ställningen för arbetarbyråkratin, som förrått arbetarklassen under varje regim sedan Peróns fall. Denna process har ännu inte lett till skingrandet av de nationalistiska illusionerna eller av illusionerna i Perón som individ. Peróns återkomst till Argentina kommer emellertid att påskynda denna process under de nuvarande omständigheterna.

Peronismen är ett uttryck för en djup motsättning i den argentinska politiken. Den grundar sig på existensen av en mycket mäktig arbetarrörelse som aldrig har besegrats, vad gäller förekomsten av massorganisationer och den starka kampviljan. Samtidigt binder peronismen arbetarklassen politiskt vid kapitalismen genom ett borgerligt parti.

Det oundvikliga misslyckandet för varje slags "nationalistisk" kurs att lösa problemen för arbetarklassen och dess förbundna innebär en mycket gynnsam objektiv situation för den revolutionära socialistiska rörelsen i Argentina, under förutsättning att den har djupa rötter i massrörelsen och erbjuder ett klart programmatiskt alternativ till alla nationalistiska och populistiska kombinationer.

Samtidigt utgör massornas illusioner om Perón och peronismen en ständig fara för vår egen rörelse, eftersom våra led inte kan isoleras från miljön i vilken de arbetar. Detta nödvändiggör en absolut klarhet ifråga om peronismens natur och ständig vaksamhet inför dess lömskhet.

PRT(La Verdad) inser klart detta problem till följd av dess rika erfarenhet av massarbete i organisationer dominerade av peronismen. PRT(La Verdad) undervisar sina medlemmar i den marxistiska traditionen att kräva arbetarrörelsens självständighet gentemot alla slags block med den nationalistiska bourgeoisin. Just på grund av den öppning som uppkommit på valfronten, betonar PRT(La Verdad) sitt motstånd mot varje populistisk, nationalistisk eller folkfrontsliknande gruppering, som försöker avlänka arbetarna från självständigt politiskt handlande och rösta för borgerliga kandidater, som fallet var med Frente Amplio i Uruguay och Unidad Popular i Chile.

Därför är den Socialistiska Arbetarpartiet, för vilken PSA driver en kampanj i de planerade valen, av sådan betydelse i klasskampens nuvarande läge. I motsats till kommunistpartiets folkfront och den "antiimperialistiska" koalitionen som Lambertisterna i Política Obrera kräver, uppmanar kamraterna i PSA arbetarklassen att inte överskrida klassgränserna vid valurnorna.

Vad gäller kamraterna i PRT(Combatiente), så tycks de inte ha tänkt mycket på dessa komplicerade frågor. De togs med överraskning och står nu förvirrade inför valöppningen och Peróns återkomst till Argentina.

Vi hoppas att de fattar rätt beslut inom en inte alltför avlägsen framtid och ansluter sig till kampanjen för den Socialistiska arbetarpolen.

17. Kampen för legalitet

Med tanke på att den växande massrörelsen tvingade regeringen till att göra vissa eftergifter på den legala fronten, började PRT(La Verdad) på ett grundligt sätt söka efter sprickor som kunde utvidgas, så att partiet kunde fungera friare, dvs. på ett halvlegalt eller legalt sätt. PRT(La Verdad) var den första underjordiska organisationen i Argentina, som vågade öppna halv-legala högkvarter och börja dra fördel av de nya möjligheter som uppkom i och med Onganías fall.

När det blev klart att den härskande klassen allvarligt övervägde att gå över från militärdiktaturen till en parlamentarisk regim, hur svag och övergående denna än skulle visa sig vara, insåg PRT(La Verdad) att detta skulle kunna utnyttjas till den trotskistiska rörelsens fördel, om man kunde finna ett sätt att fungera legalt.

På PRT(La Verdad):s senaste kongress hösten 1971, fattade man beslut om att undersöka alla tänkbara vägar. Man nådde framgång genom en principiell överenskommelse med Partido Socialista Argentino (Coral-flygeln), som i huvudsak bestod av sammanfattning av trotskistiska ställningstaganden, baserade på den permanenta revolutionens teori och en rad dagskrav, demokratiska krav och övergångskrav. Denna principiella överenskommelse förkastar uttryckligen varje form av block Med borgerliga grupperingar inför val och kräver i stället bildandet av en Socialistisk Arbetarpol mot alla borgerliga kandidater, inklusive kommunistpartiets folkfront (Encuentro Nacional de los Argentinos), peronisterna som dominerar arbetarrörelsen och andra populistiska alternativ. (En engelsk översättning av texten publicerades i *Intercontinental Press*, 13 november 1972.)

När man väl uppnått legalitet, blev en snabb tillväxt möjlig. Den företa stora framgången var att mer än 40.000 arbetare och studenter anslöt sig till PSA på grundval av partiets nya principförklaring. ("Anslutning" innebär registrering som medlemmar med begränsad/?/ rösträtt /registration as qualified voters adhering to the PSA/.)

Resultatet av anslutningskampanjen uppfyllde kravet för legalitet på den nationella nivån och i alla större städer utom Mendoza. Partiet kan nu föra fram sina egna listor i val.

På en konferens som PSA höll mindre än sex månader efter att överenskommelsen träffats, upprättades PRT(La Verdad)-tendensen som en majoritet. Centralkommittén organiserades formellt på basis av två tredjedelars majoritet för PRT(La Verdad). Det verkliga styrkeförhållandet bland medlemmarna är emellertid snarare tio mot en till PRT(La Verdad):s fördel. Den trotskistiska tendensen kontrollerar inte bara den nya veckotidningen *Avanzada Socialista* utan också alla femtio högkvarter som öppnats av partiet.

Tyngdpunkten i PSA:s valkampanj ligger på att föra fram parollen om en Socialistisk Arbetarpol. Tanken bakom parollen är förena de militanta organisationerna, strömningarna, tendenserna och individerna, för att gynna uppkomsten av en klasskampsströmning i arbetarrörelsen och att göra detta i skarp motsättning till alla valvarianter, som den härskande klassen för ut. Dvs. valtaktiken är bara en utvidgning av det arbete PRT(La Verdad) har genomfört i fackföreningarna och fabrikskommittéer.

Det är omöjligt att förstå den Socialistiska Arbetarpolens betydelse, om vi glömmer bort SITRAC-SITRAM:s nederlag och de nya oppositionella strömningarnas nuvarande svårigheter att sammansluta sig i nationell skala. De viktigaste faktorerna som har förhindrat uppkomsten av en landsomfattande vänsterflygel i arbetarrörelsen har varit avantgardepartiets,

PRT(La Verdad), relativa litenhet och den fackliga byråkratins starka ställning. Öppningen i valet hjälper oss att ta oss igenom dessa svårigheter.

Först och främst har den gjort det möjligt för partiet att växa snabbt, vilket ger djupare rötter i fackföreningarna och gör det möjligt att utöva ett mera direkt inflytande över spontant uppdykande klasskampsströmningar. Enbart det faktum att partiet kan publicera en legal tidning för att orientera sin periferi är en stor fördel. Efter att PSA uppnått legalitet, startade de omedelbart diskussioner i fabrikskommittéer och med klasskampsmilitanter över hela landet, för att samla dem kring den Socialistiska Arbetarpolen. Även om utvecklingen har varit ojämn i olika städer, har legaliteten i allmänhet gjort det möjligt att nå fler arbetare och fabrikskommittéer på några månader än vad som tidigare var möjligt på några år. Dessutom har partiet kunnat bli verkligt nationellt med avdelningar i nästan alla större städer i Argentina.

Det hade varit ett mycket allvarligt sekteristiskt misstag att inte dra fördel av den legala öppningen eller att avstå från att utnyttja de borgerliga valen. Det hade förlamat partiets tillväxt och satt dess avantgardistiska roll på spel.

Ställda inför den nya och oväntade verkligheten har PRT(Combatiente) helt enkelt plumsat vidare i gytjan. Just när PRT(La Verdad) började sondera de nya öppningarna och öppna halvlegala högkvarter, försäkrade kamrat Maitan 4:e Internationalen att även om vändningar i den politiska situationen i Argentina med möjlighet till legal eller halvlegal verksamhet inte kunde ”uteslutas fullständigt”, så var de inte desto mindre ”otroliga”. (”Politisk kris och revolutionär kamp i Argentina”, *Intercontinental Press*, 26 april 1971, s.388-89) Den av 9:e Världskongressen antagna resolutionen om Latinamerika förutsåg en utveckling mot ökande förtryck i kontinental skala och gav inte något svar på vad de som höll på att förbereda gerillakrig på landsbygden skulle göra, ifall det inte gick riktigt som man förutsagt i alla länder.

Fångade mellan ett sekteristiskt schema och en verklighet som visade sig vara rikare än man trott, försökte PRT(Combatiente) sätta sig på två stolar. Man måste dra fördel av de legala öppningarna, men å andra sidan måste man fortsätta med det ”revolutionära kriget”:

Denna legala eller halvlegal kamp och utnyttjandet av borgerlig legalitet måste vara oupplösligt förbundet med det revolutionära krigets utveckling, med det självständiga uppbygget av Arbetarnas Revolutionära Parti och Folkets Revolutionära Armé. (”PRT:s inställning till ”demokratiseringen” i Argentina”, *Intercontinental Press*, 31 juli 1972, s.903-04)

Nedgång eller uppsving i klasskampen, militärdiktatur eller parlamentarisk regim – PRT(Combatiente) är likgiltigt. De har tillräckligt att göra med att bygga upp sin ”armé” och föra ett ”revolutionärt krig”.

Men de kan göra en extra ansträngning. Utan något samband med masskampens utveckling i landet, tillkännagav PRT(Combatiente) plötsligt skapandet av baskommittéer för att dra in massorna. Enligt tillkännagivandet skall kommittéerna fungera legalt eller halvlegalt, men samtidigt stödja det ”revolutionära kriget”. Naturligtvis har bara ett begränsat antal kommittéer bildats och deras storlek är också begränsad. Detta är vad som brukar hända, när sekterister försöker bilda egna massorganisationer i stället för att arbeta i de som redan finns.

18. Frågan om väpnad kamp

”Vändningen” på 9:e Världskongressen resulterade bl.a. i att kamraterna från majoriteten övergav den marxistiska synen på väpnad kamp till fördel för Guevaras syn. Den marxistiska synen sammanfattades koncist av Trotskij i övergångsprogrammet. Inriktningen är väpnad kamp i masskala. Massornas träning och beväpning på det ta område börjar på den mest

elementära nivån med strejkvakter. Den kulminerar i skapandet av en arbetarmilis. En annan process äger rum samtidigt. Denna är upplösningen av den borgerliga armén, som börjar bland de meniga på en propagandistisk nivå. Båda processerna kräver vägledning av ett parti av leninistisk typ. Detta partis närvaro är i sista hand beroende av om det har djupa rötter i massorna och växer i takt med massornas politiska mognad.

Guevaras syn var helt annorlunda. Enligt hans syn var hela Latinamerika objektivt så moget för revolutionen, att allt som krävdes var en liten beslutsam kärna, som började väpnade aktioner i liten skala och sedan skulle massorna reagera. Hundratals kämpar skulle ansluta sig till rebellstyrkorna och i takt med att dessa styrkor växte, skulle massorna underhålla dem. I ett långvarigt krig skulle gerillan så småningom ta överhanden och besegra den borgerliga armén. Guevara förespråkade alltså att små avantgardistiska grupper grep till vapen och genomförde aktioner som skulle vinna massornas sympati.

Den marxistiska synen är att avantgardet, genom att delta i massornas dagliga kamp och vinna över dem till socialismens program, i stridens hetta kan få massmobiliseringar och masskappen att sätta igång väpnad kamp i så massiv skala, att de sopar undan varje hinder.

Uppenbarligen leder dessa två synsätt till diametralt motsatta sätt att närma sig massorna.

Den marxistiska synen kräver att man koncentrerar sig på att vinna inflytande i massrörelsen och påverka den nuvarande kampen genom dagskrav, demokratiska krav och övergångskrav. Varje krav är riktigt eller felaktigt i ett givet ögonblick, beroende på den objektiva situationen och massornas medvetenhet och stämning. Allt detta måste iaktas och studeras omsorgsfullt och tas med i beräkningarna.

Den guevaristiska synen kräver att man bildar små väpnade förband, som ger sig in i aktioner oberoende av massornas medvetenhet och stämning. (Guevaristerna betraktar naturligtvis denna som något givet, som något som inte förändras på något avgörande sätt, så att man kan bortse från den som i stort sett irrelevant för den militära frågan.) Av detta följer att de väpnade förbanden kan bildas isolerat från massrörelsen och utan att man tar nämnvärd hänsyn till dess nuvarande ledarskap (om det är reaktionärt eller tvärtom), eftersom massorna kommer att gå direkt till den "revolutionära armén" och hoppa över alla mänskliga hinder i den socialistiska revolutionens väg.

Detta är ett av de djupaste och mest genomgående felen hos guevaristerna. I sina försök att finna en genväg till att organisera den revolutionära processens subjektiva faktor, bortser de från problemet att övervinna massornas nuvarande subjektiva nivå, och alla slags "ledares" grepp över dem, alltifrån pseudovänstern, fackbyråkrater och borgerliga demagoger till kyrkans svartrockar. I själva verket förutsätter guevaristerna att problemet redan är löst – massorna är redan hängivna socialismen i sina sinnen; allt de behöver lära sig är hur man handskas med ett gevär och hur och var man får tag på ett.

Därför anser guevaristerna att gerillakrig kan sättas igång med ett minimum av styrkor praktiskt taget när som helst och varhelst regeringen är diktatorisk. (Här ger de ytterligare ett exempel på hur det minimala tenderar att bli det maximala.) Som de ser det, är situationen så explosiv, att detta är allt som behövs för att utlösa den. Detta är dessutom sant för hela kontinenten. PRT(Combatiente) kräver följaktligen att man skall sätta igång gerillakrig i Mexiko, Venezuela, Brasilien och överallt. De klagar över att de flesta sektionerna av 4:e Internationales endast i ord stödjer 9:e Världskongressens beslut. Vad håller dem tillbaka? Varför sätter de inte igång?

Oberoende av klasskampens läge, om den befinner sig i ett uppsving eller på nedgång, så är gerillakrig riktigt. Den permanenta "förrevolutionen" påverkas inte av klasskampens upp- och

nedgångar. I absolut motsättning till den marxistiska synen i denna fråga, påstår PRT(Combatiente) öppen hjärtligt:

Väpnad kamp påbörjas inte enbart som ett resultat av ett segerrikt folkligt uppror. Den kan börja som en defensiv reaktion från massorna och deras avantgarde i händelse av en tydlig nedgång i klasskampen. ("Den enda vägen till arbetarmakt och socialism", International Information Bulletin, nr4, oktober 1972, s.14)

Som vi kan se, är den guevaristiska synen i grund och botten en variant av ultravänsteristisk sekterism, vilket naturligtvis inte innebär att dess utövare är garanterade mot risken att falla ned i opportunism.

Vi har sett följderna av den guevaristiska synens tillämpning i Bolivia. Låt oss nu gå till Argentina.

PRT(Combatiente) är skönt uppriktiga om att deras syn på väpnad kamp stammar direkt från Che Guevaras åsikter. De betraktar situationen i Argentina som permanent förrevolutionär. Avantgardets uppgift, hur litet det än må vara, är att börja väpnad kam, även om till en början enbart partiets kadrer ger sig in i väpnade aktioner. Vi måste klart förstå, att dessa kadrer saknar varje slags massbas. Men detta är inte avgörande, enligt deras sätt att resonera. PRT(Combatiente) är övertygade om att när den väpnade kampen väl är igångsatt, så kommer den oundvikligen att växa och göra det möjligt att bygga en massarmé och att besegra den borgerliga armén på slagfältet.

För PRT(Combatiente) behövs inte något sammansatt Övergångsprogram för att beväpna massorna. Det görs gevär för gevär, genom upprättandet av självständiga, autonoma, väpnade förband som sedan växer "från små till stora, börjar med en handfull kämpar och drar in folket som helhet i ökande skala." (*Estrella Roja*, nr 11, mars. 1972.)

När väpnade aktioner vät påbörjats av små grupper, isolerade från massrörelsen, inleds en fruktansvärd logik. De väpnade aktionerna, bankrånen, angreppen på Polisstationer, kidnappningar, mord och allt det övriga, gör det praktiskt taget omöjligt för kadrer att ge sig in i massarbete, som kamrat González noterade i Bolivia. Att göra fruktbart arbete bland massorna kräver att man är med, dem och delar deras erfarenheter. Att ge sig in i gerilla-verksamhet förutsätter en viss separation, om inte av andra skäl så för att bevara den underjordiska apparaten och hindra den från att avslöjas av polisen.

Medan massarbete alltid innebär en viss risk för revolutionärer, så ökas risken enormt när deras organisation förklarar ett privat krig mot den borgerliga statens armé. Att värva anhängare och medlemmar blir mycket farligt. Även om dessa problem kanske inte är så akuta för studenter eller utövare av fria yrken, gå är arbetarna medvetna om hur sårbara de är som individer. Hellre än att ansluta sig till en sådan organisation, är de oftast benägna att vänta tills något annat dyker upp, där de åtminstone kan känna mängdens styrka och makt.

Det är alltså inte överraskande att klasskampens historia i Argentina under de senaste fyra åren visar att PRT(Combatiente) har stannat kvar i marginalerna. De "stöder" arbetarna – genom att skänka pengar, avvärja fabriksvakterna och andra aktioner – men de har inte lett arbetarna i en enda strejk eller en enda demonstration. De har inte lyckats organisera en tendens i fackföreningarna.

En kritisk fråga blir mer och mer akut för sådana guevaristiska grupper – hur man skall "föreninga sig" med massorna. Detta blir deras största huvudbry. Och eftersom de inte kan finna någon lösning på problemet, så blir de mogna för sönderfall eller en vändning till opportunisten. Vad de inte kan se, är att just deras syn på den väpnade kampen hindrar dem från att skapa organiska band till massorna.

De prövar alla sätt. De försöker vinna massorna genom att ge dem mjölk och kött. Vid kidnappningar söker de publicitet av ett slag som visar massorna att de verkligen bryr sig om dem. De blir paternalistiska och kallar sig ”folkets armé”, den enda kraft som ”skyddar” och ”försvarar” de fattiga.

Inget av detta tycks emellertid lösa problemet hur de skall förena sig med massorna.

PRT(Combatiente):s ultravänsteristiska gerillalinje är precis lika katastrofal med avseende på att få fotfäste inom armén. Kamraterna i PRT(Combatiente) följer perspektivet att bit för bit bygga upp sin egen armé och planerar inte något arbete inom den borgerliga armén. I stället uppmanar de soldaterna att desertera individuellt. På så sätt upprepar de samma fel, som de bolivianska kamraterna gjorde. Så här framställer de det:

Inte desto mindre vet vi att hederliga personer som misstagit sig, men som vill hjälpa folket kan finnas i fiendens led. Alla regimens militärer och tjänstemän som verkligen vill tjäna folket, som känner att de är en del av folket och som identifierar sig med folket mot orättvisorna, bör överge fiendens led. Endast i folkets armé kan de ställa all sin patriotism och energi i arbetarnas och folkets tjänst. (”Om armén”, *Estrella Roja*, nr7, oktober 1971.)

Ännu en gång, precis som i Bolivia, har kamraterna i PRT(Combatiente) erbjudit arméns oliktankande medlemmar perspektivet att ansluta sig inte till en armé, men till en liten grupp gerillakämpar.

Vi bör emellertid lägga märke till att dessa kamrater inte betraktar ERP som en liten grupp. De kallar den ”mass”organisation. Detta är inte på grund av dess storlek – den är knappast större än PRT(Combatiente) själv – utan därför att det enda kriterium man måste uppfylla för att ansluta sig till ERP är att man hatar diktaturen och är villig att bära vapen.

Trots den bild PRT(Combatiente):s ledare har av ERP, ser arméns medlemmar oundvikligen den för vad den egentligen är en liten gerillagrupp utan någon verklig utsikt till framgång på det militära området eller någon annanstans inom den närmaste framtiden. De civila bataljonerna har bara mobiliserats partiellt och sporadiskt. De har inte tagit itu med uppgiften att upplösa armén. Soldaterna i armén hör alltså inte massornas röst och känner inte det direkta trycket från dem. Dessutom har PRT(Combatiente) avstått från det nödvändiga allra första, förberedande arbetet bland arméns meniga. De följer inte den av Lenin och Trotskij under den ryska revolutionen fastslagna modellen att kämpa om truppernas sinnen. De uppmanar de få som kanske sympatiserar med deras syften att desertera.

Ännu en gång – ett av de viktigaste felen upprepas i Argentina.

19. Kidnappningarna och mordet

Den fullständiga konkretiseringen av 9:e Världskongressens ”vändning” kom i och med kidnappningen av Stanley Sylvester, direktören för köttförpackningsbolaget Swift de la Plata, den 30 maj 1971, kidnappningen av Oberdan Sallustro, direktören för Fiat Concord, den 21 mars 1972, mordet på honom den 10 april och mordet på general Juan Carlos Sánchez samma dag. PRT(Combatiente):s verksamhet hade nått upp till terrorismens nivå.

Den marxistiska rörelsen har från första början alltid förkastat utnyttjandet av terrorism mot individuella kapitalister eller deras representanter. Skälet är enkelt. Det desorganiserar massrörelsen och leder den fel, vad gäller de riktiga kampmetoderna, och det ger fienden onödiga förevändningar att svara med samma mynt, särskilt i sitt förtryck av massrörelsen. Bara under inbördeskrigets förhållanden, när krigets regler gäller, kan terrorismen betraktas som ett taktiskt hjälpmedel för den väpnade kampen i masskala.

PRT(Combatiente):s ursäkt för att tillgripa terrorism mot utvalda individer är att Argentina befinner sig i ett tillstånd av inbördeskrig. Som vi har sett, är detta inte fallet. Till och med de mest hängivna anhängarna av PRT(Combatiente):s kurs är tveksamma huruvida Argentina verkligen befinner sig i ett tillstånd av inbördeskrig. Kamrat Maitan ville inte sträcka sig längre än till att det är ”åtminstone ett partiellt inbördeskrig”. Se pressmeddelandet den 13 april 1972 från Gruppi Comunisti Rivoluzionari, den italienska sektionen av 4:e Internationalen, angående kidnappningen av Sallustro.) Kamrat Mandel tycks föredra formuleringen ”ett land på randen av inbördeskrig” att döma av en artikel som publicerades i *La Gauche* den 21 april 1972.

Kidnappningen av Sallustro är ett klart fall av terrorism. En enstaka direktör grips med våld och hotas med avrättning (vilken genomförs), såvida inte en hög lösensumma betalas ut och vissa reformer beviljas en sektor av massorna. Det allvarliga för 4:e Internationalen i denna utveckling ligger huvudsakligen i det faktum, att den terroristiska handlingen stöddes och öppet hyllades av några av den trotskistiska rörelsens mest framträdande tidningar.

Ett av de uppriktigaste uttalandena gjordes av *Rood*, den belgiska sektionens av 4:e Internationalen, Ligue Revolutionaire des Travailleurs flamländska tidning.

Hur ser revolutionärer på terroristiska aktioner? Varför fördömde vi kidnappningen av den franske Renault-tjänstemannen Nogrette och godkänner aktionen i Argentina? En terroristisk aktion är bara ”ett fortsättande med andra medel” av de revolutionära militanternas ”normale verksamhet. Den är nyttig om den uppväcker arbetarnas militans, underblåser deras hat mot den etablerade ordningen och visar det rådande systemets svagheter (ex.vis Tupamaros’ aktioner). (*Rood*, 30 mars 1972.)

Maoisternas kidnappning av Nogrette i Paris var felaktig, enligt *Rood*.

Det hör fortfarande till undantagen att en arbetare skjuts ned i Renault, även om detta är den väg de franska arbetsköparna tänker följa i framtiden. Massan av franska arbetare inser inte detta. De har fortfarande illusioner. Så länge massan av arbetare hyser dessa illusioner, kan terroristiska handlingar bara vidga klyftan mellan revolutionärerna och massorna... I Argentina har aktionen som genomfördes av våra kamrater i Revolutionära Folkarmén hittills haft ett annat resultat. (Ibid.)

För kamraterna i *Roods* redaktion är individuell terror riktig, om regeringen är repressiv och aktionen är populär. Detta skulle göra de ryska terroristernas flesta aktioner ”riktiga”. Varför bekämpades de då så kraftfullt av alla dåtida marxister? Kamraterna i *Roods* redaktion borde fundera på detta. I alla fall skrev de riktigt och ärligt, när de betecknade PRT(Combatiente):s aktioner som terroristiska.

I överensstämmelse med schemat för revolutionärt krig ser kamraterna i PRT(Combatiente) kidnappningen av Sallustro som lika betydelsefull som massornas uppror i Mendoza. ”Folkkrigets utveckling fann sitt högsta uttryck i kidnappningen av Oberdan Sallustro och massornas framgångsrika kamp i Mendoza. Båda handlingarna tilldelade monopolens diktatur ett hårt slag och bevisade dess skörhet, som tvingar den att varje gång tillgripa ökat brutalt och grymt förtryck, dess enda svar på folkets rättvisa krav.” (*Combatiente*, nr 68, april 1972.)

Kidnappningen av Sylvester gav ERP en viss popularitet – åtminstone tillfälligt – eftersom de härskande kretsarna accepterade lösenkraven. Två månader senare återinförde emellertid direktionen för köttförpackningsfabriken Swift samma förhållanden, som hade utgjort motiv för kidnappningen. Hur lite kidnappningen förändrade massornas medvetenhet framgår av det faktum att de efter att ha applåderat distributionen av mat och kläder röstade på de reaktionära fackbyråkraterna.

PRT(La Verdad) stod i spetsen för en opposition inom fabriken. PRT(Combatiente) befann sig i en något genant situation. Vilken inställning skulle de ta till fackföreningsvalen, efter att ha ordnat upp förhållandena på fabriken med sina egna metoder, men utan att ha någon bas

bland arbetarna där? Lyckligtvis fattade kamraterna i PRT(Combatiente) rätt beslut: de uppmanade öppet arbetarna att rösta på den av PRT(La Verdad) ledda oppositionen. Det är då enda gången de har gjort något sådant.

Den allmänna opinionen var inte fördömande mot ERP i Sallustroaffären. Men den kunde knappast kallas entusiastisk. När åskådarna följde händelserna på TV eller i pressen, visade de inte mycket sympati för Sallustro, även om hans eventuella avrättning väckte vissa känslor till liv. Skulden för hans öde föll i stort sett på Lanusse, eftersom denne förhindrade förhandlingar mellan bolagets företrädare och ERP. Men åskådarna kände sig knappast personligt engagerade. Kidnappningen tycktes inte beröra deras egen situation och problem.

Regeringen utnyttjade kidnappningen och avrättningen för sina egna reaktionära syften, dvs. som en ursäkt för nya repressiva åtgärder, som resulterade i stora och bittra förluster bland PRT(Combatiente):å kadrer. En annan konsekvens var den ytterligare isoleringen av kamraterna i PRT(Combatiente), just när möjligheterna till legal verksamhet måste undersökas.

20. Castro om "avrättningen" av en hatad borgerlig individ

Det är värt att lägga märke till att den kubanska revolutionens ledare åtminstone hittills haft en från PRT(Combatiente) märkbart skild inställning till kidnappningar och mord. I ett långt tal, hållet i Havanna den 13 mars 1967, förklarade Fidel Castro den kubanska inställningen till denna fråga. Anledningen var: kidnappningen och mordet på en tidigare venezuelansk regeringstjänsteman, dr. Julio Iribarren Borges, av Associated Press beskriven som "kanske den mest hatade mannen i dagens Venezuela." Omständigheterna var som följer:

Den 1 mars 1967 tvingade tre gerillakämpar in Iribarren i en bil, som sedan körde iväg i full fart. Den 3 mars rapporterade Caracaspolisen, att man hade funnit hans kropp. Han hade tre kulhål i ryggen. Polisen sade också att de hade hittat flygblad undertecknade av Fuerzas Armadas de Liberación Nacional bredvid hans kropp.

FALN:s ledare, Comandante Elias Manuitt Camero, som då befann sig i Havanna, lämnade ett pressmeddelande den 4 mars, där han sade att "avrättningen" hade genomförts av hans organisation som en tillämpning av "revolutionär rättvisa".

"Varje gång den revolutionära rättvisan tillämpas", fortsatte Manuitt, "finner den tyranniska regeringens mördare ingen brist på gensvar för sin verklagan bland sina anhängare eller ens bland de som säger sig vara neutrala eller tillhöra oppositionen. Men folket stöder och hyllar alla dessa aktioner."

Manuitt talade inte om vad som visade att folket hade hyllat och stött mordet på Iribarren. Om det var en "väl underbyggd gissning" så bekräftades den inte av någon betydande ökning av rekryteringen till FALN!

Vi kommer att fortsätta utkämpa ett krig på liv och död mot vårt folks fiender", lovade han, "vare sig de är direkt eller indirekt delaktiga i den situation Venezuela befinner sig i.

Han avslutade med att slå fast hur existensen av ett "väpnat avantgarde" hade räddat Venezuelas folk ur en "hopplös" situation:

Ingen av Leonis repressiva åtgärder, det nya upphävandet av konstitutionella garantier, arresteringarna, tortyren och morderna på revolutionärer; kommer att hjälpa honom. Venezuelas folk är inte längre hjälplöst; de har ett väpnat avantgarde, som är konsekvent och beslutsamt och alltid kommer att skydda dem, hämnas deras döda och leda dem till den slutliga segern, vilken inte är något annat än deras slutliga och fullständiga oberoende.

Leoni-regeringen utnyttjade mordet på Iribarren för att öka förtrycket. Konstitutionella garantier upphävdes igen, fyrtioåtta timmar efter att de hade återupprättats.

Venezuelas kommunistparti drog fördel av händelsen på sitt egna förrädiska sätt. Under förevändning att karaktären av aktioner som kidnappningen och mordet på Iribarren, bröt Venezuelas kommunistparti på ett avgörande sätt med sitt tidigare samröre med gerillakriget, och vände tillbaka till sin ”fredliga samexistens”-linje och till sitt engagemang i den parlamentariska politikens nästen.

Leoni-regimen utnyttjade kidnappningen och mordet på Iribarren till att inleda en internationell kampanj mot den kubanska regeringen, med påståenden att dådet hade inspirerats av Havanna.

Castro hade inget val, utan var tvungen att svara. Han lade fram de viktigaste fakta i målet, inklusive Manuitts ovan citerade uttalande, och gick sedan till motangrepp. Detta bestod av ett fördömande av det venezuelanska kommunistpartiets ledares ”höger”-linje och av deras opportunistiska stöd till Leoni-regimen samt en bitande analys av den mot Kuba igångsatta hetsjakten.

Castro försvarade den venezuelanska gerillan i klara ordalag; men han gjorde också något annat – han kritiserade den öppet. Denna del av hans tal är i högsta grad tillämplig på den fråga vi diskuterar. Den fullständiga texten till Castros tal återfinns i *Intercontinental Press*; de särskilt intressanta avsnitten lyder som följer:

Vilken inställning måste vi revolutionärer ha till en revolutionär handling? Vi kan vara oense med en konkret metod, med en konkret handling; det är möjligt att inte hålla med om metoden att likvidera denna f.d. regeringstjänsteman. Som jag sagt, så vet vi inte något om honom – om han var hatad, som AP säger, eller inte; om han var ansvarig för åtgärderna mot revolutionärerna eller inte.

Vår åsikt är den att revolutionärer måste undvika metoder som ger fienden ammunition: att döda en kidnappad man. Vi gjorde aldrig något sådant, hur stor vår förbittring över fiendens grymhet än var. Och strid visste vi hur man skulle behandla fångarna med mildhet.

Revolutionärer måste undvika metoder som liknar förtryckarpolisens. Vi känner inte till omständigheterna kring detta dödsfall, vi vet inte vem, som bär ansvaret; vi vet inte ens om det var en olyckshändelse eller inte, om det verkligen av en handling av revolutionärer eller inte. Vår uppriktiga mening – och det är varje revolutionärs rätt att säga sin uppriktiga mening – är att vi anser, att det var ett misstag, om det var revolutionärerna. Det var ett misstag att använda en sådan metod som fienden kan utnyttja till fulla inför allmänna opinionen, som kan påminna folket om fiendens metoder.

Hela världen känner till Revolutionens uppförande, vet att vi har revolutionära lagar, och hårda sådana. Vi har aldrig misshandlat en fånge. Vi har stiftat stränga lagar, och våra revolutionära domstolar dömer folk som begår allvarliga brott mot Revolutionen och nationen till döden, men inte någon gång har en man hittats död på en väg, i ett dike eller i en park.

Revolutionen handlar inom givna revolutionära ramar och respekterar dessa. Till och med när vi handskas med folk som begått fruktansvärda brott, har vi alltid följt rätt procedur. Detta är vårt kriterium.

”Det är fullständigt legitimt för en revolutionär att inte hålla med om en handling, en metod, en konkret aspekt. Vad som är omoraliskt, vad som inte är revolutionärt, är att utnyttja en viss handling för att ansluta sig till reaktionärernas och imperialisternas kör och fördöma revolutionärerna. (Applåder) Om revolutionärerna bär ansvaret för denna handling, kan vi säga vår mening, men vi kan inte ansluta oss till de härskande bödlarnas hysteriska kör i Venezuela för att fördöma revolutionärerna. (”De som inte är revolutionära kämpar kan inte kallas kommunister”, *Intercontinental Press*, 31 mars 1967, s.346-47)

Låt oss sammanfatta Castros inställning: Revolutionärer måste undvika metoder som kan ge fienden ammunition eller som liknar förtryckarpolisens. De kubanska ledarna gjorde aldrig något sådant, hur förbittrade de än var över fiendens grymheter. Under den kubanska revolutionen ”har inte någon gång en man hittats död på en väg, i ett dike eller i en park”.

Revolutionen har sina egna former för rättvisa, vilka måste respekteras och iakttas, men det är inte samma former som fiendens.

Det är fullständigt legitimt för revolutionärer att öppet kritisera en felaktig aktion eller metod, som skadar revolutionens sak. Vad som är otillåtligt är att ”ansluta sig till reaktionärernas och imperialisternas hysteriska kör och fördöma revolutionärerna”.

Castro fördjupar inte sina synpunkter och förbinder dem inte heller med den revolutionära marxistiska rörelsens sedan länge antagna ståndpunkter i denna fråga. Han erbjuder endast några egna observationer. Men, enligt vår åsikt väger dessa observationer som hämtats från den kubanska erfarenheten tungt och bör inte förkastas av vår rörelse, särskilt inte av de som hämtar så mycket av sina synpunkter på väpnad kamp från Fidel Castro och Che Guevara.

21. Majoritetens försvar av linjen

Om tvivel angående visheten i deras linje någonsin har dykt upp i huvudet på kamraterna i PRT(Combatiente), så har de inte givit uttryck åt dem. Och majoritetens roll har knappast varit ägnad att uppmuntra till andra tankar. 9:e Världskongressens beslut kunde faktiskt bara tjäna till att undanröja tvivel och till att sänka deras fötter djupare i den guevaristiska myllan. Majoritetskamraternas senare bidrag har varit av samma karaktär.

Resolutionen om Latinamerika bekräftade PRT(Combatiente):s inställning:

I en förrevolutionär kris av det slag som Latinamerika nu genomgår i kontinental skala, kan gerillan faktiskt stimulera en revolutionär dynamik, även om försöket i början tycks komma utifrån eller vara ensidigt (detta var fallet med Ches bolivianska gerilla). (Resolution om Latinamerika”, *Fjärde Internationalen* 2, s.37)

Denna felaktiga uppfattning – som Che Guevara bör krediteras för – ledde kamrat Maitan till att i sitt senaste bidrag till diskussionen om Latinamerika, daterat den 23 juni 1971, anse att sättet på vilket kidnappningen av Sylvester utfördes visade att PRT(Combatiente) ”förenade sig” med massorna. Kamrat Maitan skrev.

Beträffande kidnappningen av fabriksägaren och konsuln Sylvester, finns det en avslöjande detalj om kamraterna sätt att arbeta: bandet, på vilket de hade spelat in sina anklagelser mot utsugaren och hans uttalanden till sitt försvar, överlämnades till pressen. Detta material användes av pressen. De som arbetar på detta sätt är uppenbarligen först och främst angelägna om att skapa gynnsamt gensvar från befolkningens breda skikt. Dessutom visar operationen i Rosario, och den ännu mer talande på Fiat i Córdoba under arbetarnas kamp där, att våra kamrater försöker förena sig med massrörelserna och integrera sina aktioner i dessa rörelsers dynamik. (”Let’s Keep to the Issues, Let’s Avoid Diversiones!” /Låt oss hålla oss till frågan och undvika skenanfall! /, *Discussion on Latin America*, s.174)

En viktig artikel i *La Gauche* av den 21 april 1972 som godkändes av redaktören, kamrat Mandel, uttalade också sitt stöd för denna felaktiga syn på väpnad kamp. Artikel, vars syfte är att rättfärdiga PRT(Combatiente):s kurs, ger en felaktig bild av den argentinska verkligheten:

När motståndaren systematiskt skjuter på varje massdemonstration som uppvisar minsta radikalism; när han våldsamt undertrycker varje strejk och varje fackförening som går utöver reformistiska mål, då är de militanta arbetarnas konkreta val i verkligheten reducerat till tre möjligheter: antingen att frivilligt hålla tillbaka rörelsen för att undvika en blodig sammanstötning med förtryckarstyrkorna, eller att betrakta en sammanstötning mellan obehäpnade massor och till

tänderna beväpnade förtryckarstyrkor som oundviklig, eller att utan uppskov börja förbereda och organisera massornas beväpning.

Med avseende på Mendozazon förklarade artikeln: ”... arbetarna fick tomhänta konfrontera bandet av folkets mördare, som hänsynslöst besköt arbetarmassan och deras hem och dödade dussintals människor. Men hur skulle man på ort och ställe improvisera beväpningen, organisationen och självförsvarsgruppernas taktik?”

Den talande beskrivningen är faktiskt missvisande, för den tydde på att styrkeförhållandet hade nått en punkt, där den härskande klassen kände att den kunde iscensätta massakrer på massorna, när dessa befann sig i rörelse, utan att framkalla en nationell kris. Som vi redan här påpekat, var detta inte fallet i Argentina. Den påstådda massakern på ”dussintals människor” ägde faktiskt inte rum under Mendozazon. Försvaret av PRT(Combatiente):s kurs var alltför talande.

Kamraterna i PRT(Combatiente) kom mycket närmare sanningen. I stället för att måla upp situationen i Argentina som halvfascistisk, medgav de i en ledare på första sidan, skriven samtidigt som artikeln i *La Gauche*, att legala öppningar hade uppkommit och att borgarklassen strävade efter en parlamentarisk borgerlig regim.

Förhållandet mellan massrörelsen, arméns meniga och den härskande klassen tecknades felaktigt i artikeln i *La Gauche*. Massorna strömmade ut på gatorna just därför att de kände att den härskande klassen tvekade inför en avgörande drabbning. Massorna kände också tveksamheten hos soldaterna, som inte gärna ville använda sina vapen mot sitt eget folk.

En omfattande kamp pågår i Argentina. Kampen inbegriper lojaliteten hos arméns meniga, arbetarnas medvetenhetsnivå och små bourgeoisins ställningstagande. Lanusse gör sitt yttersta för att förmå den härskande klassen att sluta leden och hjälpa till att vända bort massorna från den revolutionära vägen. Perón utnyttjas ännu en gång vid sjuttiosjuårs ålder. Förtrycket är omsorgsfullt *beräknat*, ett faktum står i bjärt kontrast till den i *La Gauche*-artikeln uppmålade bilden.

Vad gäller de tre alternativen – att demobilisera massorna, att leda dem till en massaker eller att börja beväpna dem – så saknar de i artikeln antydda svaren inte intresse.

De två första alternativen förkastas:

Det återstår den sista varianten, vilket är den som föreslås och tillämpas av våra argentinska kamrater. Revolutionärerna bygger upp autonoma och underjordiska väpnade förband, som inplanteras i massrörelsen i takt med att den mognar och uppnår en allt högre nivå, i syfte att stimulera uppkomsten av allt bredare väpnade förband, som den kan smälta samman.

Hänvisningen till våra argentinska kamrater gäller naturligtvis inte det trotskistiska PRT(La Verdad) utan det castristiska PRT (Combatiente). Det är de senare som omsätter den av 9:e Världskongressen antagna ”vändningen” i praktiken. Man börjar med ”autonoma och underjordiska väpnade förband” och dessa växer, för att säga som *Estrella Roja*, ”från små till stora”. När de är stora, inplanteras de i massrörelsen. På vilket sätt? Det får vi inte veta. Det är förståeligt. Motsättningen mellan autonoma, underjordiska förband och massrörelsens organisationer har ännu inte lösts, vare sig av PRT(Combatiente) eller av *La Gauches* redaktör.

Vi tvingas falla tillbaka på en enklare fråga. Hur kommer de i början små förbanden att bli allt bredare? Artikeln i *La Gauche* beskriver åskådligt hur önskvärt det vore att få dem att växa på detta sätt:

Vid tiden för upproret i Mendoza – då våra kamrater ännu inte var inplanterade – skulle närvaron av sådana väpnade förband ha tjänstgjort som en organiserande pol för de mest avancerade

elementen bland arbetarna. Varje kämpande cell, redan tidigare tränad och beväpnad, skulle organisera en större grupp arbetare.

Men på vilket sätt blir man inplanterad? Och hur blir förbanden bredare och bredare? Hur? Man ger inget svar.

Ju mer man studerar artikeln i *La Gauche*, desto underligare verkar den. Betrakta frasen: ”närvaron av sådana väpnade förband” i Mendoza. Vad menas med närvaro? Skulle de underjordiska, autonoma grupperna komma upp ur underjorden och utkämpa en regelrätt strid mot regeringstrupperna? Skulle de ge sig in i skärmytslingar? Gillra ett bakhåll för några soldater? När är en av dessa varianter den riktiga? Är det alltid riktigt att pröva en av dem i alla massdemonstrationer i Argentina? Vem avgör det? Bör det göras ensidigt av en organisation som PRT(Combatiente), som inte leder massrörelsen? Som faktiskt ännu inte har kommit på hur man skall förena sig med massorna.

Lenin tänkte antagligen på strategier som *La Gauches* redaktör, när han skrev en liten artikel ”Om demonstrationer”, som slutar med vad man skulle kunna kalla en sensmoral:

Just därför att ett steg som övergången till väpnad gatukamp är ett ’svårt’ steg och eftersom det är ’oundvikligt förr eller senare’, kan det och bör det endast tagas av en stark revolutionär organisation, som *direkt* leder rörelsen. (*Collected Works*, vol. 6, s.262. Kursiveringar i originalet.)

Lenin betonar den verkliga förmågan att leda demonstrationer, att ja fältherrar, att dra med åskådarna i aktionerna, ett riktigt sätt att närma sig trupperna och en stark revolutionär organisation som förutsättningar för att ge sig in i väpnad kamp. Artikeln i *La Gauche* föreslår bara en förutsättning närvaron av underjordiska väpnade förband, som kan organisera större förband.

Medan artikeln klargör ”vår överensstämmelse med PRT:s allmänna inriktning att utveckla den väpnade kampen”, lämnar den ironiskt nog tvivel kvar om huruvida inriktningen verkligen har gjort några större framsteg vad gäller huvudproblemets lösning. Den uttrycker ”förhoppningen att våra kamrater kommer att finna metoderna för att på det intimaste sätt förena denna kamp med masskampens utveckling...”

22. Våra argentinska martyrer

Vi har redan studerat hur gerilla-inriktningen ökar svårigheterna att värva anhängare och rekrytera medlemmar. Den lätthet med vilken en gerillagrupp kan använda sina styrkor – en av de största fördelarna med detta slags aktivitet – motverkas av dess inneboende oförmåga att snabbt utnyttja öppningar, där en snabb rekrytering är möjlig.

Vi bör dessutom ålägga märke till att en organisation, som koncentrerar sig på att förbereda och ge sig in i gerillakrigföring, upplever en avsevärd omsättning av medlemmar. Förutom kraven på rent fysisk uthållighet är detta slags aktivitet, med den åtföljande extrema anspänningen, svår att vidmakthålla över en längre period. Visserligen tycker vissa personer att det är en tilltalande atmosfär och attraheras av en organisation som erbjuder mer spänning och större risker. Men även de slits ut ganska snabbt. Allt detta medför en långsam tillväxttakt.

I Argentina är detta uppenbart i PRT(Combatiente):s och PRT(La Verdad):s olika tillväxttakt. Vid tiden för 9:e Världskongressen 1969 var de ungefär lika stora. PRT(Combatiente) kunde till och med göra troligt att de var i majoritet, på grund av röstförskjutningar till deras fördel i Centralkommittén för den då gemensamma organisationen. Sedan 1969 har PRT(Combatiente) lyckats lägga beslag på rubrikerna i den borgerliga pressen och täckningen i TV och radio. Trots detta är PRT(La Verdad) nu utan tvekan den större organisationen, med mycket djupare rötter i massorna och större inflytande i massorganisationerna (att döma av

objektiva kriterier såsom synliga kadrer, upprättandet av vänsterlistor i fackföreningarna och publikationernas storlek, regelbundenhet och omsättning).

PRT(Combatiente) har dessutom genomgått flera dunkla splittringar, som radikalt förändrat ledningens sammansättning. Två tredjedelar av Centralkommittén från tiden för 9:e Världskongressen har lämnat organisationen eller uteslutits. PRT(La Verdad) har däremot uppvisat en stabil ledning, stärkt den genom att dra in nya yngre kadrer och visat sin dragningskraft på andra vänsterströmningar genom sitt samgående med Coral-flygeln i Partido Socialista Argentino* på en principiell grundval.

Vad gäller förmågan att samla det ”minsta antal kadrer som krävs för en nivå av varje slags politisk aktivitet – och detta är ett mycket viktigt om inte avgörande kriterium – har PRT(Combatiente) släpat långt efter PRT(La Verdad).

En av de värsta katastrofer som drabbat PRT(Combatiente) har varit förlusterna av viktiga kadrer genom militärdiktaturens slaktare. Detta är en av de smärtsammaste sidorna i den argentinska erfarenheten. Det har smärtat hela den världstrotskistiska rörelsen.

Minoriteten har känt dessa förluster ännu bittrare, eftersom den förutsåg att de var oundvikliga. Vi tar inte åt oss äran av att se vad som skulle hända. Det har redan skett med en rad gerillagrupper i Latinamerika, inklusive en styrka ledd av gerillakrigets mästare Che Guevara och stödd av en statsmakt. Minoriteten ansåg inte att vår rörelse hade behov av att konkurrera med dessa grupper att utöka den långa listan av martyrer.

Det är inte svårt att hålla begravningsstal eller skriva vältaligt om självupppoffringen, hjältemodet och hängivenheten till socialismens sak, som motiverade de unga män och kvinnor som massakrerades i Trelew eller i militärdiktaturens andra fängelsehålor, eller de som sköts ned i blomman av sin ungdom i en fåfäng räd. Sådant finner populärt gensvar inom den yttersta vänstern, inklusive sektorer som varken är förmögna till djärv handling eller till tålmodiga och ihållande ansträngningar i klasskampens dagliga knog. Det är mindre populärt att avgränsa sig politiskt från martyrerna och att försöka dra lärdom av deras misstag. Vi följer den senare kursen, medvetna om risken att missförstås för en tid. Och vi tänker göra vårt yttersta för att ändra en inriktning, som leder till så höga och onödiga kostnader i kadrenas liv.

IV. Krisen inom 4:e internationalen

I stället för att retirera, fortsätter majoritetens ledare att fördjupa sin felaktiga kurs. De har upphöjt den av 9:e Världskongressen antagna gerilla-inriktningen till en sannskyldig princip. Som vi sett har majoritetsledarna haft overseende med och t.o.m. hyllat de äventyrligheter som begåtts i Latinamerika i denna ”vändnings” namn. De har tigit om de allvarligaste brott mot trotskismens program, tradition och praktik, medan de öppet gett uttryck för solidaritet med de inblandade på ett sätt som uppmuntrar liknande kränkningar på andra håll i den världstrotskistiska rörelsen.

Det är visserligen sant att de gjort en del korrigeringar. Som vi redan visat, har de förskjutit tyngdpunkten från gerillakrig på landsbygden till gerillakrig i städerna. De har i högre grad erkänt möjligheten av ”exceptionella varianter”; massrevolter i städerna, reformistiska regimers maktövertagande och uppkomsten av legala eller halvlegala öppningar, som bör utnyttjas av den revolutionära rörelsen.

* På en nationell kongress den 17 december 1972, efter att detta dokument skrivits, ändrade PSA organisationens namn till Partido Socialista de los Trabajadores (PST/SWP/)

Dessa eftergifter har inte förändrat något väsentligt. Linjen förblir densamma. Vad som verkligen hänt är att gerillainriktningen blivit mera konkret. Linjen *skisserades* bara på 9:e Världskongressen, jämfört med sakernas nuvarande tillstånd. Det var då svårt för många kamrater att se att det gällde något viktigare än en *taktik*.

Hur många delegater på 9:e Världskongressen skulle ha röstat för linjen, om den ärligt och öppet framställdes sådan den visat sig vara i praktiken? Vem skulle t.ex. ha röstat för en ”vändning”, som innebar att man i bästa Robin Hood-stil skulle dela ut varor man stulit från de rika till de fattiga? Att väpnade kommandon skulle ta sig in på fabriker för att hålla ”arbetarmöten” och dela ut flygblad under vapenhot? Om små väpnade grupper skulle, utmana statens armé utan att ha byggt ett revolutionärt parti, utan en tillstymmelse till förberedande arbete inom armén och i fullständig isolering från massorna? Att man skulle kidnappa borgerliga individer, hålla kvar dem för lösensummor och avrätta dem? Att man skulle sätta de bästa kadrernas liv på spel i desperata chansningar mot svåra odds? Att man skulle genomföra ultravänsteristiska aktioner, som dömde de inblandade sektionerna till undergång?

Om man hade talat om allt detta, så att det var klart att det var nödvändiga och oundvikliga beståndsdelar i gerillalinjens, då tror vi att mycket få skulle ha röstat för den. Kamraterna förvirrades av påståendena att denna kurs skulle medföra ett snabbt ”genombrott”, om den tillämpades i ett omsorgsfullt utvalt land som Bolivia.

Man kan inte låta bli att undra. Hade majoritetens ledare en klar uppfattning om hur deras inriktning skulle fungera i praktiken? Avstod de från att redogöra för denna, i syfte att inte ge delegaterna ett ofördelaktigt intryck? Eller handlade de helt enkelt empiriskt och litade på turen? Det är svårt att avgöra. Kanske var kamrat Maitan, inriktningens huvudsakliga arkitekt, inte fullständigt naiv. Som vi anmärkte tidigare, förtydligade han sig ett år senare: ”Det strategiska perspektiv de argentinska kamraterna följer är det som fastslogs av 4:e Internationalens 9:e Världskongress – bearbetat och preciserat av PRT:s två senaste kongresser...” Och han nämnde gillande de äventyrliga bankrånen, som han ansåg var i ”den gamla bolsjevikiska traditionen”, och den romantiska varudistributionen som gjorde ”mycket djupt intryck på den borgerliga dags- och veckopressen”.

Majoritetens framhårdande på sin felaktiga linje har visat sig mycket kostsamt för 4:e Internationalen. Den värsta aspekten är kanske den politiska urartning som börjat.

1. Gevär i stället för politik

Gerillakrigets teori är inte särskilt konstig. Om vi lämnar åt sidan de detaljer som fyller de flesta gerillahandböckerna, så återstår vapnets företrädare. Det som räknas är geväret, så snart en minimal (mycket liten) grupp samlats ihop. Politik står lågt i kurs – och teori naturligtvis ännu lägre.

Det förakt kubanerna visade, och fortfarande visar, den ryska revolutionens teori och viktiga lärdomar är allmänt känt.

Skälet för att sätta geväret högre än mänskligt förnuft är enkelt. Det fungerade ju. Och vem som helst kan berätta om Kina och Kuba. Gerillakrigets teori upphöjde dessa undantag till norm, och förvandlade den av Marx, Engels, Lenin och Trotskij utarbetade och praktiserade normen till undantag. Enligt detta sätt att resonera, måste de ryska revolutionerna 1905 och 1917 också betraktas som undantag.

Vad som hände på 9:e Världskongressen var att denna dödsbringande teori trängde in i majoritetsledningens tänkande. Dess främsta källa var den castristiska rörelsen, i synnerhet

Guevara. Att den accepterades var en del av anpassningen till ultravänsterismen, som ägde rum av olika skäl, analyserade i tidigare diskussionsinlägg.

Vi har sett hur gerillainriktningen fungerade i praktiken i Bolivia och Argentina. Här behöver vi bara betona, hur kunskap om gerillateorin kan förklara sådana mysterier som att POR(González) gick samman med de reformistiska och borgerliga förrädarna i FRA. De bolivianska kamraterna satte geväret högre än politiken.

I PRT(Combatiente):s fall har vi ett slående exempel på hur denna primitiva teori leder till avståndstagande från trotskismen. Betrakta den logiska sekvensen:

1. Trotskij var en revolutionär, men bara en bland andra, som Mao, general Giap, Kim Il Sung, Ho Chi Minh och framför allt Comandante Guevara, från vilken PRT:s ledare har fått sina idéer.
2. Man måste erkänna att 4:e Internationalen har revolutionära syften, men den innehåller ”kontrarevolutionära äventyrare”. Med andra ord är den allvarligt besmittad.
3. Det är tveksamt om 4:e Internationalen kan räddas åt revolutionen, men det är värt ett försök.
4. Andra partier, som de albanska, kinesiska, och nordkoreanska kommunistpartierna, är också revolutionära. (Om också de är smittade av kontrarevolutionära äventyrare nämns inte.)
5. Man måste bygga en ny International som skall omfatta alla dessa partier. (Tyngdpunkten förskjuts i deras riktning. När allt kommer omkring innehar de statsmakten.)
6. Det kubanska kommunistpartiet hyllas. PRT(Combatiente) satsar redan på dess ledning, även om de fortfarande behåller formella förbindelser med 4:e Internationalen.
7. Det kan vara möjligt att upprätta broderliga förbindelser med andra arbetarstater förutom Kuba. (Dvs. utan politiska revolutioner i dessa länder; förbindelserna skulle alltså vara med stalinismen.)
8. Kremls invasion av Tjeckoslovakien skedde, när allt kommer omkring, i socialismens intresse.

Denna sekvens tyder inte på fullständig förvirring, även om förvirring inte saknas. Den är ett klart tecken på rörelsens riktning – bort från trotskismen och fram mot teorin om en revolution i två stadier och mot stalinismen, med politisk uppläsning som det troliga slutresultatet. Den enda punkten i denna förvittring av principer är övertygelsen att geväret går före politiken; och detta är naturligtvis den huvudsakliga källan till den teoretiska förvittringen. I förbigående kan vi nämna, att detta är förklaringen till att PRT(Combatiente) har så lätt att upprätta och bevara broderliga förbindelser med de mest skilda politiska grupperingar både i och utanför Argentina, alltifrån 4:e Internationalen till det kubanska kommunistpartiet och med erbjudanden till Kim Il Sung och Enver Hoxha. PRT(Combatiente):s ledare har helt enkelt principen att inte låta politiska principer blanda sig i det fortsatta gerillakriget.

Vad gäller de politiska meningsskillnaderna inom ERP:s och PRT (Combatiente):s ledning, så vet vi inte mycket om dem. Förenade Sekretariatets majoritet har inte gett den världstrotskistiska rörelsen någon redogörelse för vad som hände de två tredjedelarna av Centralkommittén, som utslöts eller gick ur efter 9:e Världskongressen. Det vi känner till tyder på att en mer eller mindre ständig förskjutning har ägt rum. Tonvikten läggs alltmer på planeringen och genomförandet av gerillaaktioner och allt mindre på att starta och genomföra politiska kampanjer. De med den största politiska förmågan ersätts av dem som är bäst på att hantera ett gevär.

2. Det fördjupade engagemanget

Det är en "underdrift" att säga, att majoritetens ledare inte gjort motstånd mot denna utveckling. De har i verkligheten böjt sig för den och därmed underlättat dess spridning inom 4:e Internationalen. Genom att hylla den "trotskistiska" gerillan i Bolivia och Argentina har de gjort sig skyldiga till en underskattning av vikten att bevara den trotskistiska traditionen, som sätter högsta prioritet på politiska principer.

Ett bra exempel utgörs av det talande försvaret av ERP-PRT i La Gauche av den 21 april 1972, angående avrättningen av Oberdan Sallustro och general Sánchez. Denna tvåsidiga artikel, "Klasskamp och väpnad kamp i Argentina", slutar med ett bekräftande av ERP-PRT:s riktiga kurs, oavsett de eventuella tillfälliga felen. Den slog fast att 4:e Internationalen står inför två uppgifter. Den ena var att bekräfta sin fullständiga solidaritet med de angripna kamraterna.

Den andra var "att uttrycka vår överensstämmelse med PRT:s allmänna inriktning att utveckla den väpnade kampen, under förhoppningen att våra kamrater kommer att finna metoderna för att på det intimaste sätt förena denna kamp med masskampens utveckling, med en allt bredare, organiserad bas bland massorna, med en klar politisk inriktning mot den socialistiska och proletära revolutionen i motsättning till varje uppfattning om en revolution i stadier."

Artikeln, vars författare inte nämndes men som säkert var godkänd av redaktören för *La Gauche*, kamrat Mandel, fortsatte med att dra svepande slutsatser om gerillakrigsstrategins effektivitet och omfattande tillämpa barhet:

Lärdomarna vi kan dra av händelserna i Argentina är dessutom i detta avseende av världsomfattande betydelse. Frestelsen att ta till en fascistisk regim eller Militärdiktatur återkommer ständigt för bourgeoisin, så snart klasskampen skärps på något håll i världen.

De besuttna klasserna måste tvingas inse att det unga avantgardet över hela världen, efter erfarenheten av nazismens barbariska grymheter, aldrig mer kommer att tillåta den skändligaste formen av inbördeskrig: den där det ena lägret är beväpnat till tänderna och hänsynslöst mördar, torterar och förtrycket, medan det andra lägret är fysiskt, psykologiskt och politiskt avväpnat och passivt underkastar sig offrets roll. Exempel från Argentina visar att detta avantgarde redan är tillräckligt starkt och beslutsamt, för att en sådan vanära inte skall upprepas.

Vi gör ett uppehåll och funderar på följderna av detta påstående. Gerillakrig kan stoppa fascismen? Men kursen som Trotskij förespråkade för kampen mot Hitlers framgångar? Varför förespråkade han inte gerillakrig i PRT(Combatiente):s eller Tupamaros' stil? Missade han trots allt nyckeln till den tyska situationen i början av 30-talet?

Och fascismen i Italien? Lenin, som majoritetskamraterna gång efter annan nämner som gerillakrigets ursprunglige förespråkare, levde fortfarande. Varför föreslog Lenin inte gerillakrig som ett bergsäkert sätt att hejda Mussolini? Lenin hade kanske blivit senil eller reformist?

Även om dessa frågor är intressanta, måste vi vänta med diskussionen. Just nu vill vi betona något av mycket större omedelbar betydelse.

Vad innebär denna påstådda lärdom av "världsomfattande betydelse" för de unga kamraterna i vår rörelse inte bara i Argentina utan i hela världen, inklusive Europa?

Svaret är att de helt logiskt börjar tro att väpnade aktioner av autonom och underjordisk typ, liknande dem som genomförs i Argentina, kan tillämpas i andra delar av världen. I Europa är det t.ex. helt uppenbart att Grekland, Portugal och Spanien har diktatoriska regimer, som är värre än den i Argentina. Bourgeoisin är dessutom fullt förmögen att upprätta liknande

regimer i ganska avancerade länder, vilket framgår av den nuvarande utvecklingen mot upprättandet av ”starka” stater.

Det borde knappast vara nödvändigt att här bevisa att denna fullständigt logiska tankegång, som stammar från den av 9:e Världskongressen antagna ”vändningen”, har vunnit insteg i delar av 4:e Internationalen. Den har påverkat inställningen till många frågor, som vi inte tänker diskutera här.

Låt oss emellertid notera det kriterium som kamraterna i Ronds redaktion öppet gav uttryck åt, nämligen att individuell terror under en diktatorisk regim är en riktig taktik, om den är populär och om de som sysslar med den har masstöd.

Låt oss notera den och det gillande vissa europeiska ledare i 4:e Internationalen visade inför de terroristiska aktionerna i Québec. ”Jag tror”, sade Tariq Ali på TV, när han tillfrågades om sin inställning till den terroristiska kidnappningen i Québec, ”att individuell terror är rättfärdigad, när man har en massrörelse; när man har masstöd inom ett visst samhälle, då är det rättfärdigat.” (”Till försvar för den leninistiska strategin för partibygget”, *Discussion on Latin America*, s.123)

Samma resonemang är uppenbart i den okritiska synen på utnyttjandet av terroristiska metoder på Irland, särskilt vad gäller Provisionals, den Irländska Republikanska Arméns mer extrema och mindre politiska flygel. Denna okritiska syn avspeglar en bristande förståelse av den marxistiska synen på väpnad kamp och kan spåras direkt tillbaka till vändningen på 9:e Världskongressen och till ett överförande av gerillainriktningen från Latinamerika till Europa.

3. Värre och värre

Artikeln i *La Gauche* stödde denna tendens hos vissa kamrater i Europa, även om detta kanske inte var redaktörens syfte. Kamrat Mandel ville kanske öppna *La Gauches* spalter för ett så vältaligt försvar som möjligt av kamraterna i ERP-PRT(Combatiente), som angreps så häftigt på grund av att de gjort ett allvarligt misstag (även om denna aktion inte var felaktigare än hela deras linje).

Samtidigt försvarade artikeln majoritetens linje, såsom denna hade utvecklats i praktiken. I stället för att hjälpa till att korrigera ett fel de argentinska kamraterna hade gjort, ursäktade *La Gauches* redaktör felet. I stället för att hjälpa till att korrigera den av 9:e Världskongressen antagna felaktiga kursen, bidrog han till att befästa den ännu kraftigare genom att rättfärdiga den på en världsomfattande nivå. Slutligen: i stället för att börja korrigera sig själv, fördjupade han sitt eget misstag genom att få andra att dela det.

Kamrat Maitan var den främste teoretikern bakom den av 9:e Världskongressen antagna ”vändningen”. Han försökte öppna trotskismen för gerillakrigets teori och praktik. Härtill måste man finna historiska prejudikat och auktoritativt stöd i Engels’, Lenins och Trotskijs verk, ett företag där han fann duglig hjälp i kamraterna Germain och Knoeller. Ett tag föreföll det som om kamrat Maitan kunde tänkas omvärdera sin inställning till ”vändningens” resultat i Bolivia och Argentina. En ändrad inställning från kamrat Maitans sida skulle ha varit en mycket gynnsam utveckling, eftersom det i hög grad skulle bidragit till att reparera skadan. Det förefaller nu som om han fattat ett annat beslut, även om han tycks tveka inför att tillämpa 9:e Världskongressens vändning i Italien, trots rekommendationerna från *La Gauches* redaktör om gerillakrigets användbarhet i kampen mot fascismens pånyttfödelse.

Även kamrat Pierre Frank har, kanske omedvetet, bidragit till skapandet av en gynnsam atmosfär för gerillainriktningens utvidgning till områden långt utanför Latinamerika. Han är naturligtvis en stor anhängare av den på 9:e Världskongressen antagna ”vändningen”. Han är också en stor anhängare av PRT(Combatiente). I sitt brev av den 26 juli 1971 till SWP:s

konvent bekräftade han sin inställning: ”Vad gäller våra kamrater i den argentinska sektionen – PRT och dess väpnade organisation, FRP – och deras aktioner, så betraktar vi dem inte som ultravänsteristiska. Vi tror att deras politik i stort sett motsvarar klasskampens nuvarande behov i deras land.” (”Brev till konventet från Pierre Frank”, *International Information Bulletin*, nr6, november 1971, s.22)

Kamrat Frank var särskilt bekymrad över att ett öppet avståndstagande från ERP-PRT:s misstag skulle kunna öppna dörren för ”federalism” och på så sätt undergräva den demokratiska centralismens princip. Men genom att angripa uttalanden, som olika sektorer av den världstrotskistiska rörelsen gjort i syfte att avgränsa sig från de terroristiska metoderna, medan de solidariserar sig med ERP-PRT(Combatiente):s kamrater inför den borgerliga fiendens angrepp, har kamrat Frank visat överseende med dessa metoder och hjälpt till att sprida dem i Internationalen.

4. Den ”demokratiska centralismen” släpas in

Kamraterna Alain Krivine och Pierre Frank reste ytterligare en fråga – om minoriteten möjligen bröt mot den demokratiska centralismens regler. I sin artikel ”På nytt och för alltid, frågan om Internationalen” krävde de en ändring av 4:e Internationalens stadgar på nästa världskongress. För att rättfärdiga sitt förslag, nämnde kamraterna Krivine och Frank några exempel, som skulle visa att de nuvarande stadgarna är för vaga. Vi anser inte att stadgarna är perfekta. Men för ögonblicket avstår vi från att ta upp både denna fråga och giltigheten av de nämnda exemplen.

Kamraterna Krivine och Frank förde fram synen på en starkt centraliserad International, med befogenhet att energiskt och kraftfullt ingripa i sektionernas liv. Vi avstår fortfarande från att diskutera huruvida en så starkt centraliserad international är önskvärd eller möjlig i det nuvarande stadiet av vår rörelses utveckling. Vi vill här bara ta upp artikelns viktigaste punkt, som påstod att minoriteten hade brutit mot den demokratiska centralismens regler. Så här säger de två författarna:

Hittills har vi tagit upp argument som förefaller oss farliga. Olyckligtvis måste vi tillägga att sedan den senaste Världskongressen han händelserna i praktiken gått i motsatt riktning mot att stärka Internationalen, särskilt med avseende på Latinamerika. Det fanns en majoritet och en minoritet på världskongressen i denna fråga; det beslöts att vi skulle handla i enlighet med den genom röstade inriktningen, men att diskussionen skulle öppnas på nytt på ett av IEC:s plenum fastslaget datum; detta skedde i slutet av 1970. Kamraterna i USA:s SWP stödde minoritetens synpunkter. Vi måste beklaga att de inte inskränkte sig till att försvara sina synpunkter i diskussionen – vilket uppenbarligen var deras fulla rätt – utan att de också genom ett flertal ingripanden på fältet uppmuntrade dem som delade deras synpunkter att inte bry sig om världskongressens beslut och att gå emot dem som tillämpade den av majoriteten antagna inriktningen. Förhållandena blev allvarligast i Argentina. Ingen hade någonsin bett den ”sympatiserande gruppens” medlemmar att tillämpa den genomröstade linjen, eftersom de inte kunde ha gjort det. De borde åtminstone ha haft en verkligt ”sympatiserande” inställning till dem, som genomförde den och riskerade sina liv varje dag. I Argentina och åtskilliga andra länder i Latinamerika gick SWP:s stöd, både genom den av dem kontrollerade pressen och deras ledande kamraters ingripanden, till de som öppet bekämpade världskongressens fastslagna inriktning. Vi tänker inte uppehålla oss mer vid denna fråga, eftersom det är ett känt faktum och ingen kan förneka det.

Naturligtvis kan vi inte godta ”argumentet” att La Verdad:s ”sympatiserande grupp” hade en riktig politik, en leninistisk syn på partibygget, medan 4:e Internationalens argentinska sektion förutsattes vara en ultravänsteristisk gruppering. Först och främst därför att vi inte delar denna åsikt (men det är en, annan fråga i diskussionen). Sedan därför att en nationell organisation, vilken det än är, inte kan ta på sig uppgiften att på internationell nivå avgöra vem som är och vem som inte är trotskist. Slutligen därför att det i detta fall inte går att förneka att *ingripandet mot den argentinska sektionen*

*i realiteten var ett ingripande mot världskongressens beslut. På nästa världskongress kan vi bekräfta eller ändra den föregående kongressens slut, men den som gör det nu på eget bevåg förkastar helt enkelt den demokratiska centralismen på internationell nivå och ifrågasätter – förutom det ena eller andra valda internationella organets ”rättigheter” – Världskongressens beslut och därigenom de plikter detta beslut ålägger dem; med andra ord är det Internationalens själva existens som ifrågasätts. (”På nytt och för alltid, frågan om Internationalen”, *International Information Bulletin*, nr 5, juli 1971, s. 4. Kursiveringar i originalet.)*

Vi accepterar inte anklagelsen att minoriteten på något sätt bröt mot den demokratiska centralismen genom att föra ut sina åsikter i den världstrotskistiska rörelsen under diskussionsperioden. Och vi förnekar att det var tal om något brott mot den demokratiska centralismen, när vissa sektorer av den världstrotskistiska rörelsen tog avstånd från de terroristiska metoderna i Argentina eller från det öppna godkännandet av sådana metoder, som medlemmar i majoriteten gav uttryck åt. Men vi lämnar diskussionen om dessa anklagelser och förnekanden åt sidan och tänker här bara rikta uppmärksamheten mot något annat:

Vilken roll spelade dessa anklagelser i diskussionen om Latinamerika? Svaret är att de bidrog till att vända bort uppmärksamheten från de verkliga brott mot den demokratiska centralismen, som begicks av PRT(Combatiente) i Argentina.

Dessa brott innefattade ett offentligt ifrågasättande av 4:e Internationalens revolutionära karaktär och en uppmaning till bildandet av en ”ny revolutionär international”. De innefattade att man offentligt betecknade de albanska, kinesiska, kubanska, nordkoreanska och nordvietnamesiska partierna som revolutionära organisationer, som en potentiell grundval för den föreslagna nya internationalen. De innefattade att man öppet stödde till 4:e Internationalen fientligt inställda organisationer mot de officiella sektionerna eller sympatiserande grupperna i vissa länder. De innefattade ett öppet avståndstagande från den politiska revolutionen i Kina och andra staliniserade arbetarstater. De innefattade ett offentligt uttalande att 4:e Internationalens officiella sektion i Argentina accepterade det kubanska kommunistpartiets vägledning. De innefattade att man offentligt ställde Trotskij på samma nivå som Mao Tsetung, Kim Il Sung, Ho Chi Minh, general Giap och Che Guevara. De innefattade ett offentligt påstående att både trotskismen och maoismen utgjorde vidareutvecklingar av leninismen, vilka nådde en högre syntes i castrismen. De innefattade ett offentligt förnekande av att de var trotskister.

Vad har kamraterna Krivine och Frank haft att säga om dessa brott mot den demokratiska centralismen? Inte ett ord. Inte ett enda ord, vare sig offentligt eller internt. De har inte ens informerat 4:e Internationalens medlemmar om att dessa brott ägde rum.

Varför teg kamraterna Krivine och Frank? Eftersom de två majoritetsledarna är de som är mest angelägna om att bevara den demokratiska centralismen och spåra upp möjliga avvikelser, är det svårt att dra någon annan slutsats – de betraktar de av PRT(Combatiente) i Argentina begångna brotten som en utveckling av majoritetens verkliga linje och därför som inte bara legitima utan också som helt inom den demokratiska centralismens ramar.

Antingen detta, eller så utövar de sin egen variant av ”federalismen”.

5. Blindheten inför ”vändningens” logik

Det är svårt att tro, att kamraterna Krivine och Frank var helt medvetna om den riktning i vilken PRT(Combatiente) utvecklades politiskt. Kanske hölls de också i okunnighet av de majoritetskamrater, som hade till uppgift att följa utvecklingen i Argentina. I så fall kan de anklagas för att ha visat blint förtroende, vilket inte är ett gott tecken hos politiska ledare.

Förutom blint förtroende kan de också anklagas för att ha visat en viss oemottaglighet för den av 9:e Världskongressen antagna ”vändningens” logik. Detta framgår av följande avsnitt i Pierre Franks brev till SWP:s konvent 1971:

Kamrat Joes andra argument, dvs. att deras logik, som i dag förespråkade väpnad kamp i Latinamerika, oundvikligen får dem att utvidga den till andra länder, förvånade mig ännu mer än det första. /Det första gällde motsättningen mellan den väpnade kampens gerillastrategi och den leninistiska strategin för partibygget./ Inte för att den väpnade kampens politik inte är relevant för andra länder. Jag skulle tro att t.ex. bengalerna och ceylonerna funderar en del på väpnad kamp. Vad som förvånar mig är, för det första, att Joe återigen ”visar” detta genom citat från ultravänsterister och, för det andra, att han själv hamnar i dessa ultravänsteristers släptåg, genom att ställa frågan om väpnad kamp i länder som USA, Kanada och Storbritannien... För 4:e Internationalen finns det en internationell enhet i den revolutionära kampen över hela världen, men enhet betyder inte alls identitet. 4:e Internationalen vet att vad som är bra för Latinamerika inte nödvändigtvis är bra för USA och tvärtom, att vad som är bra för USA inte nödvändigtvis är bra för England eller Brasilien. Väpnad kamp kan fastslås som en riktig politik för ett land eller en grupp av länder, först efter en konkret analys av situationen i detta land eller dessa länder och den kan inte överföras till andra platser. Jag är verkligen förbluffad över att Joe godtar ett så dogmatiskt argument från ultravänsteristerna... (*International Information Bulletin*, nr 6, november 1971, s.21-22)

Sanningen är att 4:e Internationalen stod inför ultravänsterismens problem redan innan 9:e Världskongressen. Det uppkom med den stora tillströmningen av radikaliserad ungdom i Frankrike 1968, av vilka många var ultravänsterister, och det var därför oundvikligt. En romantisk syn på Che Guevara och hans romantiska äventyr var ett utmärkande drag för denna ultravänsterism. Det var ett prov på 4:e Internationalens ledande förmåga att övervinna denna ultravänsterism och särskilt det okritiska godtagandet av guevarismen. När majoritetsledarna anpassade sig till ultravänsterismen hos en del av den radikaliserade ungdomen och beslöt sig för en gerillainriktning i Latinamerika, stod det klart – åtminstone för några av den världstrotskistiska rörelsens ledare – att sjukdomen var smittsam och kunde spridas långt utanför Latinamerika, särskilt som den fortsatta rekryteringen inom den radikaliserade studentrörelsen skulle stärka denna tendens inom Internationalen, med tanke på majoritetsledningens oförmåga att ge de nya medlemmarna en riktig skolning.

Det fanns tillräckligt med bevis för att detta pågick. Det var uppenbart inte bara i de ultravänsteristiska ställningstaganden, som vissa trotskistiska grupper gjort i olika frågor; man kan se det i det okritiska stöd man gav aktioner, som genomfördes av gerillakämpar som stod i politisk motsättning till trotskismen. Man bortsåg från deras politik; deras gerillabedrifter utmålades som exemplariska aktioner. Även sådana gerillagrupper allvarliga misstag framställdes på ett sätt, som antydde att de vara att betrakta som modeller. Denna utveckling har varit lätt att följa i *Red Moles*, *Rouges* och andra tidningarnas täckning av gerillan i Québec, på Irland och många andra håll utanför Latinamerika.

6. Frankrike – moget för gerillakrig?

Som en bekräftelse på deras förutsägelser sam motsatte sig ”vändningen” på 9:e Världskongressen, har framstående medlemmar ut majoriteten i Ligue Communiste, kamrat Franks egen organisation, nu rest frågan om att tillämpa gerillainriktningen på Frankrike. De är dödsallvarliga. De hävdar, att Ligue Communiste inte har någon annan utväg ur sin perspektivkris.

Den föreslagna nya linjen för 4:e Internationalens franska sektion fördes fram av Anthony, Arthur, Jebrac och Stephane i en lång artikel, som publicerades i Ligue Communistes internbulletin. Artikeln är av största intresse inte endast därför att den utgör det mest ovederläggliga beviset på den process som 9:e Världskongressens ”vändning” satte i rörelse,

utan också därför att den går ganska långt i sina antydningar om vändningens teoretiska underlag. I detta avseende utgör artikeln, liksom öppenheten hos kamraterna i PRT(Combatiente), ett välkommet framsteg i den internationella diskussionen. Den kräver därför noggrann uppmärksamhet och noggranna studier. Även om det kommer att göra ett redan långt dokument längre, så tror vi att det kan visa sig värdefullt att peka på de fyra författarnas resonemang, särskilt som artikeln än så länge bara går att få tag i på franska.

Enligt deras sätt att se, har Ligue Communiste stor framgång i rekryteringen, men inte så stor att man realistiskt kan tänka sig en kamp om statsmakten inom den närmaste framtiden. Arbetet på att utvidga organisationen i geografisk skala står faktiskt öppet för diskussion. ”Men vi kommer snabbt att nå en punkt där denna spontana tillväxt inte längre är gynnsam och t.o.m. kan resultera i ett slöseri med krafter.” (”Är frågan om makten ställd? Låt oss ställa den!”), *Bulletin d’Histoire et de Sociologie de XX Siècle*, nr 30, juni 1972, s. 8)

I vilka andra företag än att utöka organisationens storlek kan militanternas energi utnyttjas bättre? Vi kommer till det.

Det stora hindret för ett genombrott, som skulle leda till att frågan om makten ställdes i Frankrike, utgörs av det fullständigt staliniserade kommunistpartiet i vilket det, enligt författarna, är praktiskt taget omöjligt att påverka de djupa leden. Även i fackföreningarna lunkar arbetet bara vidare, även om man kan notera framsteg. Arbetarna accepterar helt enkelt inte våra kamraters anspråk på att leda dem och utsikterna till att snabbt bilda en vänsterflygel är avlägsna.

Vi kan här notera kontrasten till Argentina där PRT(Combatiente), om man skall tro kamraterna Maitan, Mandel och andra, är omåttligt populära. De två situationerna är inte desto mindre jämförbara, eftersom PRT(Combatiente) ännu inte löst problemet med att ”förena sig” med massorna.

Är det möjligt med nya större uppsving i Frankrike efter den proletära revolutionens ”klassiska” linjer? I överensstämmelse med majoritetens allmänna inställning, har författarna en pessimistisk syn på detta. De säger att det är uteslutet att Frankrike kommer att uppleva en ny situation liknande den 1936, där vänstern vinner ett val parallellt med ett oemotståndligt massuppsving, ”som vi skulle kunna leda till slutlig seger bara genom att ge det en liten knuff” (ibid., s.4), eftersom detta skulle kräva att Ligan är intimt förenad med massorna, en möjlighet som utesluts av det stalinistiska hindret och bourgeoisins vaksamhet.

Medan Ligue Communiste byggs upp efter leninistiska linjer, anser de, att det är uteslutet att bourgeoisin kommer att låta det bli ”starkt och djupt inplanterat” i massorna. ”Det vore alltså naivt att tro att bourgeoisin, som är beredd och har en perfekt förtryckarapparat, kommer att tillåta en verkligt revolutionär organisation att växa utöver en viss gräns mitt ibland sig.” (Ibid, s.4)

Som dessa kamrater beskriver det, är situationen i Frankrike trots allt ungefär parallell med situationen i vissa latinamerikanska länder! Och kan man tänka sig en upprepning av en situation som den i maj 1968, men där Ligue Communiste är förmöget att dra maximal fördel av den? Det är också uteslutet, om man skall tro artikelns författare. ”Därför att bourgeoisin och stalinisterna har dragit lärdom av Maj.” (Ibid, s.4)

En annan ungefärlig parallell kan dras mellan den situation Ligue Communiste kommer att möta under den kommande perioden och den situation våra kamrater i Latinamerika står inför ny; dvs. selektiv repression:

Genom att fortsätta möta allmänheten öppet, och frestade att bevara denna ställning så länge som möjligt för att dra maximal fördel av den”, blir partiet mera sårbart för repression från

ultrahögerns band, som försöker oskadliggöra enstaka militanter och förstöra lokala högkvarter.

Enligt dessa kamrater, har man inget annat val än att överväga att gå under jorden. De anser att det ”för oss inte finns någon absolut skillnad mellan en legal period och en underjordisk period. Vi har fått ett andrum.” (Ibid, s.4. Kursiveringar i originalet.)

Ytterligare en viktig fråga måste övervägas. Om partiet inte går under jorden, hur kan det då hoppas kunna bevara sin renhet, hur kan det undvika att glida över i reformism?

Det kommer en punkt, där legalitetens risker överväger dess fördelar. Denna punkt kan vi delvis bestämma själv. Förutsatt att vi har byggt en organisation som kan ta detta steg. Om vi inte gör detta, så måste en fullständigt, legal tillvaro nödvändigtvis leda till ett legalistiskt medvetande, eftersom varat bestämmer medvetandet. (Ibid, s.4. Kursiveringar i originalet.)

Den modell dessa kamrater har i tankarna är tydligen PRT(Combatiente):s renhet, vilken placerar gerillaaktioner över alla andra hänsyn, inklusive politiska principer och själva trotskismens grundvalar.

De gör sig själv av med grundläggande teoretiska ställningstaganden i förbifarten. Exempelvis: Den ”ryska revolutionens klassiska schema”, som faktiskt finns enligt Maitan, Germain, Knoeller och Hansen, ”förefaller oss vara ganska fabelaktigt”. (Ibid, s.4.) Vad det rör sig om i alla revolutioner, inklusive de i Rysslands förgångna, är varje gång ett ”specifikt militärt sammanhang, där proletariatet antingen redan är beväpnat eller får militärt stöd från andra sociala krafter.” (Ibid, s:4) Kort sagt, de fyra reducerar liksom PRT(Combatiente) den i högsta grad sammansatta revolutionära processen till en aspekt – utnyttjandet av vapen – och förkastar allt annat som ovidkommande.

Efter att ha placerat den militära frågan över alla andra hänsyn – vilket är helt i överensstämmelse med den av 9:e Världskongressen antagna ”vändningen” – fortsätter kamraterna:

Proletariatets militära organisationsform, som växer fram ur kampen, är strejkvakter eller milis för kollektivt försvar. Detta är relativt tillfälliga och defensiva former, som är illa rustade att möta utmaningen från staten på det offensiva området. (Ibid, s.5)

Man tar ingen hänsyn till proletariatets strejkvapen, en ganska förbluffande underlåtenhet av kamrater som genomlevt maj-juni 1968, då Frankrike bevittnade den största och mest förlamande strejkaktionen i sin historia.

Det är emellertid en ren bagatell jämfört med detta synsätts programmatiska innebörd. Dessa kamrater har ifrågasatt en av övergångsprogrammet – mest grundläggande beståndsdelar. De har i själva verket förnekat giltigheten av den inriktning, som Övergångsprogrammet skisserar för proletariatets beväpning.

Att de har tänkt på saken är fullständigt klart. Och de har producerat en inriktning, som – även om den står i motsats till Övergångsprogrammet och allt Trotskij lärt oss – klart passar ihop med den av 9:e Världskongressen antagna ”vändningen” och med sättet på vilket denna ”vändning” tillämpades av majoriteten i både Bolivia och Argentina:

De sociala krafterna på landsbygden är mycket pålitligare än proletariatet t.o.m. i Frankrike. ”Bönderna är mycket smidigare och har större förmåga till undanlidande aktioner. De var förmögna att organisera sig i väpnade kolonner mot feodalismen. Den 8:e Ruttarméns marsch i Kina är det mest kända exemplet, men denna erfarenhet går långt tillbaka, bl.a. till det berömda bondekriget i Tyskland. (Ibid, .s.5)

Till och med i städerna gäller denna sats. Proletariatet kan man inte lita på; småbourgeoisin erbjuder störst hopp. ”Medelklassens skikt i städerna utgör, genom sin sociala rörlighet och

genom sina finansiella, materiella och tekniska tillgångar, den huvudsakliga sociala basen för stadsgerillan; åtminstone tyder Tupamaros' egna berättelser och ERP:s sociala bas på detta.

Om vi uppfattar den revolutionära krisen på detta sätt, inte som det välsignade ögonblick då massorna ger sig in i striden och spontant beväpnar sig, utan som det ögonblick då trycket från massorna möjliggör en segerrik avslutning på en lång process av kamp, då får den förberedande fasen desto större betydelse för oss, eftersom vi mot legalitetens tunga tradition måste återinföra det revolutionära våldets dimension i arbetarrörelsen. (Ibid, s.5. Kursiveringar i originalet.)

Nu måste vi fråga oss, om vi inte har närmat oss kärnpunkten i majoritetens inställning? Dvs. att spola Övergångsprogrammet och den proletära inriktningen, för att i stället omvandla vår rörelse till böndernas och den urbana småbourgeoisins parti med en motsvarande inriktning på den väpnade kampens område?

Kamraterna Anthony, Arthur, Jebrac och Stephane rekommenderar helt enkelt för Frankrike vad "Resolutionen om Latinamerika" fastslagit för Latinamerika. Vi har redan citerat den en gång; kanske är den värd att citeras två gånger:

I själva verket är det mest sannolika att i de flesta länder bönderna under en ganska lång tid kommer att få bära den tyngsta bördan i kampen, och att de revolutionära småborgarna i stor utsträckning kommer att förse rörelsen med kadrer. (*Fjärde Internationalen*, nr 2, sid.35)

7. "Ett kontinentalt revolutionärt krig"

Våra fyra kamrater fortsätter med en beundransvärd logik. De reser frågan om våldet och partibygget i termer som överensstämmer med utvidgningen av 9:e Världskongressen "vändning" från Latinamerika till den europeiska kontinenten.

Eftersom de anser att revolutionens dynamik i de europeiska länderna banar sig väg över nationsgränserna, vilket naturligtvis är sant, säger de: "Med hänsyn tagen till utvecklingens ojämnheter är dynamiken det kontinentala revolutionära krigets dynamik." ("Är frågan om makten ställd? Låt oss ställa den!", *Bulletin d'Histoire...*, nr 30, juni 1972, s.4) Man behöver bara tänka sig ett revolutionärt massuppsving i ett land av sådan omfattning att det hotar störta regeringen, för att inse att detta leder till den ständiga frågan om det "militära styrkeförhållandet gentemot reaktionen helt eller delvis i kontinental skala." (Ibid, s.4)

Detta ställer Ligue Communiste inför ett verkligt prov: "Det räcker inte att stå inför PCF och mumla att den fredliga vägen i själva verket är en blodig dödsfälla; vi måste själv kunna dra de praktiska konsekvenserna av vår kritik." (Ibid, s.4)

Detta för oss till kärnpunkten, till dokumentets existensberättigande. "De perspektiv vi kan visa på, förutsätter också en viss organisationstyp med hänsyn till utnyttjandet av våld." (Ibid, s 8)

Resonemanget blir här mycket konsekvent ty författarna tar medvetet upp de känsliga frågorna om partibygget, gerillaaktioner, motsättningen mellan dem och hur man skall lösa dem eller, om dem inte kan lösas, hur man skall ta sig förbi dem. Och de gör det i ljuset av erfarenheterna från Latinamerika och diskussionen om detta ämne i 4:e Internationalen.

I motsats till lambertisterna, som principiellt utesluter en minoritets användande av våld, säger våra fyra kamrater att Ligue Communiste är av annan åsikt. Medan vi systematiskt propagerat för tanken på självförsvar som en metod i klasskampen, "Har vi inte tvekat att ta till våldssamma aktioner, när deras förbindelse med massarbetet klar kunnat påvisas, som i fallen Burgos och Indokina." (Ibid,s.8)

Det kan vara värt att i förbigående notera att endast ett kriterium förs fram – ett klart påvisande av förbindelsen med massarbetet. I motsats till *Roods* ställningstagande till kid-

nappningen och mordet på Oberdan Sallustro i Argentina nämns inte förekomsten av en diktatorisk regim och aktionens popularitet som kriterier. Men låt oss fortsätta:

Inom denna övergripande ram måste vi förstå och systematisera massvåldets och minoritetsvåldets dialektik. (Ibid, s.8)

Men, hävdar de, att tänka sig sådana verksamheter, inte som uppseendeväckande bisaker ”utan som den permanenta och huvudsakliga axeln för vår aktivitet, medför en rad organisatoriska konsekvenser.” (Ibid, s.8)

Dessa innefattar ett omedelbart påbörjande av skapandet av en särskild organisering för sådana ändamål. Dessutom måste man se partibygget ur en annan synvinkel än hittills.

Anthony, Arthur, Jebrac och Stephane är inte överens med kamrat Maitan i hans polemik mot Hansen i fråga om motsättningen mellan gerillainriktningen och den leninistiska synen på partibygget. De anser att kamrat Maitan undvek frågan genom att retoriskt fråga om Hansen någonsin tänkt sig att ”partibygget” stod i motsatsställning till ”deltagande i en generalstrejk.” (Ibid, s.7)

De fyra franska kamraterna argumenterar att det är uppenbart att om en grupp har ”en inriktning på väpnad kamp och mera exakt på gerillakamp i det här avsedda fallet, Latinamerika, så påverkar detta faktum hela partibyggets process. Förhållandet mellan partibygge, väpnad kamp och massarbete antar en särskild, sammansatt – karaktär. Problemet gäller huvudsakligen vilket slags legalt eller halvlegalt massarbete inom arbetarrörelsen och intellektuella kretsar, som kan genomföras av ett i väpnad kamp engagerat underjordiskt parti. Hur passar demokratiska krav och väpnad kamp ihop? Vilka organisatoriska strukturer kan förbinda de två fronterna?” (Ibid, s.7)

Våra fyra kamrater löser den svåra motsättningen med ett enda genialiskt drag. De gör en ny definition av vad som menas med ett leninistiskt parti:

I motsats till vad slutsatserna i Hansens dokument antyder, är det leninistiska partiet inte liktydigt med det revolutionära partiet av det ”klassiska schemat”, utan med partiet för den proletära revolutionen i allmänhet. Och när Lenin talade om militanter som skulle vara folktribuner och inte fackföreningssekreterare, pekade han på partiets enande funktion. Runt omkring och under proletariatets ledarskap måste en allians befästas som förenar olika sociala skikt och klasser, vilka endast kan uppnå sina mål på detta sätt. Det gör det möjligt för arbetarklassen att utnyttja den militära förmågan hos bönderna och städernas, medelklass. (Ibid, s.5)

Sammanblandningen av det leninistiska partiets och sovjeternas roll är fullständig i detta avsnitt; men vi sparar denna diskussion till ett senare tillfälle.

Den sista synpunkten som förs fram av Anthony, Arthur, Jebrac och Stephane, vilken kanske är deras väsentligaste och visar hur direkt de har påverkats av PRT(Combatiente):s inriktning, är att Ligue Communiste på ett eller annat sätt måste komma förbi den ”propagandistiska nivån”. 4:e Internationalen kan komma att ”finna sig avväpnad snart” om man inte gör det. (Ibid, s.9)

Det är särskilt svårt, säger de, att svara på ”frågor resta av vissa latinamerikanska sektioner eller av våra spanska kamrater, om vi blundar för vår egen framtid, medan vi håller oss framme på hela skalan av internationella problem. Det vore särskilt farligt att ställa frågor, som vi inte ens formulerat för oss själva, till andra sektioner...” (Ibid, s.9)

8. Varför de har attraherats till ERP:s väg

Som framgår av dokumentet är det tydligt att vissa medlemmar i Ligue Communiste – och inte den minst betydande delen – har blivit otåligen över det långsamma och trägna arbetet med

att bygga ett parti på leninistiskt vis. De± söker efter en genväg. Denna genväg tycks leda mot bönderna och småbourgeoisin i städerna.

Dessutom är det tydligt, att den militära teknikens roll har fått prioritet över politikens roll i deras tänkande. Deras övertygelse om kommunistpartiets ogenomträngbarhet, trögheten i arbetet inom fackföreningarna, de proletära kampmetodernas otillräcklighet, deras messianism i förhållande till våldet, deras rättfärdigande av ”minoritetsvåld”, förkastandet av legaliteten, de inbillade fördelarna med underjordiskt arbete och deras organisatoriska förslag, allt vittnar välutaligt om detta.

Ett annat talande tecken på att deras tankar är ute på drift, är deras tro att bourgeoisin och stalinisterna har lärt sig läxan från maj 1968 och inte tänker ”tillåta” någon upprepning. (Som om de verkligen utövade en sådan kontroll över klasskampen!)

Av detta drar våra fyra kamrater slutsatser att det är möjligt att ta sig förbi bourgeoisie och stalinisterna genom att överge kampen för legalitet, gå under jorden och starta något slags gerillakrig i städerna eller på landsbygden (eller en kombination av båda) i Frankrike. Det är besynnerligt att kamraterna tror att bourgeoisin och stalinisterna *kommer att* låta en grupp partisaner slippa undan med aktioner som på allvar ställer frågan om makten, när de lärt sig läxan från maj 1968 och inte kommer att tillåta en upprepning av denna. Visar inte nederlagen för en hel rad gerillafronter i Latinamerika, inklusive den som leddes av Che Guevara, att bourgeoisin har lärt sig vissa läxor?

Författarnas önskan att kopiera Tupamaros och ERP, dvs. att tillämpa den av majoriteten antagna inriktningen för Latinamerika på Frankrike, är dokumentets allvarligaste aspekt. Enbart att teoretiskt föreslå denna inriktning för Frankrike är ett olycksbådande tecken på hur 9:e Världskongressens ”vändning” misslett ett nyckelskikt av Ligue Communistes kadrer.

I frånvaron av ett kraftfullt motstånd från ledningen ökar faran att gerillainriktningen kommer att sättas i verket i Frankrike.

Majoritetens ledare har inte gjort motstånd. De har inte motsatt sig ultravänsterismen; de har anpassat sig till den och befrämjat den.

Ett enda exempel kan illustrera hur reell faran är. Efter Trelewmassakern sprängde en grupp en Molotov-cocktail vid ingången till den argentinska ambassaden i Paris och spred ett flygblad tidigt på morgonen den 25 augusti. Aktionen hyllades i *Rouge* den 2 september och gruppen identifierades som ”revolutionärt-marxistiska militanter”. Berömmande kommentarer om aktionen publicerades, undertecknade av *Cuarta Internacional*, förmodligen Förenade Sekretariatets spanska publikation. Utnyttjandet av namnet *Cuarta Internacional* gav intryck av att 4:e Internationalen offentligt gav sitt stöd åt utplaceringen av en brandbomb i Paris.

Godkännandet av denna ersättning för massprotester pekade bara på Ligue Communistes svaghet, dvs. dess svaga band till massorna och dess oförmåga att mobilisera en betydande aktion. Ligue Communiste kan inte förebrås för att de inte gör vad de inte kan göra. Det vore oresonabelt. Men de kan förebrås för att de genomför en desorienterande aktion.

Mycket viktigare än det enstaka exemplet var emellertid att man skapade ett prejudikat, genom att tillåta och godkänna en ultravänsteristisk aktion av denna typ. Utvecklingen motsvarar logiken i ställningstagandet som fördes fram av Anthony, Arthur, Jebrac och Stephane; och naturligtvis logiken i den av 9:e Världskongressens majoritet antagna gerillainriktningen.

Det borde nu stå fullständigt klart för alla kamrater, som följt den pågående diskussionen i den trotskistiska världsrörelsen efter 9:e Världskongressen, vilka risker ”vändningen” förde med sig. En betydelsefull gruppering i Ligue Communistes ledning har gått så långt att de

föreslår, att gerillainriktningen skall tillämpas i Frankrike med de av dem skisserade förändringarna.

Detta vittnar om det korrekta i minoritetens analys av innebörden av 9:e Världskongressens ”vändning” och deras förutsägelse att den oundvikligen skulle komma att utvidgas både geografiskt och programmatiskt.

9. Gerillakrig för arbetarstaterna?

Låt oss ännu en gång ta upp några frågor vi tidigare ställt majoriteten, men vilka de envist vägrat besvara, antingen för att de inte kan besvara dem eller – mera troligt – för att de inte kan komma överens om vad de skall säga.

Vad gäller för Östeuropa och för Sovjetunionen, för alla de deformerade eller degenererade arbetarstaterna vad det beträffar? Är gerillainriktningen tillämplig på dessa länder för att påskynda den politiska revolutionen? Ja eller nej?

Om svaret är nej: varför utesluter man gerillakrig? Om svaret är ja: vad säger man då om Trotskij och Vänsteroppositionens linje? Följer det inte logiskt av detta att de gjorde ett historiskt misstag, när de inte tillgrip gerillakrigsföring i kampen mot stalinismen i Sovjetunionen? Eller ännu värre: Var det inte ett fruktansvärt misstag av Trotskij att inte mobilisera Röda Armén mot den stalinistiska usurpator-klicken, medan han fortfarande kunde?

Vi tar oss friheten att förutsäga att dessa eller liknande frågor oundvikligen kommer att ställas av delar av majoriteten under den kommande perioden, precis som frågan om att tillämpa gerillainriktningen i Europa och särskilt Frankrike – redan har ställts av en del av Ligue Communistes ledning. Vore det inte bättre att försöka besvara dessa frågor nu, hellre än att förbli tysta tills ni står inför en fullt utvuxen tendens bland era anhängare, som vill tillämpa gerillainriktningen i arbetarstaterna och redan väntar otåligt på att skrida till handling?

10. Dags att säga stopp!

Vi tror att majoritetens envisa fasthållande vid gerillainriktningen trots erfarenheterna från katastroferna i Bolivia och Argentina, förebådar en ännu större katastrof för 4:e Internationalen som helhet. Hittills hoppades vi att en korrigerande skulle kunna ske utan organiserandet av en tendens. Men denna förhoppning har inte besannats. Vi ämnar därför organisera en tendens i internationell skala, för att bekämpa gerillainriktningen.

Enligt vår åsikt bör plattformen för denna tendens bestå av följande tre punkter, som bör överlämnas till nästa Världskongress för godkännande.

1. Upphävande av den på 9:e Världskongressen genomförda ”vändningen” till gerillakrigsföring och dess senare utvidgning, både geografiskt och programmatiskt.
 2. Förnyat bekräftande av den i Övergångsprogrammet framförda metoden att lösa de problem, som 4:e Internationalen och dess sektioner står inför i sin kamp om ledningen över proletariatet i klasskampen.
 3. Förnyat bekräftande av 4:e Internationalens grundläggande program, tradition och praktik, som de såg ut fram till 9:e Världskongressen, dvs. i synnerhet ett bekräftande av anslutningen till den leninistiska strategin för uppbygget av ett kampparti, som kan säkra framgången i proletariatets och dess allierades kommande revolutionära uppsving.
-

Lästips

Regis Debray: [Revolution i revolutionen](#) (1967) och [Kritik av vapnen 1](#) (1974). I den första boken förespråkar Debray gerillakamp, i den andra har han ändrat uppfattning

Martin Fahlgren: [Régis Debray och den latinamerikanska gerillan](#)

André Gunder Frank: [Klass, politik och Debray](#) Kritiserar Debrays gerillalinje

Joseph Hansen: [Che Guevaras sju misstag](#) (1969)

Michael Löwy: [Marxismen i Latinamerika](#) (1980)

Ernest Mandel: [Till leninismens försvar - Till Fjärde internationalens försvar](#) (1973)

James Petras: [Gerillarörelser i Latinamerika](#) (1969-72)